

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Az új „hárszabály“.

Irtta: gróf Apponyi Albert.

Budapest, márczius 10.

Tartalmilag komolyan nem discutiálható, de mint korrajzi adat fölöttébb jellemző. A Tisza-diktátura alkotásai tagadhatatlanul összhangzók; van bennök egységes alap gondolat és következetesen szolgálja azt minden egyes intézmény. Az új hárszabálylyal bezáródik a gyűrű; azaz hogy még egy darabka hiányzik, az, amelynek beillesztésétől ez idő szerint Khuen-Héderváry is fázik: a körjegyzők államosítása. Talán ez is még belejön: szinte szeretném, hogy belejöjjön, mert minél világosabb kép áll az ország előtt, annál jobb, annál biztosabb az az ébredés, mely az egész hókusz-pókusz egy kézmozdulattal elsöpri: ébredés a nemzetenél a rabláncz tulhangos csörgetése folytán, ébredés a dinasztianál, mikor látja, hogy ezen az uton vagy forradalmi hangulatba kergetik a nemzetet, vagy végső elernyedésbe: már pedig úgy az egyik, mint a másik alternatíva a nagyhatalmi állás végét jelenti.

Maga ez a hárszabály a költségvetési vita minden stádiumára behozza a klotürt, helyesebben: az angol minta után készült nyaktiló-rendszert: teszi ezt minden szükség nélkül, mert a

tapasztalás azt mutatja, hogy az ülések tartamának jelentékeny meghosszabbítása bőven elég a költségvetési tárgyalás tulságos elnyújtásának megakadályozására. Ez tehát valóban „l'art pour l'art“: művészet a művészet kedvéért. Tisza István szeret angol példákat utánzni, de ez az utánzási vágy a megszorító intézkedéseknél kezdődik; annál pedig legkisebb gondja is nagyobb, hogy azt a nemzeti önállóságot, az összes intézményeknek azt a nemzeti jellegét, a nemzeti akarat megnyilvánulásának azt a szabadságát és hatályosságát is ide átültesse, amely mellett ama korlátozások veszélytelenek, sőt, az általa protegált alkotások egész tendenciája az, hogy e tekintetben meg se erősödünk. A mi csenevész, erőtlén, meghamisított, lenyűgözött parlamenti életünkre alkalmazva, nemzeti veszélyt jelentenek a többségi onnipotenciát szolgáló azon intézkedések, amelyek ott, ahol a parlament őszintén és hatalmasan képviseli a nemzeti akaratot és minden hatalmi eszköz a nemzet kezében van, nemzeti garancia jellegével bírhatnak.

Fokozottan áll ez a fegyelmi szabályokról, az elnöki hatalomnak azon hihetetlen öregbitéséről, amely a tervbe vett új hárszabálynak másik jellemző vonása. Adjon nekünk Tisza István egy angol speakert, akinek megválasztására

az uralkodónak indirekt befolyása sincs, aki valóban a pártok fölött áll, mert azon a napon, amelyen az elnöki széket elfoglalja, kilép minden pártkötelékből, nem vesz részt a politika intézésében, új választások esetén is a pártharcokon kívül áll és újból elnökké választatik, akármilyen párt kerüljön többségre — adjon nekünk — egy az angolhoz hasonlóan független, hatalmas parlamentet, egy az angol speakerhez hasonló független és állandó elnököt: akkor majd beszélhetünk hatalmának nagymérvű kiterjesztéséről. De nálunk, ahol az elnök a párturalmi gépezet egyik kerékének tekintetik és az az elnök, aki nem akar azzá válni, több-kevesebb udvariassággal kitessékelik, nálunk ez a tultengő elnöki hatalom voltaképpen annak a párturalomnak és azoknak az erőknél hatalma, amelyek a párturalom mögött állanak, mint létrejöttének és megtartásának föltételei. Ezek az erők pedig: meglapulás fölfelé, erőszak és korrupció lefelé.

De mit szóljunk akkor, amikor az elnöki jogkör ezen módfeletti kiterjesztését éppen a Tisza-féle elnöki aera közvetlen benyomásai alatt eszközlik? Ó alatta ez az állás teljesen kivetkőzött természetéből, elvesztett minden tekintélyt, minden bizalmat. A parlamenti jogrend öréből e jogrend eltiprójává lett és ezzel eljátszotta a jogcímet, hogy

Ifj. Ábrányi Kornél.

Egy harcros bajnokkal szegényebb lett megint a mi közéletünk. Kilobbant egy ragyogó elme, mely évtizedeken át világított s vezetett azokon az ösvényeken, amelyeken oly nehéz haladni s amelyeken oly könnyű eltévedni. Mély hangzású szava elnémult; mindent meglátó szeme megtört: Ifj. Ábrányi Kornél nincs többé.

Mi, akik itt maradtunk, a szellemnek abban a kohójában, amelynek egyik tüzeit ő képviselte, gyászba borultunk állunk koporsója előtt. Veszteségünk súlyát hiába akarók mérlegre tenni; azt megmérni amugy sem lehetne. A sors kifürkészhetetlen akarata volt, hogy éppen most távozzék el az örök csend és némaság birodalmába, amikor a harcrolni tudó bajnokokra közéletünkben legnagyobb szükség van. Ez is egyik tragikumuma ennek a nemzetenek.

Közéleti tényezőink, amelyek a jókra, nemesekre és lelkesültni tudókra számítottak, mind gyászolják őt. De legjobban gyászoljuk mi, akik joggal magunkénak mondhattuk. A nemzeti küzdelem idejében a nyilvánosság sok orgánumában jelentek meg Ábrányi Kornél cikkei. De a legtöbb fulmináns vezércikké és gyújtó tárczája az „Egyetértés“ hasábjain látott napvilágot. Azóta a kötelek, amelyek őt lapunkhoz fűzték, egy pillanatra sem lazultak meg, sőt egyre jobban megerősödtek, míg most a kérlelhetlen halál örökre eltépte azokat.

Ábrányi Kornél élete és pályafutása egyike volt a legtüneményesebbeknek s

arányban állott elméjének ragyogásával. Legjobban jellemezte őt, mint embert annak idejében Mikszáth Kálmán egy banketten, amikor róla volt szó.

— Nem hiszem — ugymondotta — hogy van még egy ember Magyarországon, aki beszélgetés közben úgy el tudná kápráztatni az embert, mint ifj. Ábrányi Kornél. Én csak tudom követni akárhány az eszmémetét, ha beszél. De Ábrányit követni valóssággal szédület, annyira esodálatoz fényt tud vetni arra, amit mond.

S valóban, elméjének ez a fénye világította be egész pályafutását. Legelső szerelme a szépirodalom volt. A költészet volt az a tiszta forrás, amelyből merített. A politika csak később esatlakozott hozzá, vagy ő a politikához. De a legsúlyosabb és legadázabb harcok középette is, amikor minden sötétségbe borulni látszott és az egész nemzeten a esüggedés vett erőt, vissza-visszatért a költészethez. Annak fényében fürdött és abból merített új erőt a további harcokra. Már régen a politika forró és perzselő levegőjében élt, amikor megírta „Iván“ ezimű verses regényét, mely költészetünknek egyik gyöngye és maradandó értéke.

De a mi közéletünk természete kívánja, hogy a legnagyobb és leghivatottabb költők se maradhassanak távol a politikától. Ő legkevésbbé abszontálhatta magát attól. Nagyszerű temperamentuma nem engedhette, hogy az álmok birodalmában maradjon, amikor harcra, politikai küzdelemre került sor. Ott volt a küzdők sorában s kardnál élesebben harcolt az ő tolla; sebezve ott, ahol sebezni kellett; támogatva és biztatva ott, ahol arra

volt szükség. Barátnak kitérta keblét, ellenfélnek megmutatta homlokát. Félelmet nem ösmert; tétováznai nem tudott. Ment azon az uton, amelyet szelleme jelölt ki számtára, akármilyen tövises is volt az az út. Ez volt Ábrányi Kornél: eszményi, mint férfi, költő, író, publicista és harcros bajnok; büszkesége és erős oszlópa annak az eszmének, amelyhez esatlakozott s amelynek propagálását szent feladata gyanánt ösmert el.

Attól fogva, hogy költészetét viaskodni kezdett politikájával s a politika hívó szavát megértve követte is azt, minden tüzet, mely elméjében s vérmérsékletében lobogott, belevitte harczaiba. Politikai röpiratai között azok gyujtottak és egyszersmind sebeztek legerősebben, amelyeket Kákay Aranyos 2. név alatt irt. Ami fullánk csak elképzelhető, az benne volt a Tisza Kálmán ellen irt munkáiban. Az erős meggyőződés által sugalt támadások voltak ezek, tele a szatira minden keserűségével és sebző ostercesapásaival. Oly népszerűekké lettek ezek a politikai karezo-latfélék, hogy Kecskeméthy Aurél híres karezo-latait is tulszárnyalták és Mikszáth Kálmánt is hasonló írásművekre inspirálták.

Lassankint mindjobban és jobban huzódott a politikához. S minél jobban nekimelegedett a politikai harcoknak, annál inkább látta és érlelődött benne a meggyőződés, hogy éppen olyan eleme a politika, mint a költészet. Sőt bizonyos melancholiával állapította meg, hogy a politika mindjobban hódítja el a kötészettől, anélkül, hogy ahöz egészen hűtlenné vált volna.

A hűség a politikában s általában a közéleti harcokban egyik legszebb karaktervo-

másokat a jogrend megtartására figyelmeztessen; annyit nyom a szava, a mennyi karhatalom áll rendelkezésére: a pártharcok legszenvedélyesebb bajnoka, a pártpolitikának felelősség nélkül irányítója, az ellentétek, az összeütöközött szenvedélyek legkimagaslóbb megismerésítője, legélesebb kifejezője, mondhatnók: symboluma. Ki tagadja, hogy Tisza István mindez? De vajjon az ő angol mintáinak, vagy bármely országban az alkotmányos életről némi fogalommal bírónak melyike értené meg, hogy az a férfi, akire ilyen személyleírás illik, a képviselőház elnöke? Ilyen kezelés mellett nem török-e le teljesen ennek a méltóságnak minden erkölcsi ereje, nem semmisül-e meg egész tartalma? Ezen elhalandozás után évek kellenek majd, hogy ismét képessé váljon alkotmányos küldetésének betöltésére.

Ha már most összevetjük ezt a házszabály-módosítást, mely ezzel a háttérrel eszközöltetik, az új választási törvény intézkedéseivel, valamint a többi előzményekkel és jelenségekkel, akkor elének tárul annak a minden részletében összevágó akciónak képe, a mely eredményében a nemzet teljes megnyugozására vezet. A hatalom, mely a nemzeti igényekről való lemondással szerezte meg, teremti a maga képére a többséget; e végből, a nyílt szavazásnak kevés város kivételével való megtartása folytán, rendelkezésére áll a hivatalos hatalomnak és az érdekkörébe bevonható szociális hatalmak nyomása, rendelkezésére áll — most már kimondottan — a bankoknak az a pénze, amely tulajdonképp az államkincstárt illetné meg. A választók száma nem lesz elég nagy arra, hogy a korrupció reménytelen feladat előtt álljon, de elég nagy arra, hogy az önálló középosztály még a megmaradó alkotmányos költsé-

geket sem bírja. Ezeken felül a hatalomnak rendelkezésére állanak, különösen ha a körjegyzőket államosítják, az összeíró küldöttségek és rendelkezésére állhat számos választási elnök, igen csekély rizikó mellett. De bejön így is vagy 80-100 ellenzéki képviselő, éppen annyi, hogy a látszat megóvassék. Ezeket most már vitatkozási szabadságukban is megbénítja, az elnöki önkénynek kiszolgáltatja az új házszabály. Itt valóban mindenről gondoskodtak; itt megteremtetik az az idilli állapot, hogy ezentul egy falevél sem mozdulhat a hatalom engedelmé nélkül. A dolog a maga nemében annyira tökéletes, hogy szinte szépnek mondanám, azon esztétikai szabály szerint, amely a részletek összhangjában találja a szépséget.

Ezek után bíráljunk-e egyes részleteket? Diskuráljunk-e arról, hogy a határozatképességre 60 vagy 100 képviselő jelenléte kívántassék meg, hogy 20 vagy 50 képviselő kérhessen névszerinti szavazást s effélékről? Nem, valóban fölösleges munka volna ilyen apróságokkal bibelődni, mikor csak egy feladat áll előttünk: férfias elhatározásra acélezni a nemzetet, hogy alkotmányos jogainak becsületes és elszánt gyakorlásával, amely meg van ugyan nehezítve számára, de mégsem lehetetlen, semmisítse meg a június 4-ike óta történt összes politikai jellegű alkotásokat. Új választási törvény, parlamenti őrség, új házszabály és még mi egyéb lesz: papirkosárba vele és azután bátran előre a demokratikus reform útján, amely — ezt talán ma már a vak is látja — egyedül képes minket abból a fülledt légkörből, ahol elsatnyulunk, kivezetni a friss levegőre, ahol újból megerősödik és felvirágozik nemzeti életünk.

nása volt mindig. Apponyinak sok rajongó híve volt; de talán egyetlen sem oly lelkes, mint ő. S követte is mindig ezt a tündöklő szellemet s akkor sem távozott tőle egészen, amikor Apponyi a függetlenségi eszmék zászlaját vette kezébe. Ábrányi akkor Andrássyhoz csatlakozott. De tudjuk, hogy a nemzeti küzdelem idejében, amikor a koalíciós kormány megalakult, Apponyi és Andrássy utai nem váltak el egymástól. Ábrányi Kornél, aki akkor sajtófőnök volt, oly helyzetbe jutott, mint mikor a költészet a politikához csábitgatta. Csatlakozott az utóbbihoz s nem vált hűtlenné az előbbihez. Andrássyval haladva benső politikai és elvi kapcsolatban maradt Apponyival is.

S szinte megfáradt volt figyelni, hogyan ragaszkodott mindenhez, amit eszménynek tartott.

Akárhogy vették is igénybe a politikai harcok, szélvésznek zugásában, viharok sivitása közben mennyire vágyólt vissza a költészet berkeibe. Ő, aki örökség gyanánt kapta a hivatást a költészethez, nem tudott egészen elszakadni attól. Nem fordulhatott el a muzsától, mely elsőnek ihlette s utat nyitott neki a közpályára.

De egészen nem maradhatott meg a költészet birodalmában, akárhogy akarták odaláncolni; ahhoz, amikor a Kisfaludy és Petőfi-társaság tagjának választotta. A politikai csaták hasonlítanak a színházi sikerekhez. Aki azokban egyszer résztvett, visszavágyódik az oda. S később Ábrányi egyre jobban vitte bele nagyszerű vérmérsékletét a politikába. Mint szerkesztő, képviselő, párt-ember és közéleti harcos nem vonhatta meg

erejét a nemzettől, amelynek olyan harcosokra, mint ő, mindig szüksége volt.

Volt egy epizódja életének, amely szépen jellemezte. Mint a „Pesti Napló“ szerkesztője összeütöközésbe jutott a törvényekkel. Szerkesztőségében házkutatást tartottak. A hatósági közegeknek ellentállt. S rájuk fogott egy — szivarvágót, melynek pisztolyformája volt. Ő, aki tollal oly mélyen tudott sebezni, ha akart, öldöklő fegyvert dehogyan is vett kezébe, amikor a törvény embereivel állt szemtől-szembe! S mégis öt havú fegyházra ítélték. Előzőleg könyvet írt a királyról. Némely rosszakarója akkor azt hiesztelte, hogy azért írta ezt a könyvet, hogy engedjék a büntetést, pedig ő még csak kegyelmet sem kért. A fegyházban a „Nemzeti ideál“ című nagystilű munkáját írta meg, amelyben a szabadelvű haladásért és liberális eszmékért tört lándzsát.

Munkáinak kronológikus felsorolása és taglása, a színpadon s az irodalomban elért nagyszerű sikereinek felsorolása nem tartozik feladatunkhoz. Csak jellemének, irányainak, vérmérsékletének és férfias egyéniségének rajzát tűztem ki ezúlul.

Most bucsuzunk kell tőle. De holttestétől nem bucsuzunk úgy, mintha többé vissza nem térnénk szelleméhez. Földi maradványait eltakarja majd a sír, de emléke szívünkben és gondolatainkban megmaradt. Élete munkájának összessége, elméjének ragyogása képvisel annyi jelentőséget, hogy tovább is melegítsen, hevítsen valamennyiünket, akik őt lélek szerint magunkénak vallottuk.

T. Sz.

A fuzió küszöbén.

— Új demokratikus pártalakulás. —

Egyesülnek az ellenzéki pártok.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 10.

A közeljövőben igen jelentős fordulat fog beállani a politikai színtéren. A kisebb-nagyobb pártokba és csoportokba tagozott ellenzéki pártok — hosszú vajadás után — az eddigi szövetség, vagy blokk helyett egységes pártot fognak alakítani. A kormány megsejtven a készülő veszedelmet, mindent elkövetett, hogy éket verjen a küzdők táborába. A szombaton kiröpitett „leleplezés“ a grófok választójog ellenes összeesküvéséről s általán az ugratás a márczius 4-iki méltóságteljes manifesztáció miatt egyenesen odairányult, hogy bizalmatlanságot keltsen egymás iránt a baloldali frakciók között. Ez a kísérlet azonban épp oly sikertelen maradt, amint nem lesz hatása annak a mesének sem, hogy az új alakulás programját gróf Andrássy Gyula Bécsben „magas helyen“ bemutatta volna már. Ez a legjobb esetben is tévedés, mert ez a program nem Bécsnek, hanem a magyar nemzetnek készül.

A fuzió mozgalomnak, amely a nyár óta elakadt, a Désv-per újabb lökést adott. A Désv-lakomán Désv Zoltán sürgette az egyesülést s gróf Andrássy Gyula, gróf Apponyi Albert és Vázsonyi Vilmos nagy rokonszenvvel üdvözölték az eszmét. A Justh-pártiak nem nyilatkoztak, mert vezérük távol volt, de ugy a lapjukban, mint a pártkörben melegen tárgyalták a kérdést, amelyet tiszta elvi alapon lehetnek is mondtak. Azóta is Andrássy és Désv nem szüntek meg a fuzió érdekében munkálkodni s az akeziót alaposan előkészítették, belevonván ebbe az összes vezető embereket. Sőt, állítólag, Andrássy azért kívánta oly nyomtatékkal a márczius 4-iki békés tüntetést, hogy ezzel is dokumentálja az ellenzék kormányzati érzékét.

Az utóbbi napokban sürűn folytak tanácskozások Kossuth Ferencznél, gróf Andrássy Gyulánál és gróf Apponyi Albertnél, amikbe első sorban Vázsonyi Vilmost és Désv Zoltánt vonták be. E két kiváló politikusra hárult azután az a nehéz feladat is, hogy az üdüléseiből visszatért Justh Gyulát is meggyőzzék a fuziónak halaszthatatlan szükségéről. Úgy tudjuk, hogy Justh nem idegenkedik a gondolatától s most tanulmányozza az elébe terjesztett programot. Kétségtelen, hogy e program beható tárgyalásokat fog még igényelni s így ezen a héten még aligha lesz nyélbeüthető az egyesülés, de nem lehetetlen, hogy még husvét előtt létrejön, bár ez sem bizonyos, tekintettel egyes elvi és személyi nehézségekre is.

A program főbb pontjai ezek volnának:

Készülődés az Ausztriával kötendő kiegyezésre s az új balkáni kereskedelmi szerződésekre;

az adótörvények revíziója;

de elsősorban a választójogi reform és házszabályrevízió hatályon kívül helyezése, illetve minden június 4-ike óta hozott határozat reparációja;

legalább oly méretű választójogi reform, mint az ellenzék tervezete s ezzel kapcsolatban egy klötürmentes végleges házszabály.

Természetesen a program felöleli a demokratikus, szociális, gazdasági és kulturális törekvések egész sorát, de csak teljesen aktuális vonatkozásban. A personal unió hangoztatását eljélik s általán egy teljesen guvernementális kormányprogramot akarnak összeállítani, de a nemzeti akarat szem előtt tartásával. **Ugy.**

hogy az új pártba az eddigi 48-asok és 67-esek skrupulus nélkül beléphegyenek. Az új párt neve nincs még megállapítva, Elnökéül alkalmasint *Wekerle* Sándort fogják felkérni. Az előjelek szerint az új párthoz fognak csatlakozni: a Kossuth-pártiak, *Andrássy* hívei, a néppártiak, akik egyházpolitikai követeléseikről lemondanak, a demokraták, a disszidensek közül többen, a Justh-pártiak és a pártokivüli függetlenségek legnagyobb része. — Körülbelül százhusz—száznegyven tagra számíthat az új demokratikus párt, amelylyel a szocialista párt is fön fogja tartani a fegyverbarátságot a becsületes választójog kiüzdése czéljából.

A szövetezett ellenzéki pártok intézőbizottságának holnapi ülésén a fuzió dolga még nem fog dülökre kerülni, mert a holnapi konferenciát a legközelebbi taktikának a megbeszélése fogja dominálni. Valószínűleg azt fogják határozni, hogy a házszabályrevízió megszavazásának megakadályozása végett az ellenzékiek be fognak csütörtökön vonulni a képviselőházba. Egyidejűleg — hir szerint — manifesztumot is fognak kibocsátani, amelyben körvonalazni fogják a béke föltételeit is. Ez lesz az első alkalom, amikor gróf *Andrássy* Gyula is alá fogja írni az ellenzék kiáltványát, s így le fogja magát nyilvánosan szegezni az ellenzék választójogi tervezete mellett. Ezzel azután a kormánypártot végleg meg fogja fosztani egyik kedvező veszőparipájától.

Budapest, márczius 10.

Az új kultuszminiszter esküje. Bécsből jelentik, hogy a király vasárnap délelőtt fogadta Schönbrunnban dr. *Jankovich* Béla, az ujonnan kinevezett vallás- és közoktatásügyi miniszter hivatalos esküjét. Az ünnepi aktuson *Lukács* László miniszterelnök és *Festlich* Tasziló főudvarmester interveniált. Az eskümintát báró *Skerletz* Iván miniszteri tanácsos olvasta föl. Az eskütétel után a király külön kihallgatáson fogadta az új kultuszminisztert. *Jankovich* eskütétele után meglátogatta gróf *Scapinelli* pápai nunciust és már vasárnap délután visszautazott Budapestre.

Harmadik kereskedelmi államtitkár. Mint félhivatalosan jelentik, dr. *Lers* Vilmos, a kereskedelmi minisztérium kereskedelmi szakosztályának főnöke az államtitkári címet kapta. Kinevezésének, amely a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni, főjelentősége, hogy a kereskedelmi politika önálló államtitkár vezetése alá kerül. — Az új államtitkár 1869-ben született, tehát még elég fiatalon érte el a közigazgatási hierarchia e magas pozícióját. Kilencz éve vezet a minisztériumban a gazdaságpolitikai osztályt s Hieronymi minisztersége idején államtitkári hivatással volt megbízva. A mostani kiegyezés tárgyalásait már ő vezette, a jövő kiegyezési tárgyalások előkészítésére pedig a minisztérium kebelében új tagozatot létesített. Az összes most fevülő kereskedelmi szerződések szóbeli tárgyalásában részt vett s a külügyminisztériumban ülésező vám- és kereskedelmi értekezlet doyenje. A szakirodalomban számos nagyobb munkát írt, részt vett az osztrák nemzetközi jogi archivumnak és az osztrák Staatswörterbuchnak szerkesztésében. A tudományegyetemen a nemzetközi jog magántanára s előadásait rendszeren óriási hallgatóság hallgatja. Több ízben már a nemzetközi jog főkéllégiumával is meg volt bízva. A főváros törvényhatósági bizottságának tagja. A magyar tudományos akadémia tagságára most van kandidálva. Hivatalos pályáján számos kitüntetés érte, 1906-ban „szepesbéla” elönnével nemességet kapott s a Ferencz József-rend lovagkeresztjén kívül az európai és exotikus államok csaknem valamennyijének nagyobb rendjeleit bírja.

Jókedvü s elégedett uralkodó.

— Berekesztik az ülészakot. —

Tisza megy, Lukács marad?

— Ujabb csatára készül az ellenzék. —

Hírek a politika világából.

Budapest, márczius 10.

A félhivatalos budapesti és bécsi sajtó boldogan hirdeti, hogy *Lukács* László miniszterelnök vasárnapi kihallgatása nagyon kedvező lefolyású volt. A miniszterelnököt a király igen kegyesen fogadta, az elért eredmények fölött teljes elismerését fejezte ki s ebből arra következtetnek, hogy az uralkodó jelenleg tudni sem akar a rendszerváltozásról. A korona viselője — mint Bécsből jelentik — feltűnően jókedvü volt s elégedetten adta hozzájárulását *Lukács* minden előterjesztéséhez. Jókedvü és elégedett fejedelem, szomorú és forrongó ország, mily kiáltó ellentét . . .

A király, mint értesülünk, aláírta az országgyűlés ülészakának berekesztésére vonatkozó legfelső kéziratot, amelyet a házszabályrevízió elintézése után fognak meghirdetni. Az új szesszió megnyitása és a képviselőház újralakulása május elején fog bekövetkezni. Mihelyt a választójogi javaslatot megszavazta a főrendiház, nyomban szentesítve lesz és még husvét előtt bekerül a törvénytárba. A képviselőház újralakulása után, május elején, szeptember közepéig elnapolja magát a Ház. Hir szerint májusban a király néhány heti tartózkodásra Budapestre jön, végleges dispoziciók azonban erre vonatkozóan még nem történtek.

Politikai körökben azt beszélik, hogy a házszabályrevízió elintézése után gróf *Tisza* István audiencián fog megjelenni a trón előtt. Nem lehetetlen, hogy *Tisza*, aki immár bevégeztnek látja misszióját, kész lemondani a házelnökségről s e szándékának végrehajtását az uralkodó vélekedésétől fogja függővé tenni. A munkapárt *Tisza* helyére *Beöthy* Pál alelnököt kívánja ültetni. *Lukács* azonban nem akar *Tiszával* együtt távozni, ő miniszterelnök óhajt maradni, amíg a bársonyszék maga ki nem veti. Az ellenzék ebbe a terminusba persze nem fog belenyugodni s amint a vezérek nyilatkozataiból is kitetszik, a legmészebbmenő harc fog kiújulni a bünyös kormányzat ellen.

Mai híreink itt következnek:

A miniszterelnök a királynál.

Lukács László miniszterelnök szombaton este Bécsbe érkezett s a bankgassei magyar palotában szállott meg. Az estét a miniszterelnök Bécsben időző családjával töltötte el. Vasárnap reggel a miniszterelnök diszmagyarba öltözve, fél tíz órakor Schönbrunnba hajtatott, hogy jelen legyen *Jankovich* Bélának, az ujonnan kinevezett vallás- és közoktatásügyi miniszternek eskütételén. A király ezután külön kihallgatáson fogadta *Lukács* miniszterelnököt. Ez a kihallgatás háromnegyedóra hosszúságú tartott. Ez alkalommal a miniszterelnök beható jelentést tett a legutóbbi időben történt összes eseményekről.

A miniszterelnök tegnapi kihallgatásának lefolyásáról a „Bud. Tud.” illetékes helyen a következő közlést kapta:

Ő felsége a kultuszminiszter eskütétele után háromnegyed óráig tartó magánkihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. A miniszterelnök jelentéseit ő felsége kegyesen tudomásul vette és az elért eredmények fölött legteljesebb megelégedését fejezte ki.

A kihallgatás után *Lukács* miniszterelnök visszatért a bankgassei palotába. Ott fogadta dr.

Cuvaj horvát bán, királyi biztosnak látogatását, aki még mindig orvosi kezelés alatt van és ezért állandóan Bécsben tartózkodik. A miniszterelnök azután meglátogatta gróf *Berchtold* közös külügyminisztert és a délután folyamán gróf *Stürgkh* osztrák miniszterelnökkel találkozott. *Lukács* miniszterelnök délután 4 óra 50 perczkor visszautazott Budapestre, ahová 9 óra 5 perczkor érkezett meg.

A delegációk elhalasztása.

Mint Bécsből jelentik, *Lukács* miniszterelnök tegnapi kihallgatásán arra is kérte a királyt, hogy a delegációknak májusra tervezett ülészakát halasztásuk el. Okul azt hozta föl, hogy a delegáció napirendjén lévő fontos kérdések megvitatása a válságos magyar viszonyok miatt szenvedhetne.

Minisztertanács.

Ma délelőtt 11 órakor a kormány tagjai *Lukács* László miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsra gyűltek össze, amelyen először jelent meg *Jankovich* Béla kultuszminiszter. A kormány többi tagjai mind jelen voltak *Hazi* Samu honvédelmi miniszter kivételével, aki Karlsbadban üdül. Helyette *Karácsony* Lajos államtitkár ismertette a honvédelmi minisztérium ügyeit. A minisztertanács, amely kizárólag folyó ügyeket tárgyalt, délután két órakor ért véget. A jegyzőkönyvet báró *Skerletz* Iván vezette.

Tisza István audiencián.

Gróf *Tisza* István, a képviselőház elnöke, mint Bécsből jelentik, a házszabályrevízióknak a képviselőházban való elintézése után Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg a királynál.

Az intéző-bizottság ülése.

A szövetezett ellenzék intéző-bizottságának mára hirdetett értekezletét holnap délelőtt 11 órára halasztották. Az értekezletet a néppárt körhelyiségében tartják meg. Az elhalasztás azért történt, mert az intéző-bizottság többi tagja vidékre utazott és nem tudott volna megjelenni a mai ülésen. Néhányan pedig Pestmegye közgyűlésén vettek részt ma délelőtt.

A szövetezett ellenzéki pártok csütörtökön délelőtt tíz órakor az országgyűlési néppárt körhelyiségében együttes értekezletet tartanak, amikor az intéző-bizottság előterjeszti határozatát.

Tanácskozások Justh Gyulánál.

Amióta *Justh* Gyula visszaérkezett, szakadatlanul folynak nála a konferenciák, amelyekben a helyzetet, s az ellenzék további magatartását beszélik meg. Szombaton, vasárnap és ma is volt ilyen tanácskozás, amelyen a függetlenségi pártnak Budapesten időző tagjai vettek részt, de ismétetlen meglátogatták a radikális politika vezérét *Désy* Zoltán és *Vázsonyi* Vilmos is.

Ma délelőtt egy hírlapírónak a következőket mondotta *Justh*:

— Nagyon tévednek és hiu reményeket táplálnak azok, akik azt hiszik, hogy most már kezdenek helyreállni a békés állapotok. Egyáltalán nincs ok a csüggedésre és a helyzet semmiben sem változott; sőt azt mondhatom, hogy most következik csak az igazi harc. A küzdelmet teljes erővel folytatni fogjuk, úgy künn az országban, mint benn a parlamentben, természetesen az általunk választott eszközökkel. Hogy ők választójogi javaslatukat megszavazták, az csak annyiban érinti a helyzetet, hogy a normális állapotok helyreállításának egyik conditio sine qua nonja lesz, hogy ez a választójogi törvény, amely valóságos torszülött, félretétessék és a demokratikus felfogásnak megfelelő ellenzéki választójogi fölfogás emeltessék törvényezőre. Kérek mindenkit, aki az alkotmányosság, a választójog és a demokrácia ügyét szíven viseli, ne csüggedjen el, mert az ország óriási nagy többsége a mi táborunkban van. A kormánypárt most diszkreditálni akarja az ellenzékot; de nem üllünk föl a szírnhangoknak, kitarunk vala-

menyien a harcban és a siker teljesen bizonyos lesz.

Nyilatkozott még a házszabályrevizióról is *Justh*, s azt a legélesebben elítélte. Szerinte ez az alparlamentarizmus, amely csak álarczul szolgál az abszolutizmus és a fosztogatók elrejtésére, sokkal rosszabb, veszedelmesebb és károsabb, mint a nyílt abszolutizmus.

— Ne álmoldjanak Tiszáék és Lukácsék, arról, — jelentette ki *Justh*, — hogy uralmukat megtudják hosszabbítani és hogy ezt a terrorisztikus korrump panamázó rendszert fenn tudják tartani. Az ő bukásuk és eltakarodásuk nincs messze. Mindenkinél, aki Magyarország fentartását szíven viseli, közre kell működnie, hogy ez a gonosz rendszer vezetőivel együtt egyszersmindenkorra elpusztuljon, mert másként az országnak kell elpusztulnia.

Justh bizalmas körben úgy nyilatkozott, hogy mindent el fog követni, hogy az ellenzék többi vezérével teljesen egyöntetű megállapodásra jusson, mert az ellenzék szempontjából rendkívül károsnak, a Lukács-kormányra pedig igen előnyösnek tartaná, ha a szövetség ellenzék elemeire bomolnék és nem egységesen menne bele a tisztességes kormányzat és a demokratikus választójog érdekében folytatandó elszánt küzdelembe.

Désy és Vázsonyi nyilatkozata.

Hogy a *Justh* Gyulánál folyt tanácskozáson történt-e megállapodás, erre vonatkozólag *Désy* Zoltán a következőket mondotta:

— *Justh* Gyulával több ízben ismételt találkoztam. Önként értődik, hogy megállapodásra nem jutottunk, hiszen ez az intéző-bizottság feladata. Ma még egyáltalában nincs kiforrott nézet arra nézve, hogy mit tegyünk a képviselőházi tárgyalások alkalmával. Azonban többeknél és pedig azok közül is, akik márczius 4-iki eljárásunkat helyeselték, sőt ajánlották, mindinkább megerősödik az a nézet, — amelynek különben legvilágosabban *Vázsonyi* Vilmos adott kifejezést — hogy miután eljárásunk nemcsak a munkapárt lelkiismeretét nem ébresztette föl és nem vezetett a tárgyalás elhatalmasítására, hanem a miniszterelnök és házelnök czinikus méltatását a munkapárt magáévá tette, további kiméletnek helye nincs. A szövetség ellenzék alkalmat adott arra, hogy a miniszterelnök fölmentésével a helyzet szanáltságos. Ha nem használják fel azt, ez a helyrehozhatatlan mulasztás mindenki mást terhelhet, csak a szövetség ellenzékét nem.

Vázsonyi Vilmos, aki most teljes agilitásával vesz részt az ellenzéki politikában és szombaton este a demokrata körben egy ragyogóan fulmináns beszéddel tört pálezzát a Tiszaféle reakció fölött, ma az ellenzék további akciójáról így nyilatkozott:

— A választójogért való küzdelem nem szűnt meg, hanem annak egy újabb, elszántabb, erősebb stádiuma most kezdődik. Elszánt, meg nem alkuvó harc, amely velük szemben semmi kiméletet többé nem ismer. Már a legközelebbi napokban nagy és hatalmas manifesztáció fogja meggyőzni ellenfeleinket, hogy a mi küzdelemünk nem lankad, sőt annak szívósabb és keményebb része most következik. Az egész választójogi táborot egyesíteni kell, az általuk emlegetett grófoktól kezdve a munkásokig, össze kell forranunk nemcsak a népjogokért, hanem a politikai becsületért s a magyarság dicsőségéért és hírnevéért. Véget kell vetni a darabontkorszakból reánk maradt leskelődő taktikának, hogy mi folyton azt lessük, hogy odafent hogy trüsszent valamelyik főherczeg vagy a főherczeg valamelyik intimusa. Törődöm is én vele, hogy mit kíván az udvar. A magyar politika térjen vissza ahhoz a régi becsületes hagyományához, amelyet az Irányi Dánielnek korszaka képvisel, térjen vissza ahhoz a becsületes hagyományhoz, hogy a maguk etejében bizzunk! Szent hevület, bátorság másokban is bátorságot ébreszt fel. Ha mi sza-

kitva a kulisszatologatásnak és hírlésnek politikájával, mindannyian összeállunk és szent esküt teszünk arra, hogy történjék bármi, itt nyugodt pillanata a kormányzatnak nem lesz, míg a becstelen választójog máglyára nem kerül, — mi leszünk végre az erősebbek, bármit mondjon is a kishitűség!

Hire járt, hogy *Désy* és *Vázsonyi* igen fontos politikai misszióban keresték föl *Justh* Gyulát. Valószínűen a fuzió lehetőségéről tárgyaltak vele.

Harc a választójogért.

— A szociáldemokrata-párt beszámolója. —

Népgyűlések országszerte.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 10.

Azzal, hogy a Lukács-kormány ledaráltatta pártjával a választójogi javaslatot, korántsem érkezett el a választójogi küzdelem a befejezéshez... Igy természetesen a kormány egyáltalán nem érte el a célját azzal, hogy a javaslatot megszavaztatta, mert az országos küzdelem erejét és hevességét csak fokozta, ahelyett, hogy kikapcsolta volna a magyar politika eseményei közül.

Nagy megnyugvással tölthet el mindenkit a szocialisták komoly és megfontolt állásfoglalása, amelylyel a pártvezetőség beszámolóját kísérték. Megállapítható ebből, hogy minden híresztelés, — melynek forrása természetesen a kormányhoz közelálló körökben keresendő és egyenetlenkedésről vagy pláne bizalmatlankodásról, elégtelenedésről szolt a pártvezetőség vagy az egyesült ellenzék ellen, nem egyéb tendenciózus koholmány. A munkásság országszerte tartott gyűlései igazolják, hogy a választójogi küzdelemnek ez a legerősebb tábora teljes egyöntetűséggel és a vezetők iránt való igaz bizalommal áll készen a további harcra.

Nevezetesen az ország különböző vidékein tartott gyűlések, melyek csak mind bizonyosságot tesznek: a választójogi reform mai formájában nem lesz maradandó.

Mai híreink a következők:

A szocialista pártvezetőség beszámolója.

A magyarországi szociáldemokrata párt vezetősége vasárnap délutánra az építőmunkások Aréna-uti otthonába gyűlést hívott egybe, amelyen a vezetőség megokolta elhatározását a tömegsztrájk elhatalmasítása ügyében. A gyűlésre nagy rend őri kíséreltség vonult föl. A gyűlésen feletto nagy számban jelentek meg a párt tagjai, akik teljesen megtöltötték a termet. A gyűlés elnöke *Peidl* Gyulát választották, kinek elnöki megnyitója után *Garbai* Sándor, a pártvezetőség elnöke lépett a szószékre és nagyjában a következőket mondta.

A munkásság lelkesedése ebben a politikai nagyjelentőségű akcióban oly hatalmas volt, hogy magával ragadta a polgárság jelentékeny részét is. Oly nagy összecsapásról lett volna szó, mely vagy megbuktatta volna a kormányt, vagy oly erőszakra ragadta volna azt, amely a választói jog eszméjének csak használható volna. Az előkészületek nagyarányúak voltak, de fontolóra kellett venni, vajjon minden irányban megtörtént-e az előkészületek és nem történt-e mulasztás. Az alkotmány revízióját sehol a világon sem csinálták meg a hadsereg sorfalai között. Azért hozták a hadsereget, hogy a polgári elemet kizárják és az alkotmányrevíziót ellene csinálják meg. A pártvezetőség ülésén szóba kerültek az üzletek, a vilamosok közlekedése és a világitás kérdése. Ha ezek nem szűnnek meg, a politikai tömegsztrájk másképp, mint kudarczal nem végződhetik. A nagy üzletek, a rendőrség biztatására megtagadták az egynapi bezárást. A villamos közlekedés beállítása nem volt elérhető. A polgárság rokonszenve a bevásárlás alatt megvult. Mihelyt azonban ferradalmról volt szó, a polgárság visszariadt. A parlamentben sem történt meg az első lépés. A párt vezetőségének nemcsak előre és vissza, hanem ol-

dalra is kell néznie. Nemcsak a kormány pártjának, hanem az összes pártoknak szüksége volna a megtört szociálista pártra. A néppártnak nem volna-e kedve hozzá, ha összetörne a szociálista párt? Mi nem hagyjuk magunkat összetörni! Bennünk minden készség megvolt a harcra, azonban a munkásság ne csak a kormány ellen álljon készen, hanem az ellenzék ellen is. Ha, tudniillik, a szövetség ellenzék a parlamenti munkát felvonná, anélkül is, hogy a választói törvényt revízió alá vennék. Felkészülve álljon tehát azok ellen is, akik a népet ilyen módon akarnák félrevezetni és odadobni a szuronyoknak. Mert ezek az urak, akik a szövetség ellenzékén vannak, kijelentették, hogy parlamenti munkát nem vállainak addig, míg ezt a választói törvényt revízió alá nem veszik. Nekünk az erőviszonyok felhasználásával módót és alkalmat kell találnunk, hogy ezt a serelemes törvényt revízióra kényszerítsük. A partvezetőség mindent elvégzött arra nézve, hogy a párt erejét érintetlenül vigye ki. A vezetőség arra a meggyőződésre jutott, hogy eredményre való kilátás nélkül nem áldozhatja fel a pártot és amikor ezt elhatároztuk, akkor magunk előtt láttuk az egész helyzetet. Szövetségeseinket nem szabad kiengednünk az obligóból. Az ellenzéknek az a kötelessége, hogy az ily más ultra terelődött harcot ne adja fel. Nem vehet fel rendes parlamenti munkát, míg a választói törvény revíziója biztosítva nincs. Meg vagyunk győződve, hogy az önközlekedés rendeltetésre fog állani. A sztrájkra általában készen kell állnunk. Lehet, hogy a küzdelemre csak évek múlva kerül a sor, de ha ma észszetörnek bennünket, husz esztendő is kevés lett volna, hogy mai erőnkhez jussunk. Szükségünk van arra, hogy taktikánkat nyíltan ismerlessük. Főlemelt fővel álltunk a bizalmiférflak testülete elé, amely komoran fogadta jelentésünket, de mikor elmondottuk az okokat, egyhangulag vették tudomásul a pártvezetőség álláspontját. Az egész országban mondják el azt, amit én itt mondtam. Meg kell értetni önközlekedésről és a jövő kialakulásáról van szó. Nekünk éberem kell vigyáznunk, hogy a nagy politikai osztozkodásnál megkaparítsuk azt a részt, amely ennek a választói törvénynek a revíziójához vezet.

Zajos éljenzés fogadta *Garbai* beszédét és a hallgatóság *Peidl* Gyula zárószavai után rendben oszlott szét.

Ügyvédek a jogfosztó törvény ellen.

Viharos közgyűlést tartott vasárnap a nagyváradi ügyvédi kamara. Az évi jelentés kapcsán kifejlődött vitában aktuális politikai kérdéseket, elsősorban a választójogi reformot is belevitték és ez szenvedélyes jelenetekre adott alkalmat. A közgyűlés többsége a kormány választói reformjavaslatának hatályon kívül való helyezése mellett foglalt állást. A dr. *Wallner* Ödön elnöke alatt lefolyt közgyűlésen mindenekelőtt dr. *Thury* Kálmán titkár terjesztette elő az évi jelentést.

A jelentéshez elsősorban dr. *Adorján* Emil szólalt fel és felszólalásában részletesen polemizált a jelentés egyes adataival és többek között indítványozta, hogy a kamara foglaljon állást a közigazgatás államosítása ellen. Dr. *Rozvány* Jenő szükségesnek tartotta volna a jelentés előzetes szétosztását. Kívánja az igazságszolgáltatásnak a közigazgatástól való elválasztását, mert Magyarországon a közigazgatás még nem áll azon a nivón, hogy megillette az igazságszolgáltatás joga is. Eppen Biharmegyében tapasztalhatjuk a legjobban, hogy a közigazgatási közegek, a szolgabírák, miképpen osztanak igazságot. Követelnie kell a kamarának a sajtószabadságot sértő rendeletek megszüntetését. Nagy lármát tört ki, mikor *Rozvány* kérte a közgyűlést, hogy tiltakozzék a képviselőházban elfogadott választójogi javaslat ellen és az elnök nem akarta ezt az indítványt szavazásra boesátani. Erre dr. *Várady* Ödön formális indítványt terjesztett be a következő tartalommal:

„A nagyváradi ügyvédi kamara a képviselőház által elfogadott választójogi törvényjavaslatot a jog, méltányosság és az általános teherviselés elvével ellentétesnek látja és azért sürgős szükségét látja annak, hogy a választójogi törvény mielőbb hatályon kívül helyezésék és ahelyett az ügyvédi kamara Magyarországon jövő kulturális és gazdasági fejlődése érdekében az általános, titkos, egyenlő választói jog elveit magában foglaló választói jogi törvényjavaslat benyújtását szorgalmazza.”

Hosszabb vita után a közgyűlés 32 szav-

vazattal 8 ellenében fogadta el ezt az indítványt; elfogadták a közigazgatás államosítását ellenző indítványt is.

Bizalmatlanság az államtitkárnak.

Versecz város összes ellenzéki pártjai vasárnap délelőtt 11 órakor népgyűlést tartottak a választójog országos szövetségének helyi fiókjával együtt. A közönség a népgyűlés teremt és a karzatokat teljesen megtöltötte. Dr. *Miletics Szlavko* törvényhatósági bizottsági tag nyitotta meg a gyűlést és indítványára *Schmidt Fülöp* törvényhatósági bizottsági tagot választották elnökké. *Kohn Emil*, a függetlenségi és 48-as párt ügyvezető alelnöke határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet a népgyűlés egyhangú lelkesedéssel magáévá tett. A határozat a következőket mondja:

„A szövetséget ellenzéki pártok mai általános népgyűlése megbotránkozással veszi tudomásul, hogy a munkapárti képviselőház a magyar népet ismét erőszakosan letiporta. Versecz város független lakossága teljes erővel és lelkes odaadással csatlakozik azon országos mozgalomhoz, mely nem nyugszik előbb, míg ki nem küzdötte az általános, egyenlő és titkos választójogot. A verseczi polgárság egyuttal pártkülönbség nélkül kifejezi rájuk tukmált képviselőjüknek, *Karátson Lajos* honvédelmi államtitkárnak, aki programmbeszédében az általános, egyenlő és titkos választójog hívének vallotta magát, népellenes magatartása miatt legteljesebb bizalmatlanságát és felhívja, hogy tegye le mandátumát. Tiltakoztak továbbá *Dániel* főispán azon önkényes eljárása ellen, hogy megakadályozta a törvényhatósági bizottság független tagjai állásfoglalását a Lukács-kormány jogfosztó javaslata ellen.“

A határozati javaslatot megküldötték a parlamentnek és a kerület képviselőjének, *Karátson Lajos* államtitkárnak is. *Jusih* Gyulát táviratilag üdvözölte a gyűlést.

Katonák egy szocialista népgyűlésén.

A nagyváradi szocialdemokrata párt tegnap gyűlést tartott Nagyváradon, amelyen Freund Mór központi kiküldött beszélt. A tömegben két 101-es közkatonája is elvegyült. Egy hadnagy arra ment s amikor meglátta a két közkatonát, telefonált a lak-tanyába a kirendeltségért. A tömeg a szuronyos katonák megérkezésére zajos kiáltozásba tört ki.

— Le a szöcskékkel! Le a panamistákkal! Fegyverekkel akarnak bennünket terrorizálni! — kiáltoztak.

A kirendeltség erre bevitte a két közkatonát.

Népgyűlések az országban.

A *pozsonyi* szocialdemokrata munkásság tegnap délután gyűlést tartott. A központi pártvezetőséget *Buchinger Manó* képviselte, aki hangsúlyozta, hogy a szocialisták most az ellenzékkel együtt folytatni fogják a küzdelmet a választójog revíziójáért, ugyisintén folytatják az előkészületeket a tömegsztrájkra.

*Losonc*on a szocialdemokrata párt vasárnap népgyűlést tartott, amelyen a tömegsztrájk elmaradását és a pártvezetőség taktikáját tudomásul vették. A munkásság nyugodtan viselkedett és rendezettség nem történt.

Zsolnán tegnap a szervezett munkásság és polgárság népgyűlést tartott az általános választói jog érdekében, amelyen mintegy háromezer ember vett részt lelkes hangulatban. A szocialdemokrata párt részéről *Farkas István* és *Kupál András*, a választójogi részéről *Mudrony János* és *Aradi Viktor* mondtak beszédet. Amikor *Farkas István* beszédében egész általánosságban a panamáról szólt, a rendőrtisztviselő félbeszakította avval, hogy ez a témát nem szabad előhozni. A közönség erre viharosan abuzogolta Lukácsot.

A *hódmezővásárhelyi* függetlenségi és 48-as párt a Választójog Országos Szövetségével és a szocialdemokrata párttal tegnap tartott népgyűlésben elhatározta *Kmety Béla* függetlenségi párti alelnök indítványára, hogy a szövetséget ellenzékét üdvözi és felkéri, hogy a választójogért folyó harcot lankadatlan eréllyel és elszántsággal folytassa.

A *zentai* függetlenségi és 48-as kör tegnap tartott gyűlésében *Orbán Károly* elnök indítványára kimondta a nagyszámú egybegyűlt polgárság, hogy a választójog demokratikus reformjéért széles körű mozgalmat indít nemcsak a kerületben, de egész Bács megyében is.

A *mezőturi* függetlenségi és 48-as párt a szocialdemokrata párttal és a választójogi ligával tegnap nagygyűlést rendezett, amelyen több ezer

főnyi polgár és munkás vett részt. A függetlenségi és 48-as párt elnöke, dr. *Ádám Sándor*, szólott a választójogi harc folytatásának szükségességéről. Utána dr. *Nagy György* tartott beszédet. A népgyűlésen elfogadott határozati javaslat bizalmáról biztosítja a szövetséget ellenzékét.

A *zombori* függetlenségi és 48-as párt 15-én tartja közgyűlést, amely alkalommal egyuttal nagyszabású demonstrációt fog rendezni az általános, egyenlő és titkos választójog mellett.

Szabadkán nem lehetett megtartani a gyűlést, mert a hatóság betiltotta.

Szolnokon a szocialisták nagygyűlést rendeztek, amelyen *Dénes Pál* beszéde után a jelen volt 2000 munkás bizalmat szavazott a pártvezetőségnek.

Nyíregyházán a környékbeli munkások is részt vettek a vasárnapi gyűlésen. Majdnem 3000 ember volt jelen. A pártvezetőség jelentését *Varga Ferenc* adta elő.

Nagykanizsán tegnap *Weltner Jakab* beszélt s nagy lelkesedéssel fogadták beszédét.

Baján 2500 munkás vett részt a gyűlésen, amelynek befejezése után a pártvezetőség végrehajtó bizottsága tartott gyűlést és egyhangúlag kimondta, hogy helyesli a szocialista pártvezetőség taktikáját.

Kolozsvárt rendkívül nagy volt az elkeseredés a sztrájk elhalasztása miatt, mert a sztrájk ott igen jól elő volt készítve. *Nyírsztor György* kétórás beszéde után kimondták, hogy belenyugosznak az elhalasztásba s a pártvezetőségnek bizalmat szavaztak.

Majdnem ötven városban volt még szocialista gyűlés, mindenütt hasonló eredménnyel.

Budapest, márczius 10.

A főrendiház ülése. A főrendiház e hó 13-án délután négy órakor ülést tart, amelynek napirendje a következő: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Az igazoló bizottság jelentése a főrendek jegyzékének folytatásos kiigazításáról. 3. A lövésnyeknél az üzletszerű vagy nyilvános fogadásokat s a kölcsönös fogadások közvetítését szabályozó 1894. évi XXIX. törvényzikk módosításáról. 4. Az osztatlan közös legelőkről. 5. A vízjogról szóló 1885. évi XXIII. törvényzikk kiegészítéséről és módosításáról. 6. A fiatalok bírójáról. 7. Az állami elemi népiskolai tanítók illetményeinek rendezéséről. 9. Az 1909. évi VII. VIII. IX. és X. törvényzikk, valamint az 1912. évi LIII. törvényzikk némely határozata életbeléptetésének elhalasztásáról s az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről szóló törvényjavaslatok tárgyalása. 10. A jegyzőkönyv hitelesítése.

A választójogi törvényjavaslatot pénteki ülésén veszi tárgyalás alá a főrendiház.

A főrendiház közgazdasági, közjogi és pénzügyi bizottságai részint külön, részint együttes üléseikben ma délután tárgyalják a képviselőház részéről legutóbb elintézt törvényjavaslatokat a választójogi javaslat kivételével. A kormány részéről az ülésen *Lukács László* miniszterelnök, gróf *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter, *Teleszky János* pénzügyminiszter, *Balogh Jenő* igazságügyi miniszter és *Jankovich Béla* vallás- és közoktatásügyi miniszter voltak jelen. A tanítók fizetésrendezésénél felszóllalt *Wlassics Gyula* s olyan tanítóképzést és főként tanítóképzést kíván az egész vonalon, hogy a tanítói színvonalnak emelése mellett egyes felekezeteknél az állam iránti melegebb ragaszkodás érvényesülésének is meg legyenek a garanciái. *Csernoch János* hercegprímás kijelenti, hogy a kormány egységes tervet dolgozott ki, különösen éppen a tanítóképzőknek nemzetiégi vidékeken való működéséről. A katolikus hitfelekezeti iskolák ezt az egységes tervet majdnem szóról-szóra átvették s így ezeknél az egység állami képesítés a praxisban jóformán teljesen keresztül van véve. *Jankovich* miniszter a maga részéről is fontos kötelességének ismeri e kérdés beható figyelemmel kísérését. Legfontosabbnak és a legnagyobb eredménnyel bíztatónak az iskoláknak intenzívebb állami ellenőrzésben és felügyeletben való részesítését tartja.

A választási törvény módosítása. A földművelésügyi miniszter a vadászatról szóló 1883. évi XX. törvényzikk, valamint az 1883. évi XXIII. törvényzikknek, amely a fegyveradóról szól, módosítását határozta el, minthogy ezek a törvények a vadászati közgazdasági jelentőségének s általában a mai kor követelményeinek nem felel meg. Felhívást intézett tehát a miniszter a vármegyék alispánjaihoz, hogy a régi törvényekből kihagyandó és az új törvényekbe, illetve azok tervezeteibe felveendő intézkedésekre vonatkozólag márczius hó végéig javaslataikat hozzá terjeszszék fel.

Ujabb béke-remények.

A porta kijelentette, hogy végleg lemond Drinápolyról. — Enged a balkán-szövetség is. — A diplomácia bizik a békeakció sikerében.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 10.

A nagyhatalmak békeközvetítési akciója újabb stádiumba lépett. Törökország, látván, hogy a béke semmi esetre sem lehetséges Drinápoly átengedése nélkül, elhatározta, hogy minden belső forrongás és fenyegetés dacára is lemond Drinápolyról. Ezt a szándékát állítólag már tudtára is adta a hatalmaknak, amelyeknek diplomáciája reméli, hogy ilyen módon hamar létre jön a béke.

A Balkán-szövetség még mindig nem adott választ a hatalmak közvetítő indítványára. De hír szerint a Balkán-szövetség is kezd engedni merev álláspontjából, bar a békekötést csak a hatalmak kizárásával akarja keresztülvinni. Mindezeket egybevetve javultak a békekötés esélyei. Ami pedig a nemzetközi helyzetet illeti, az mindenképpen békés hangulatu. Az albán kérdésben ugyan még nincsen megegyezés, de azért a leszerelés ettől egészen függetlenül, rövidesen megkezdődik.

Mai táviratainkat itt adjuk:

A hatalmak és a béke.

A porta végleg lemondott Drinápolyról.

Pétervár, márczius 10. A Novoje Vremjának táviratozzák Konstantinápolyból:

A porta belátta, hogy a régi elvételek mellett a hatalmak nem vállalkozhatnak a békeközvetítésre és végül hivatalosan kijelentette a konstantinápolyi nagykövetség előtt, hogy lemond Drinápolyról. Ami a keleti határ megjelölését illeti, Törökország beleegyezik abba, hogy az új határ Mídiától északra a Besve folyótól Muktar Pasáig vezessen, onnan pedig Drinápolytól kilencz kilométerrel délnek Enos mellett haladjon az Aegei tenger partjához.

Bécs, márczius 10. Több jelentés van arról, hogy a porta elhatározta a Drinápolyról való lemondást. A N. W. T. illetékes helyen úgy értesült, hogy a jelentések ebben a formában nem igazak. Tény az, hogy a török államférfiak legnagyobb része megbékült Drinápoly elvesztésének gondolatával és csak ilyen alapon tartja lehetségesnek a békekötést, de a török kormány hivatalosan még nem közölte a nagyhatalmakkal, hogy hajlandó lemondani Drinápolyról.

Mit akar a Balkán-szövetség.

Szófia, márczius 10. A balkán-szövetség kormányai között még mindig nincs megállapodás a nagyhatalmaknak adandó válaszra nézve. Az az egy bizonyos, hogy egyikük sem fogadja el a békekötést anélkül, ha a nagyhatalmak nem garantálják, hogy a porta előzetesen elfogadja a feltételek minimumát és elsősorban kötelező ígéretet nem tesz, hogy hadikárpótlást fizet.

Belgrád, márczius 10. Hír szerint a balkáni szövetségek válaszáat e hét folyamán juttatják a hatalmak tudomására.

A békekötés nehézségei.

Konstantinápoly, márczius 10. A porta még nem kapott hivatalos információkat arról, hogy milyen lesz a szövetségek válasza a hatalmak közvetítő javaslatára. Félhivatalosan megegyeztetik azt a hírt, mely szerint a minisztertanács úgy határozott, hogy a háborút a végletekig folytatja. Kijelentik azonban,

hogy ha a szövetségesek olyan választ adnak, mint amilyenről a lapokban van szó, akkor nehéz lesz a békekötés, különösen azért, mert a porta sohasem fogja magára vállalni a hadikárpótlást. Ifju-török körökből származó hírek szerint két nap óta a területátengedés kérdésében is intranzigens hangulat mutatkozik.

Az angol király a békéért.

London, márczius 10. Hakki basának György királynál történt fogadtatásán hir szerint a király fontos nyilatkozatot tett a békekötés szükségessége dolgában. Hakki basa erre vonatkozó közléseit tegnap terjesztette a nagyvezér a minisztertanács elé.

Német vélemény.

Berlin, márczius 10. A félhivatalos „Nordd. Allg. Ztg.” heti szemléjében ezt írja: Hivatalosan kérdést intéztek a Balkán-államokhoz, hogy békekötés céljából elfogadják-e a nagyhatalmak közvetítését? Válasz még nem érkezett. Az eddigi előjelek szerint remélhető, hogy a Balkán-államok válasza nem fogja megnehezíteni a hatalmak közvetítő törekvéseit. A bolgár-román viszály békés elintézését annyiban sikerült előmozdítani, hogy Pétervárott a nagyhatalmak ottani követei Szasonov orosz külügyminiszter elnöklésével lesznek hivatalosan a kérdésben a közvetítésre. Az albán-kérdésben a nehézségek elhárítása lassan halad, visszaesés azonban nem állott be.

Nincs megegyezés az albán kérdésben.

Berlin, márczius 10. A „Vossische Zeitung” jelenti Bécsből: Albánia elhatárolásának kérdése egyetlen részben sem közeledett a megoldáshoz. Jól értesült helyen nem erősítik meg azt a francia részről származó hírt, hogy egyes részletekre nézve már megegyezés létezik, sőt a Balkán-államok részéről ebben a kérdésben is új ellentétek merülnek fel. Nyilvánvalóan a szerb katonai párt működik, hogy Albániában új helyzetet teremtsen Szerbiának. Egy harmincezer főnyi szerb expedíciós sereget Ipek és Üszküb között összehozták, hogy Albánia ellen vezessék és ez a sereg jelenleg a montenegrói határ felé vonul. Tíz-ezer szerb ostromágyúkkal Szkutari ellen fog vonulni, huszezer pedig Durazzónál erős hadállást fog elfoglalni. A szerb katonai párt azt hiszi, hogy a londoni nagyköveti értekezletnek az albán kikötő-kérdésben hozott határozatai elesnek, ha a háború Törökország ellen újra kitör. Szkutari eleste az általános helyzetet ki fogja élezni.

A balkáni harctéren.

A szerb-bolgár-viszály.

Belgrád, márczius 10. Pasics miniszterelnök azzal az ígérettel nyugtatta meg a politikai pártokat, hogy Szerbia nem fogja átengedni Bulgáriának azokat a macedóniai városokat, amelyeket meghódított és megszállva tart. A bolgár kormányoknak erre vonatkozó követeléseit a szerb kormány jogtalanoknak tekintti. A kormány elhatározta, hogy ha e hónap 15-ikéig nem jön létre a béke, akkor a moratóriumot további három hónapra meghosszabbítja.

Drinápoly bombázása.

Szófia, márczius 10. Drinápolyt tegnap egész nap hevesen bombázták. A bolgárok gyilkos harc után elfoglalták Heilan-Tarla erősséget és négyszáz török katonát és husz tisztet foglyul ejtettek. A törökök megpróbálták visszahódítani az erősséget, a bolgárok azonban már megerősítették hadállásukat és tüzéségük is oly jól fedezte őket, hogy a törökök minden erőfeszítése hasztalan volt. Kőrülből két száz török meg akarta adni magát és a bolgár vonalig akart elvonulni, ezekre azonban a törökök oly erősen tüsztek, hogy a bolgár tábornok egyetlen ember sem érte el.

Uj török főparancsnok.

Konstantinápoly, márczius 10. Minthogy a török sereg Csataldzsánál és Bulairnál nem sokára megkezdte az általános offenzívát. Izzed

basa főparancsnokot talán már holnap más, sokkal erélyesebb emberrel fogják felváltani. A szombati Csekjekői ellen intézett támadásnál, mely különben sikerült, a tőrökök 12 tisztet és 120 embert vésztettek.

Görög partraszállás Szmyrnánál.

Konstantinápoly, márczius 10. A szmyrnai parancsnok ama jelentése folytán, hogy a görögök ott partraszállási kísérleteket tettek, a kormány a II. hadtestből huszonnégyezer embert küldött Csekmedzséből Incsirköjbe.

Janina bevétele.

Athén, márczius 10. Konstantin trónörökös a következő napiparancsot adta ki:

„Tisztek, altisztek és katonák!

Janina bevétele eddigi dicső haditértétekhez újabb győzelmet fiuzott. Tíz-ezer Macedónián átvonulva két hadsereget győztetek le és fegyvertényeteket megpecsételéseként most bevettetek egy várat, amely bevehetetlennek látszott. Azok a nagy áldozatok, nélkülözések és fáradságok, amelyeket oly nagy kitartással viseltetek el, fölértnek bátorságtok érdemeivel. A macedóniai trofeumokhoz most új trofeumokat szereztek. Kezetekbe jutott száz ágyú és egy egész hadsereg, minden vezetőjével, összes zászlóival és egész muni-ciójával. Zászlóitokra a győzelem új dicsőséget hozott. Legújabb haditényeteket az egész nemzet csodálja és büszke vagyok arra, hogy ilyen sereget vezényelhetek. Fogadjátok szerencsekívánataimat!”

A trónörökös táviratozza Janinából: Két zászlóalj és egy század gyalogság, két szakasz tüzéség és egy szakasz lovasság megszállta Paramthiát. Más csapatok utban vannak Paramthia felé. A lakosság körében nagy a lelkesedés. Maragríti megszállása küszöbön áll.

Letartóztatott török tábornok.

Konstantinápoly, márczius 10. Omer Javer basa tábornokot pénteken, a hadügyminiszter parancsára, Csataldzsából idehívták, letartóztatták és átadták a haditörvényszéknek. A basát megfosztották parancsnoki állásától és helyébe Hasszan Izzedet nevezték ki. Javert, aki a katonai liga egyik vezére, több ifju-török párti tiszt azzal vádolja, hogy kezére járt Hadzsi Ali kapitánynak, aki emberei egyrésztével átszökött a bolgár táborba. Javer letartóztatása a hadügyminisztériumban óriási feltűnést keltett. Harmáncz polgári hivatalnokot és tisztet, akik Javer letartóztatásánál ellenszegülést fejtettek ki, szintén letartóztatták. A kormány, úgy látszik mindent elkövet, hogy az ellenzéki mozgalmakat a legnagyobb eréllyel elfojtsa.

KÜLFÖLD.

A nemzetközi fegyverkezés. Berlinből jelentik, hogy az új hadügyi javaslat szerint már ebben az évben 68.000 emberrel többet fognak besorozni és mivel ez a létszám két évig fegyver alatt marad, tehát a jövő évben már az újabb besorozottakkal 136.000 főnyi létszám szaporodás lesz a német hadseregben. A 68.000 főnyi létszámemelkedésből 4000 a tiszt, 15.000 altiszt, a többi legénység. Ebből a legénységből a 18 ezrednek, melyek eddig csak két zászlóaljából állottak, egy-egy harmadik zászlóaljat alakítanak és a határmenti helyőrségek századainak létszámát szaporítják. Új gyalogezred alakításáról nincs szó, de hat új tüzészászlóalj lesz, amelyeket önálló gépfegyverosztályokkal fognak felszerelni. — Pétervárról jelentik: A hadügyi kormány a katonakötelekre nézve még az idén három hónappal leshallítja a bevonulásra kötelező életkort, úgy hogy már az idén őszszel 115.000 emberrel több újonoz fog ezen a réven bevonulni.

Berlinből jelentik: Ma délután kezdődött meg a szövetséges államok pénzügyminisztercinc tanácskozása a hadügyi törvényjavaslatok és azoknak fedezése tárgyában. A tanácskozáson a pénzügyminisztereken kívül a birodalmi kanczellár, a hadügy-

miniszter és a szövetséges tanács képviselője vettek részt.

Az angol király trónbeszéde. Londonból jelentik: György király ma trónbeszéddel nyitotta meg a parlamentet, amelyben szülői házasságkötésének 50-ik évfordulója alkalmából a maga és Alexandra anyakirályné köszönetét fejezte ki a nemzet szeretetért és ragaszkodásért. A továbbiakban kifejtette, hogy az idegen államokhoz való viszony állandóan barátságos. Az elmúlt év december havában az Európa délkeleti részén harezoló államok kormányai fegyverszünetet kötöttek. A békétárgyalások helyül Londont jelölték ki és én — ugymond — a békétárgyalások ezülszólójából ideérkezett delegátusokat szívélyesen üdvözöltem és minden lehető módon előzékenységet tanusítottam irántuk. Igen sajnálom, hogy a háboru még most sem ért véget, mivel eddig nem jutottak megegyezésre. A háboru lehető fejleményei és az abból származó változások nem lehetnek érdektelenek a nagyhatalmakra nézve, melyek a berlini szerződést aláírták és semlegesen viselkednek. Mind a hatalmak komolyan meg akarják akadályozni azt, hogy a háboru tovább terjedjen és valamennyien odatörekcsenek, hogy az mihamarabb befejeztessék. Az angol kormány főleg a londoni nagykövetelek útján szoros kapcsolatban és együttműködésben törekcszik a többi hatalmakkal együtt abban az irányban, hogy egységes magatartást tanusítanak és egységes eljárással megőrizték az egyetértést mindazon pontokban, amelyek közöttük differenciákat idézhetnének elő. És e tekintetben igen szép eredményt értünk el. Nagyon fontos ságu ügyekben elvi megállapodás jött létre és bár további pontozatok még mindig tárgyalás alatt állanak, remélem, hogy a hatalmak között folyó tárgyalások azokat abba a helyzetbe hozzák, hogy nemcsak a maguk közti teljes megegyezést biztosítják, hanem a háboru befejezésének siettetésére is befolyással lesznek. Kormányom továbbra is együttműködik a többi hatalmakkal attól az őszinte óhajtól eltölve, hogy az európai békét biztosítsa.

A német szabadságharcz emlékünnep. Berlinből jelentik, hogy a szabadságharcz kezdetének ma századik évfordulóját úgy itt, mint a vidéken megünneplik. Valamennyi középület, számtalan magánház zászlódiszt öltött. III. Frigyes Vilmos, Lujza királyné, I. Vilmos császár, valamint a szabadságharczok során magukat kitüntetett tábornokok szobrai pompásan fel vannak díszítve. Vilmos császár a szobrokra koszorut helyeztetett el. A helyőrségi templomokban ünnepi istentiszteletet tartottak. Valamennyi lap vezércikkben méltatja a nap jelentőségét.

Vilmos császár a Lustgartenben III. Frigyes Vilmos király emlékszóbránál lefolyt emlékünnep alkalmából a következő napiparancsot adta ki:

Hadseregemhez! Századszor tér vissza a nap, melyen Poroszország részánta magát az idegen iga lerázására. Hét évig sóhajtott népiünk a hódító vasökle alatt. Minden megaláztatásból, még a legmélyebből is, az ellenség számára való katonaiállásból is kivette részét, de ez a kemény büntetés büzdítélag hatott. Hosszu ideig tartó lánkdás után elérkezett az óra, amidőn dicső elődöm a „Népemhez!” ezimű felhívás megindító szavaival proklamálta a háborut és harezba szólitotta a katonaságot. A nép az elnyomó iránti szent haragjában követte királya felhívását. A lelkesedés lángja magasra csapott. Az áldozatkészség legyőzhetlen áradata keresztülesapott az országon. Boldognak érezte magát, aki királyának és hazájának áldozatul adhatta minden javát és kétszeresen boldognak érezte magát, ki a zászlók alatt vért áldozhatta. Szent kötelességemnek tartom ma, 100 év múlva, a felodhetlen királyné születésnapján megemlékezni e hűség-ről és odaadásról. Soha meg nem szünő esodálkozásal emlékezem meg ama napok hősciről. Megemlékezem Sarnhorstról, Blücherről, Jerekről, Bülowról, Cnoisenaurlól és még sokakról, akiknek neve lángoló betűkkel van följegyezve. Megemlékezem ezenkívül azon számtalan hősről, kik győzelmi kiáltással ajkaiken halálukkal pecsételték meg a királyuk és hazájuk dicsősége és becsületére tett fogadalmakat. A felszabadító küzdelem harezosainak szelleme tovább élt atyáitokban, kik dicső nagyatyám uralkodása alatt vívták ki azt a győzelmet, melyet amazok meg nem érthettek: a császárság és a birodalom ujzszületését.

Nekünk, a most élő nemzedéknek, dicső elődeink hóstettei intelmül ajánlják, hogy szívleljük meg a költő szavát: „Amit őseidtól örököltél, szerzd meg, hogy bírjad.“ Akkor bizalommal megyünk a küzdelembe, ha egyszer arról volna szó, hogy amit drága véren szereztünk, megtartsuk, hogy megóvjuk Németország becsületét azok ellen, akik érinteni merészelnék. Hogy ez így legyen, mindenkinek a maga helyén arra kell törekednie, hogy a hadsereg jelégét ne csak külsőleg, hanem elsősorban szívében viselje. A nagy harcokban tanusított istenfélelem, királyhűség és honszeretet a maguk tökéletességükben kell, hogy ellenállhatatlanná tegyék a hadsereget. A győzelem Istentől jön. Azért most és mindig a felsezabodító háboru hőseinek jelzava legyen szemünk előtt: *Isten velünk!*

Berlin, III. Frigyes Vilmos király emléksobránál. 1913. márczius 10-én. Vilmos.

Mint *Boroszlóbból* jelentik, a szabadságharc jubileumát nagy ünnepek keretében ülték meg. *Eitel Frigyes* herceg III. Frigyes Vilmos és Blücher tábornok szobrára a császár megbízásából koszorút helyezett. Délben katonai diszszemle volt.

Ábrányi Kornél.

1849—1913.

Komoly megilletődéssel és a gyász megrendült mozdulatával kell a magyar ujságíróknak ebben a pillanatban letennie a tollat. Meg kell állni. Valaki elment innen, aki a magyar zurnalisztikában több volt a zurnalisztánál, katona volt, harcos volt, egy nagy ujságírói nemzedéknek közöttünk élő brigadéros volt. Elment közülünk és most minden jelző nélkül, a gyásznak letompított egyszerűségével írjuk ide a nevét: Ábrányi Kornél. Hogy ki volt, azt talán mindenki tudja és aki az újabb magyar generációból talán nem ismerné eléggé a nevét, annak most, ebben a pillanatban nem magyarázhatjuk meg, hogy ki volt Ábrányi Kornél. Jelzőket kellene akkor ide írni, dicsőítő, pompázó, aranyos ruhába öltöztetett, pattogó mondatokat, amelyek mind olyan kicsinyesnek látszanak előttünk most, hogy meghalt és csak a harcokban, nehéz papiros-csatákban, szónoki küzdelmekben diadalmasra edzett nevét és emlékét hagyta itt.

Egy nagy magyar politikai korszaknak az ujságírója volt. Író, ujságíró és politikus. A magyar irodalom, amelyben néhány kitünő könyvvel és szindarabbal állott az első sorában, akkor vesztette el, amikor magához ragadta őt a politika. Egy olyan családnak volt tagja, amely a magyar politikai, irodalmi és művészeti élet minden ágában egy-egy tagjával az első között szerepelt. Ábrányi Kornél a politika ragadta magához, felszívta, a magáévá tette és akkor ez a nagy írónak indult egyéniség végleg beállott azok közé, akik a magyar politikai élet pulzusán tartják a kezüket, tollal és szóval harcolnak elveikért és eszméikért és ebben a nehéz, verejtékes, gyönyörű harcban lemorzsolódik az életük és egy küzdelmes élet alkonyán úgy mennek el innen, hogy a nevükön és emlékükön kívül semmi sem marad utánuk. A harcok zsákmányát, a győzedelmes elvek gyümölcseit ki vitte el? Ki tudja azt most megmondani? Az ujságíró élt, küzdött, dolgozott, kapott egy méltóságos címet, kapott még bókákat, hódoló tiszteletet minisztertől és polgártól egyaránt, de a papiros, amelybe beleölte az életét, az agyveijét, lassankint elsárgult, ki emlékszik a tegnapi szenzációra, ki gondol a tegnapi nap hőseire, az írásnak és a szónak ereje keresztül

szárnyal az országon, elvetett magokból évtizedek múlva erdők nőnek és aki a harcos sorokat egymás mellé írta, az meghal csendesen, akár közkatona volt a zurnalisztikának, akár hadvezére.

Ábrányi Kornél a magyar zurnalisztika hadvezérei közül való volt. Most — mint ilyenkor mindig — érezzük a mi nagy magányosságunkat, a mi hivatásunk meddő gyötrelmeit, érezzük azt, hogy a mi vállunkon, a mi torkunkon és a mi tollunkon keresztül születnek nagy elvek és nagy emberek, az ujságíró vállain épülnek a nagy paloták, amelyekben más lakik. Mi pedig elmegyünk a föld alá és küzdelmeink jelét talán itt hagyjuk a nevünket. Azt is csak ritkán. Ábrányi Kornél itt hagyta közöttünk a nevét. Évtizedekre lapozunk visszafelé a magyar ujságírás lapjain és mindenütt ott találjuk ezt a nevet, amely élni fog a betűben és a gondolatban, amely belőle kifelé szárnyalt.

A magyar ujságíróknak pedig ebből a nagy, rohanó forgatagból, az események egymásra torló káoszából is ki kell emelnie egy pillanatra fejét és keresztülnézni emberek, események, küzdelmek és szenzációk felett egy továszárnyaló nagy név után komoly megilletődéssel és a gyász megrendült mozdulatával.

Életrajza.

Ábrányi Kornél Budapesten született 1849 december 31-én. A nemzetet ekkor elnyomták, rabigába vitték és az ő ifju korában még szabadon gondolkozni se lehetett. Az ifju lelkében azonban ott élt a hazája iránti szeretet és örömmel vette, hogy a hazája alkotmányát visszaállították, ezentúl a közügyeknek szentelte életét. 1868-ban a pénzügyminisztériumba került. Eleinte mint segédfogalmazó dolgozott, de már két esztendőre rá, 1870-ben fogalmazónak nevezték ki. 1872-ben áthívták a miniszterelnökséghez és a sajtóiroda titkára lett. Itt kapcsolódik bele az élete a hírlapirodalomba, amelylyel az összeköttetést haláláig se szakította meg. A politikai hullámok azonban egy kicsit félreterelték az utjából, Tisza uralma már kezdett kísérteni s ezért rögtön a fuzió után, 1875-ben visszavonult az államszolgálatról. Most az írásra adta magát, ettől a perctől fogva az irodalomnak élt.

Írói működése azonban messzebbre nyulik vissza. Már mint diák imádták a betűt, mint kis gyerek elragadta a környezetét a szép verseivel és más apró dolgozataival. 1868-ban már nyomtatásban is megjelentek a dolgai, sőt az első könyve, amelyet Emil ösesével írt, is elhagyta a sajtót. „Európa költőiből“ ezimen egy kötet műfordítást bocsújtottak közre.

A festett vásznak se maradtak hatástalanul a lobogó lelkü egyéniségre. Színműírásához fogott. A dicsőség itt is a nyomába szegődött. 1870-ben már számottevő sikert ért el, egyik vigjátékát, a „Rövidlátókat“ az akadémia dicsőrettel tüntette ki. Ezt a sikert csak biztatásnak vette s most még nagyobb szorgalommal, még nagyobb ambícióval dolgozott tovább. 1873-ban már a közönség elé is mert állni. A Nemzeti színház előadta „Légyott“ című vigjátékát. A darab kedves és üde hangja egyszerre megkapta a közönséget és a hatás mindvégig csak fokozódott.

A szindarabírás azonban nem térítette el az irodalom többi ágától. Szerelmes volt a színpadba, de azért ez nem gátolta abban, hogy számos költeményt, egy esomó elbeszélést, sok-sok irodalmi cikket ne adjon az akkori lapoknak. 1874-ben komoly, irodalmi munkával állott elő. Ekkor jelent ugyanis meg „A dicsőség bolondja“ című regénye, amely mindenütt osztatlan tetszést vívott ki magának.

Ettől az időtől kezdve ugyszólván egy pillanatra se pihent. Éjjel-nappal dolgozott, harcolt, küzdött és verekedett. Az eszméiért költeményekben, prózában, elbeszélésekben,

politikai cikkekben kelt viadalra. Az emberek már rajongtak a nevéért, becsülték mint író és mint publiczistát. 1876-ban a „Kelet Népe“ szerkeszti, 1878—81-ig mint a „Magyarország“ című napilap főszerkesztője radikális politikát csinál, 1882-ben a szépirodalom visszahódítja magának. Az Ország Világ szerkesztését veszi át s mint a magyar irodalom egyi kiváló előharcosa 1883-ig küzd. Még ebben az esztendőben meghívják a Pesti Naplóhoz. Eleinte mint főmunkatárs dolgozott, később azonban már a szerkesztést is átvette.

A politika így lassan-lassan, egészen észrevétlenül megint a hatalmába kerítette. 1884-ben a dédesi kerület Borsodban követnek küldte be a Házba, ahol a munkából ugyancsak kivette a maga jelentős részét. Ez a kerület még kétszer, 1887-ben és 1892-ben küldte a képviselőházba.

1892-ik esztendő jelentős dátum a nagy publiczista életében. Ekkor vette át a Pesti Napló szerkesztését és vette meg a lapot, amely erős, hatalmas küzdelmet indított meg a kormány ellen. A hatalom üldözni kezdte. 1893-ban házkutatást tartanak nála, hogy kéziratokat fedezzenek fel, de eredménytelenül járnak. Ekkor történt az a híres jelenet, hogy Ábrányi Kornél elragadta a vére és szíve, állítólag fölkapta a szivarvágót és a vizsgálóbíróra emelte. Az üldözőknek csak ennyi kellett. Perbe fogták és öt hó büntetést hamarosan kiszabtak rá. Ekkor már dolgozott az új munkáján, a „Király“ című könyvén, amely azonban csak később jelent meg. Egy-két ellensége ekkor rátámadt és azt hangoztatta, hogy azért írta, hogy kegyelmet kapjon. A kegyelem dolga ekkor már tényleg el volt intézve, de az erős karakter nem bírta el a támadásokat és ellenfeleit úgy hallgattatta el, hogy nem is folyamodott kegyelemért. A börtönben se tétlenkedett. Egy könyvvel gazdagabban jött ismét elő. Itt írta meg a „Nemzeti ideál“ című munkáját, amelyben a demokráciát élesen propagálja, a magyar zsidóságot vette védelmébe az egyházpolitikai ellenzékkel szemben.

A politikai küzdelmeket nemcsak tollal támogatja, hanem a képviselőházban 1896-tól mint a lengyeltóti somogy megyei kerület képviselője dolgozik. Az ujságírás terhei erősen nehezedenek a vállára, a sok munkát már nem bírja, úgy, hogy kénytelen egy kis időre lemondani róla.

1901-ben azonban kimarad a képviselőházból és most megint, ismételten a régi szerelméhez fordul. Ismét átvette a Pesti Napló szerkesztését, irodalmi kérdésekkel is foglalkozik. Megírja „Iván“ című verses regényét, amelylyel ismét maga felé fordítja egész Magyarország érdeklődését.

A Pesti Napló szerkesztését egészen 1903-ig vállalta, de ekkor nagyobb publiczisztikai feladatok miatt lemondott állásáról. Ez azonban nem iszavonulás volt, hanem még erősebb harc. Cikkei nap-nap után jelennek meg a Pesti Naplónál, a Pesti Hírlapnál, a Budapesti Tagblatnál. Nekünk, az Egyetértésnek szintén munkatársunk lett. Azóta, haláláig soha se hagyta cserben zászlónkat. Egy-egy cikkekkel mindig igyekezett harcainkban elősegíteni küzdelmeinket.

A nagy nemzeti küzdelem is az asztalánál találja, a tollal végig harcolja és 1906-ban, a koalíció alatt a sajtóiroda főnöke lett. 1910-ben, a koalíció távozásával ő is otthagya díszes állását, de a három esztendőt se töltötte el tétlenül. Az Egyetértésnek, a Pesti Napló-nak, a Neues Pester Journal, Magyarország és Alkotmány hasábjain hozzászólt minden aktuális eseményhez, éles elméje sok bonyolult kérdésben találta meg a kivezető utat. Ugyszólván halála utolsó perczéig dolgozott, a toll mindig seregett a kezében.

Könyvei valóságos könyvtárt alkotnak már. Gyorsan követték egymást „Az élet tarkaságai“ cz. rajzok és elbeszélések, „Titkolt szerelem“, „Edmund párbaja“, „Régi és új nemesek“, „Melyik erősebb“, „Egy modern apostol“, „Egy férj filozófiája“ című regényei.

A drámaírás terén is sok feltűnést keltő munkát alkotott. Így 1875-ben „Fölvatás“ című drámai epilogja jelent meg, 1876-ban „Doktor Percival“ cz. vízióteka megírta a

100 aranyas Teleki pályázatot, 1882-ben „Marianne“, 1884-ben „Olga“ című drámái kerültek színre a Nemzeti Színházban s 1883-ban „A csallhatatlan“ című verses vigjátékát bocsátotta közre.

Az igazi nagy és hatalmas sikereit mégis a politikai röpiratok szerezték meg a számára, amelyeket *Káray* Aranyos álnév alatt írta meg. Így „Ujabb országgyűlés, férj és árnyképek“, a nagyhirű „Tisza Kálmán“ című munkája, — amely még abban az időben három kiadást ért meg —, „Gróf Andrássy Gyula“ című jellemrajza és végül „A leláncolt Prometheusok“. Irodalmi működése elismerésül a Petöfi s Kisfaludy társaság tagjai sorába választotta.

Betegsége és halála.

Három évvel ezelőtt, amikor a miniszterelnökségi sajtóiroda főnöke volt, jobboldali szélhúzás érte, amelyből nagybárára kigyógyult ugyan, de a kör csirái erősen megrongózták szervezetét. Vagy három héttel ezelőtt újabb guttaütés érte, amely ágyba döntötte ugyan, de az egészséges uton sem lehetett torkán át vezetni. A hír utolsó rohamainak jelei: az erős izzadás és a hörgés ma este már jelentkeztek. Éjfél után az állapota egyre rosszabbodott. A végtagjai elhidegültek, az orvosok minden perczben várták a katasztrófa bekövetkezését. Háromnegyed kettőkör a nagy publicista szíve megszünt dobogni.

TÁVIRATOK.

Forradalom készül San Domingóban?

Newyork, márczius 10. A „Newyork Herald“ Puerto Platából táviratot kapott, mely szerint Nouel, San-Domingó köztársaság elnöke lemondott és Európába utazott. A lakosság forradalomtól tart.

Orosz-kinai háboru készül.

Pétervár, márczius 10. Az egész sajtó rémhíreket kapott a kínai határról. Mongolországban olyan nagyméretűek a katonai készülődések, hogy már tavaszkor nagy eseményeket várnak. A kínai lakosság biztosra veszi, hogy tavasszal kitör a háboru Oroszország és Kína között.

Mexikó feldarabolása.

Frankfurt, márczius 10. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Newyorkból: A mexikói köztársaság öt állama el akar szakadni. A mozgalom Sonoróban és Coahuitában kezdődött.

Német-francia entente-ot akar Vilmos császár. Párisból jelentik: Az „Opinion“ mai száma közli: Vilmos császár még nem is olyan régen — tavaly nyáron — így nyilatkozott Etienne jelenlegi francia hadügyminiszter előtt, aki akkor a francia képviselőház elnöke volt:

— Entente-ot akarok létrehozni Németország és Franciaország közt. Erős a reményem, hogy államaink még vállvetve fognak egymás mellett masírozni. Ezt a célotmat még brutalitás árán is meg fogom valósítani.

Poincaré Londonban. Londonból jelentik: Az Observer közli: Poincaré köztársasági elnök hivatalos látogatást fog tenni Londonban. A francia elnök fogadtatására már megkezdődtek a készülődések.

Newyork, márczius 10. Mexikóból az ország különböző részeiből fölkeléseket jelentenek. A fölkelők Agua Prieta elleni támadásra készülnek. A hadügyminisztérium újabb nyolcezer embernek a határra való sürgős elszállítására készül.

Az „EGYETÉRTÉS“
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 706.
A kiadóhivatal telefonja 788.

Gróf Vay Ádám tragédiája.

— Elsült a revolver tiszogatás közben. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 10.

A magyar főúri világ egyik legszimpatikusabb tagját: Vay Ádám grófot vasárnap halálos katasztrófa érte. A fegyverét tisztogatta, s véletlenül elsült a pisztoly és gyilkos sebet ejtett rajta. A környezete mindent megtett, hogy a grófot megmentse az életnek, de nem sikerült. Haldokolva szállították be a Herczel-szanatóriumba, de már nem lehetett segíteni rajta. Félkét óraker a gróf meghalt.

A megrondító szerencsétlenség vasárnap délelőtt tíz óraker történt. A gróf Hegedüs Sándor-utca 9-ik szám alatt lévő palotájában az uri szalonban revolverét tisztogatta. A mellette lévő szobában tartózkodtak a fiai és a felesége, *Zichy* Marietta grófnő s egy grammofon hangjai mellett szórakoztak. Egyszerre váratlanul pisztolydurranás hallatszott. A család ijedten futott be gróf Vay Ádámbhoz, akit a szobában a földön fekvő találtak. A melléből patakzott a vér s mellette hevert a revolvere.

Az első pillanatban a nagy zűrzavarban maga a család se tudta, hogy mi történt. Nem tudták, hogy öngyilkos lett-e a gróf, vagy baleset érte. A megsebesült gróf eszméletlenül feküdt a földön s csak akkor tért egy pillanatra magához, amikor az előhívott mentők orvosa élesztgetni kezdte. Ekkor maga adta meg a felvilágosítást elhaló hangon:

— Elsült a revolverem . . .

Aztán ismét elvesztette eszméletét. A mentők bekötözték a sebet és a család utasítására a súlyosan megsebesült főurat a Herczel-szanatóriumba vitték. Itt már a műtőben várta az előre értesített Herczel professzor. A sebesültet egyenesen a műtőbe vitték fel, ahol a tanár megvizsgálta és Röntgen-vizsgálat alá vette. A vizsgálat során Herczel tanár konstatálta, hogy a golyó, amely a gróf mellébe furódott, áthatolt a tüdőn és a szívburkot is megsértette. A vizsgálat alatt a gróf eszméletlenül volt ugyan, de igen nagyfokú láz gyötörte és ilyen állapotban gondolni sem lehetett arra, hogy megoperálják s megkíséreljék a golyó eltávolítását.

Később a gróf úgy Herczelnek, mint a környezetének a következőket mondta:

— Tisztogattam a revolverem és tisztogatás közben véletlenül elsült.

Dr. Ángyán egyetemi tanárhoz, a házi orvosához így fordult:

— Véletlenség történt, elsült, mialatt tisztogattam, pechem volt. Tudom, most mindenki azt hiszi, hogy öngyilkos akartam lenni.

— Kommunikék kellene kiadni a lapoknak — tanácsolta a tanár.

— Nem használ itt semmiféle kommunikék, akkor is azt fogják hinni, hogy öngyilkos akartam lenni.

A rokonság közül elsőnek sógora, gróf Andrássy Gyula feleségével jelent meg a szanatóriumban, ott is maradt késő estig sógora ágya mellett. De nemsokára már autók és fiakkerek egész sereg állott egymás mellett a Városligeti fasorban. Gróf *Zichy* Béla Rezső, gróf *Batthyány* Gyula, gróf *Zichy* Rafael, gróf *Desseffy* Aurél, *Mészáros* Ervin és még sokan a Nemzeti Kaszinó tagjai közül részvétellel érdeklődtek a szanatórium társalgójában a beteg állapota felől.

Az orvosok mindent megtettek, mi tőlük teltett. Egész éjszaka ott tartózkodtak a súlyosan sebesült gróf ágyánál, de a gondos kezelés nem hozott neki enyhülést. A beteg reggelig nem aludt s időközönként elvesztette az öntudatát. Reggel Herczel tanár újból megvizsgálta, de sajnálattal konstatálta, hogy az állapota még válságosabb s operációra gondolni sem lehet.

A katasztrófa mindinkább közeledett. Az állapota délelőtt folyamán egyre rosszabbodott, ereje folyton fogyott s déli óra harmincz perczkor meghalt.

A katasztrófa híre hamarosan elterjedt a fővárosban és mindenütt őszinte részvétet keltett. A

mélyen sujtott család tagjai tegnap óta a halál pillanatáig ott virrasztottak a szanatórium társalgójában s aggódva lesték a beteg szobájából érkező híreket.

A legelőkelőbb körökben nyomban a baleset után szétfutott a hír, hogy gróf Vay Ádám öngyilkos lett és a hír az első pillanatban mindenfelé hirtelre talált, mert tudták a grófról, hogy ideges, exaltált egyéniség, akit különösen a politikai zavarok még a szokottnál is idegesebbé tettek. Az öngyilkosságra nem lett volna oka. Gazdag ember volt, boldog családi életet élt, három fiát — a legidősebb huszéves, a középső tizenhét, a harmadik tizenkettő — a rajongásig szerette. Semmi sem szól az öngyilkosság mellett, levelet senkinek nem írt, senkivel sem közölte, hogy végtelen tette hátrózza el magát s ő maga a leghatározottabban azt állította, hogy véletlenül sült el revolvere.

A szomorú véget ért főúr most, e hónapnak a végén lett volna negyvenöt esztendő. Huszonegy évvel ezelőtt házassodott. Nőül vette *Zichy* Marietta grófnőt. Tizenegy esztendeje lett a főrendiháznak örökös jogon tagja. Azóta élénk részt vett a politikában. Andrássy hívei közé tartozott.

Halála hírére a főrendiház és a Nemzeti Kaszinó ormára kitűzték a gyászlobogót.

Pesti komédiák.

Vasárnapi match után.

(Két ur izgatottan hagyja el a vasárnapi labdamérkőzések színhelyét. Arczuk verejtékes, nagyokat fujnak és handabandázva beszélnek. Lárukban van valami különös reflexmozgás, mintha ki akar-nák rugni maguk alól a köveset kozkáit.)

S Sturm: . . . és az a Kratz, a kapuvéd, a gólhapper . . .

Linkfalvy: Nem mondják gólhapper. Gólkepper!

S Sturm: Muszái nekem francziául tudni? Nem muszáj.

Linkfalvy: Nem muszáj, de illik. Az különben, hogy gólkepper, angolul van mondva.

S Sturm: Ahá! Azért olyan angolkorosak a futballisták lábai. Hát mondom, az a Kratz nagy-szerű volt. Ugy verte vissza a fejével a labdát, hogy belerepedt . . .

Linkfalvy: A labda?

S Sturm: Dehogyan. A nadrágom. Mert tudja az ördög, nekem olyan idegességem van, hogy minden mozdulatot, amit látok, utánóznom kell. És utánóztam a Kratzot és belerepedt a . . .

Linkfalvy: Tudom, tudom. Mit szól Gráfhoz, a T. B. C. centeréhez, mi?

S Sturm: Ne is beszéljen róla. Olyat rugott, hogy kiesett a fogsorom.

Linkfalvy: Ne haragudjék öregem, hiszen egymás mellől néztük a mérkőzést. Gráf nem is nyult magához.

S Sturm: Az igaz, de véletlenül olyat rugott a hátvédnek a háta végéhez, hogy nekiesem a palánknak s kiesett a fogsorom.

Linkfalvy: Hát a magáé volt? (Kivesz a zsebéből egy fogsort, átadja.) Ott leltem a földön.

S Sturm: Köszönöm! De ha az én fogsorom magánál van, mit tettem én a számba a fogaim helyett? (Egy gyöngysort vesz ki a szájából.) Jeszusom.

Linkfalvy: Letépte a játék hevében egy nőnek a kebléről?

S Sturm: Istenem . . . abban az izgalomban . . . Még szép, hogy a keblét meghagytam neki. Istentem, milyen nagyszerű is ez a futballjáték.

Linkfalvy: Ha olyan nagyon lelkesedik érte, miért nem iratkozik be valamelyik klubba?

S Sturm: Minek az nekem? Nekem megvan a magam klubja. Hiszen direkt kültelken lakom, a hol széles az udvar.

Linkfalvy: Saját klubja? Hogy értem ezt?

S Sturm: Hát a rólam elnevezett St. C. Sturm-klub. Hálaistennek van hát gyerekem, a mamus meg én az nyolcz, a cselédem az kilencz, a ház-mesterné az tíz és a fiam iskolátsra az tizenegy.

Linkfalvy: Nagyszerű! És kik ellen mérköznek?

Sturm: A K. U. 4. H. L. F. K. ellen.

Linkfalvy: Hát ez mi az ördög?

Sturm: A Kinizsi-utcai 4. számú Házi Lakók Futball Klubja! Vagyis az ellencsapat tagjait ugyanannak a háznak a lakóiból állítottuk össze. A mi dresszünk: piszkos ing, a szív fölött egy zsir-foltal. Az ellencsapaté vászonnadrág mansetta és cipő nélkül.

Linkfalvy: Érdekes! Nos és a gólok?

Sturm: Köszönöm kérdését hetenként legalább kettő b. nőmbe az én javamra.

Linkfalvy: Hogy-hogy?

Sturm: Igen egyszerű. Az én feleségem egy házsártos, kiálthatatlan perszóna. Erősebb, mint én. Nem merem megverni. Azért találtam ki a zártkörű, házias jellegű futballjátzmákat. Így a játék hevében mindig sikerül a mamust labdán rugni. Hehehe!

Fakir.

Falk Zsigmond.

— 1830—1913. —

Lovag Falk Zsigmond, a magyar nyomdászok nagyérdemű nesztora, a magyar nyomdaipar egyik legkimagaslóbb egyénisége ma meghalt. Alig két hónapja adtunk hírt ezen a helyen arról, hogy lovag Falk Zsigmond hetvenéves jubileumát ünnepelte nyomdászágának. Két hónappal ezelőtt még körülövezte őt kartársainak és a tanítványok ezreinek rajongó, ünneplő szeretete és ma már nincs többé.

Ebben a gyászban, amely lovag Falk Zsigmond halálával a magyar nyomdaiparra száll, kell, hogy résztvegyék az egész magyar társadalom. Halálával egy egész korszak záródik le, az a korszak, amelyben a magyar ipar nyugateurópai nivóra lendült. És ennek a korszaknak közöttünk élő patriárchája volt lovag Falk Zsigmond. A magyar ipar és az egész magyar társadalom mindvégig becsüléssel, tisztelettel és szeretettel adózott neki s ez a becsülés, tisztelet és szeretet elkísérte őt a halálba is.

Lovag Falk Zsigmond, — nagyemlékü publicistánk, néhai Falk Miksa testvéröccse, — a nyomdászipart vállalta élethivatásul. És azóta, hogy 1843-ban beállt szedőinasnak a Beimel József realtanoda-utcai, (akkor Kohlbacher-Gasse) nyomdájába s élete végéig hű maradt első szerelméhez. Hetven hosszú éven át dolgozott a szabad sajtó műhelyében.

1846 elején, az akkor csehbeli czerimóniák szerint avatták Falkot ünnepélyesen segédé. 1848 márczius 15-ikét már, mint a „Der Ungar“ című hazafias szellemű német lap tördelője érte meg. Mikor Kossuth harci kiáltása végigsűrült az országon, a fiatal Falk egy percig se gondolkodott, hanem félretéve a sorját meg a tenákulumot, beállott nemzetörnek.

Innen kezdve gyors rohanatban változtak élte eseményei. Vitéz társaival, a többi névtelen hőssel egyetemben esodákat művelt a harcmezőn. Falk Zsigmond végigküzdötte, végig szenvedte a szabadságharc minden viszontagságát. Ő maga nem szívesen beszélt ugyan vitézi tetteiről, hiszen jellemének alapvonása a tulzolt szerénység: de beszélt helyette sok-sok vitéz nemzetör-bajtársa, s főleg az a körülmény, hogy a szabadságharc bukásával menekülni volt kénytelen.

Bolyongásai után Falk Zsigmond Bécsbe került, hol bátyja segítségével a Sommer-féle nyomdában nyert alkalmazást. Az abszolutisztikus időkben az osztrák császárvárosban dolgozott a tisztességes megélhetésért és a magyar érdekekért egyaránt. 1868-ban, már mint a Sommer-féle nyomda igazgatója jött Pestre a Klapka György alapította Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság vezérigazgatójává. A folytonos munka mellett ráért Falk Zsigmond a fészekrakásra is. 1863-ban megismerkedett Dirnhuber Leopoldina kisasszonnyal, egy bécsi kiváló könyvkötőmester bájos és háziacsn nevelt leányával s még ugyanabban az évben oltárhoz is vezette őt. Frigyükből három gyermek származott: egy fiú és két leány. A fiú — dr. Falk Zsigmond — méltó utóda lett apjának.

Az elhunyt éveken át elnöke volt a nyomdász-egyesületnek is, és bár 1890 végén a tisztéről lemondott, érdeklődése nem szűnt meg semmiféle szakmabeli esemény vagy irányzat iránt és azóta

is sikeresen törekedett azon, hogy a munkások és munkáltatók egymást megértve és támogatva dolgozzanak a nyomdaipar fejlesztésén. Vezetőszerepet töltött be az Országos Iparegyesületben, a Kereskedelmi és Iparkamarában, több kereskedelmi testületben, az Önkéntes Mentőegyesületben, megalapítása óta pénztárnoka volt az Otthon irók- és hírlapírók körének, tagja egy csomó jótékony intézetnek és mind e feladatának pontosan és lelkiismeretesen felelt meg, mindenben és mindenütt siker és áldás fakadt gazdag tapasztalataiból leszűrt tanításain.

Közhasznú munkássága ismételt királyi elismerésben részesült. Előbb a lovagi rangot kapta, majd udvari tanácsossá nevezték ki. Népszerűségét legjobban jellemzi, hogy nagyszámu tisztelői egyetlen alkalmat sem mulasztottak el, hogy egy-egy ünnepélyen vissza ne emlékezzenek Falk Zsigmond pályafutására. 1893-ban megünnepezték félé százados nyomdászati jubileumát, 1911-ben 80-ik életévét és ez év január ötödikén nyomdász-ágának hetven évét ünnepelte az ország dolgozó polgársága, emlékeztetőül a galambösz öreg ur eredményes munkájának.

Falk Zsigmond dr. a legutóbbi időkig megőrizte teljes testi és szellemi frissességét és még február 15-ikén elnökölt a Pesti Könyvnyomda részvénytársaság közgyűlésén. Ezután is eljárta még az ülésekre, de február 28-ikától kezdve már nem mozdult ki a lakásából. Régi baja, szívérelmeszesedése gyötörte és vasárnap délután 4 órakor csöndesen elhunyt. Halálát fia, dr. Falk Zsigmond, a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság vezérigazgatója és leánya özv. Rubner Károlyné, valamint nagy és előkelő rokonság gyászolja.

Holnap kedden délután 3 órakor temetik a Váci-körút 28. szám alatti gyászházban.

A Budapesti Kereskedelmi Testület igazgatósága ómoraviczai Heinrich Ferencz elnök elnökletével gyászülést tartott, elhunyt elnöke, lovag Falk Zsigmond emlékére. Elhatározta az igazgatóság, hogy az elhunyt elnöknek érdemei méltására külön ülést fog tartani.

Lovag Falk Zsigmondban a Budapesti Újságírók Egyesülete egyik bőkezű pártfogóját vesztette el. Az egyesület megleghango részvétáviratot intézett a gyászoló családhoz, koszorút tesz az elhunyt ravatalára s a holnap temetésén Márkus Miksa elnök vezetésével küldöttcséggel vesz részt. A Budapesti Újságírók Egyesületének betegpénztára nevében Singer Zsigmond elnök küldött részvétáviratot a Falk-családnak.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamra külön gyászjelentést adott ki lovag Falk Zsigmond haláláról. Azonkívül koszorút küldött a ravatalra a koszoru szalagján a következő felírással: A kamarai tagok érdemű nesztorának — a budapesti kereskedelmi és iparkamara.

EGYHÁZAK

(Egyházkerületi közgyűlés.) A nyíregyházi evangélikus egyházközsség most tartotta meg tisztújító közgyűlését, amelyen az újonnan választott képviselőtestületi tagok letették a hivatali esküt. Az új választás során egyházfelügyelővé ismét Bella Jenő városi tanácsost választották, másodfelügyelővé Löffler Sámuel főgimnáziumi igazgatót, a pénzügyi bizottság elnökévé Huray Sámuel városi számvérőt, az iskolai bizottság elnökévé dr. Prok Gyulát, jegyzők pedig dr. Victorisz István és Palaky Lajos lettek. Ezután egyhangulag megválasztották az egyháztanács, a pénzügyi bizottság és az iskolai bizottság tagjait is.

(A budapesti görög-katholikus egyház beosztása.) Pap Antal, munkácsi görög-katholikus püspök, a hajdudorogi egyházmegye apostoli adminisztrátora levelet intézett dr. Bárczy István polgármesterhez, melyben bejelenti, hogy a hajdudorogi görög szertartású katolikus új egyházmegye apostoli adminisztrátorává kinevezték s egyúttal jelzi, hogy a székesfővárosban létező „görög-katholikus egyházközsség“ a hajdudorogi egyházmegyéhez csatoltatott. Az egyház hivatalos meglátogatásával és 1912. évi számadásának megvizsgálásával Bányay János tiszteletbeli kanonok, szerencsi esperes-lelkész bizta meg.

NAPIREND: Naptár. Kedd, márczius 11. Róm. kath.: Konstantin hv. — Prot.: Szilárd. — Görög-ország: február 26. Porfir. — Zsidó: Vendar 2. — A nap két reggel 6 óra 24 perczkor, nyugszik délután 5 óra 57 perczkor. A hold két este 7 óra 29 perczkor, nyugszik reggel 9 óra 49 perczkor. — Az igazságügy-miniszter fogad délben fél 12 órakor. — Németh Károly belügyi államtitkár fogad délben 12—2-ig. — A posta- és távtelep-vezérigazgatója fogad délben 12—2-ig. — Sorozás kezdete a Mária Terézia lakonyában, felül-

vizsgálat reggel 8 órakor. — Sorozás kezdete a központi városházán reggel 8 órakor; II. korosztály 1—300 sorszámig. — Wegenerne Olga Julia kínai kiállítása az Iparművészeti Múzeumban, nyitva 9—1-ig és 4—6-ig. Belépődíj nincsen. — Petőfi-Ház (Bajza-utca 21.): nyitva 10—2-ig Belépődíj kedd kivételével 40 fillér. — Japán kiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt levő földszinti termekben, nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Múzeumok: Nemzeti Múzeum régiségtára 9—2-ig, Erzsébet Múzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Iparművészeti Múzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig, Széchenyi Múzeum 10—12-ig, Tanszer Múzeum 3—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Múzeum: külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig és 6—8-ig. — Képtárak: A „Kéve“ művészeti egyesület kiállítása a Nemzeti Szalonban, nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Pogány Margit festőművész és Bethlen Gyula szobrászművész kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—30.), nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. Ferenczy Károly gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Gustáv Klimt és a Bund oesterreichischer Künstler kollektív kiállítása a Művészházban (volt gróf Zichy-múzeum, Szeffü-utca 4.), nyitva 10—5-ig. Belépődíj 1 korona. A Szépművészeti Múzeum régi képtára nyitva 10—2-ig. Történelmi Képcsarnok nyitva 10—2-ig.

UJDONSÁGOK.

Ahol szabadabb a levegő,

Egy magyar gróf, a magyar arisztokrácia egyik kimagasló egyénisége kilépett a magyar állam kötelékéből, Londonba költözött és angol állampolgár lett. Akik nem ismerik közelebbről gróf Batthyány Ervint, most biztosan azt fogják hinni, hogy ez valami angolmánia, nemzetközi láz, nagyuri hőbort. Pedig nem így van! Nem egy löverse-nyező, autón száguldó, pezsgőző, hitbizományból élő, hasznavehetetlen mágns költözött ki gróf Batthyány Ervin személyében ebből az országból. Egy szabadgondolkodó tudós, egy okos filozófus, egy a társadalmi rend ellen lázadó, majdnem anarchista érzésű férfiú volt kénytelen új hazát keresni. Nemzetmegváltó eszméi voltak s ezeket hirdette írásban és élőszóval, ezeket hirdette az iskolákban is, amelyeket birtokain alapított. A Széchenyi Istvánok közelébe volt és ugy élt a mi mágnsaink között, mint egy idegen, akinek jobb lett volna nem grófnak, hanem szegény újságírónak születnie. Így talán megtürte volna ez a mai kormányzati rendszer, hogy szabadon hirdethesse szóban és írásban elveit. De a gróftól nem türte el. Szólásszabadsági jogát elnyomta, iskoláit bezáratta, őt magát állandóan zaklatta, kellemetlenségeket okozott neki s mindezt azon a ezimen, hogy az anarchista tanokat hirdetni tilos. Mi fájt a magyar kormánynak? Az, hogy a Batthyány Ervin birtokain lévő iskolákban kizárták a tantervből a vallásoktatást? Megint csak a megcsontosodott, konzervatív rendszer felzudulása volt ez a szabadon szárnyaló gondolat ellen. Kiüldözték innen a gróftól. Elment Londonba és most csendes, szótlan megvetéssel tekint ide visszafelé, erre az országra, amely egykor hazája volt s amelyben egykor nagyapja volt a kultuszminiszter. Igaza van. Nekünk pedig, akik a megértés és a rokonzás szeretetével nézünk utána, egy kicsit keserű lesz a szájunk és arra gondolunk, hogy mit tegyen az a néhány ezer ember, akik éppen ugy elkeserítenek a magyarországi viszonyok, akik éppen ugy szeretnének inkább Londonban élni, de nem tehetik ezt, mert nem elég gazdagok, nem elég függetlenek, nem elég grófok ahhoz, hogy elmehessenek, örökre egy olyan országba, ahol szabadabb és erősebb a levegő.

B. E.

— Királyi kitüntetés. A király Szalay József pénzügyminisztériumi miniszteri titkárnak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— A trónörökös utazása. Merámból jelentik: *Ferenz Ferdinánd* trónörökös és neje *Hohenberg Zsófia* hercegnő ma innen Bécsbe utaztak.

— A külügyminiszter estélye. Bécsből jelentik: Gróf *Berchtold* külügyminiszter és neje ma este a külügyminisztérium palotájában fényes estélyt adtak, amelyen megjelentek az udvari főméltóságok, a közös és osztrák miniszterek, állami méltóságok, a diplomáciai kar tagjai, a Reichsrat számos tagja, valamint a művészet és tudomány képviselői. A nagyszámu vendégeket a miniszter és neje igen szívélyesen fogadták és a vendégek kitünő hangulatban éjfél utáni órákig időztek kellemes társalgásban a ballplatzai palota pompás termeiben.

— A német trónörökös látogatása. Münchenből jelentik: A német trónörökös pár a jövő hónapban meg fogja látogatni a cumberlandi hercegi családot Gmundenben.

— A pápa állapota. Rómából jelentés szerint *Amici* és *Macchiafava* orvosok ma reggel újból alaposan megvizsgálták a pápát. Az orvosok könnyű hurutot és influenzát állapítottak meg és abszolút nyugalmat rendeltek. Kedvező jelnek tartják, hogy a Szentatya nyugodtan töltötte az éjszakát. A pápa ma délelőtt nővéreinek látogatását fogadta, aki hosszabb ideig maradt nála. Számos bibornok, prelátus és diplomata érdeklődött a pápa állapotát iránt és mindnyájan azt az egybehangzó választ kapták, hogy csupán muló gyöngölkedésről van szó, amely aggodalomra nem ad okot. A pápa nővére szemmel láthatóan teljesen meg volt nyugodva, amikor a Vatikánból távozott. Az „*Osservatore Romano*” jelentése szerint a pápa állapotában javulás állott be. — Rómából jelentik: A *Giornale d' Italia* szerint a pápa az éjszakát teljes nyugalomban töltötte. A hőmérséklet nem haladta túl a 37 fokot. A köhögés láthatóan csökkent. A katarrius feloldóban van és a láb majdnem teljesen megszűnt. Az orvosok megelégedésüknek adtak kifejezést a pápa állapota fölött és azt mondták, hogy a pápa teljes nyugalomban eltöltött néhány nap múlva ismét folytathatja munkáját. Megnyugtató körülmény a Vatikánban uralkodó nyugalom, ahol senki sem tartja a Szentatya állapotát aggasztónak. Megczáfolják azt a hírt, hogy a pápa nővérei Angelo fivérékhöz és több jóbarátjukhoz táviratokat intéztek, melyekben a pápa veszedelmes betegségéről adnak hírt. A Tribuna jelentése szerint ellenben a pápa azon óhajnak adott kifejezést, hogy Angelo fivérét akarja látni és hogy ezért Riesebe táviratoztak, hogy Angelo jöjjön Rómába.

— Báró *Wodianer Albert* temetése. Kapriórán *Báró Wodianer Albert* v. b. t. tanácsos, főrend holttestét ma szentelték be a *Liszt Ferenc-tér* 7. szám alatt lévő gyászházban. A díszes ravatal körül, melyet a koszorúk százai öveztek, ott voltak a gyászoló rokonok. A gyászszertartáson igen előkelő közönség jelent meg. *József főherceg* képviselőben gróf *Szapáry József* főudvarmester jött el. Ott volt *Lukács László* miniszterelnök, gróf *Serényi Béla* földmívelésügyi miniszter, a főrendház nevében báró *Jósika Samu* alelnök, *Wlassics Gyula*, a közigazgatási bíróság elnöke, báró *Burrián István* volt közös pénzügyminiszter, gróf *Czirák* Antal, gróf *Teleki Gyula*, gróf *Andrássy Sándor*, gróf *Desseffy Aurél*, báró *Harkányi Frigyes*, báró *Harkányi Andor*, báró *Révay Sámuel*, báró *Forster Dezső*, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nevében báró *Forster Gyula* v. b. t. t., alelnök és *Jendrassik Jenő* festőművész. helyettes igazgató és mások. A gyászszertartás délután négy órakor vette kezdetét és *Stieber* Vincze terézvárosi apátplébános tartotta fényes segédlettel. A gyászadalokat az operai énekesekből alakult kar adta elő. A gyászszertartás után Nyitra vármegye diszhuszárjai vállukra emelték az antikmívű pompás érezkoporsót, s a Szerecsen-utczában várakozó diszhintóra tették. Ezután megindult a menet élén a roskadásig rakott két koszorúkosival a keleti pályaudvar felé, ahonnan a Szolnok melletti Szanda-pusztára szállítják az elhunytat. Itt a kastély kápolnájában helyezik díszes ravatalra s holnap, kedden délután fél három órakor helyezik örök nyugalomra a családi sírboltban.

— Robbanás a selyemgyárban. Brüsszelből táviratozzák: A *Fritsch*-féle selyemgyár filtráló műhelyében ma robbanás történt. Két munkás meghalt, ötven súlyosan és többen könnyebben sebesültek meg. A sebesültek közül kettő a halállal vívódnak.

— *Fejérváry Géza* ünneplése. A magyar testőrség főparancsnoka, báró *Fejérváry Géza* gyalogsági tábornok márczius hónap 15-én ünnepli születésének nyolcvanadik évfordulóját. Bécsi jelentés szerint a magyar testőrség már tegnap ünneplte ebből az alkalomból báró *Fejérváry Gézát*, akinek tiszteletére díszbédet adott a magyar testőrség palotájának dísztermében. A lakomát megelőzően báró *Fejérváry Gézát* *Pallavicini* ögróf vezérőrnagy, gárfőhadnagy meleg szavakkal üdvözölte. Az üdvözlést báró *Fejérváry* meghatottan köszönte meg. Az ünnepi lakomán *Fejérváry Géza* barát számos felköszöntőben ünneplétek.

— *Morzsányi Károly* emlékezete. A VII. ker. Erzsébetvárosi Kőr vasárnap délelőtt a Royal-szálló nagytermében gyászközsüveget tartott, hogy a nemrég elhunyt dr. *Morzsányi Károly* emlékének áldozzon. *Morzsányi* harminczhat éven át elnöke volt a körnek és nagy érdemeit szerzett a kerület fejlődése és felvirágzóztatása körül. A közgyűlésen nemcsak a VII., hanem a főváros többi kerületei is képviseltették magukat s eljöttek sokan társadalmi és közéleti kiválóságai közül is, hogy meghallgassák *Márkus Miksa* udvari tanácsos, főszerkesztő magasszárnyalású, a kegyeletől, mely szeretettől és barátságtól áthatott emlékbeszédét. A gyászközsüveget *Paksy Béla* nyitotta meg. Néhány közvetlen szóval üdvözölte a nagy számban megjelenteket és felkérte *Márkus Miksát* az emlékbeszéd megtartására. *Márkus Miksa* beszéde, amely körülbelül háromnegyedórát tartott, mindvégig lebilincselte a hallgatóságot és igen mély és nagy benyomást gyakorolt a megjelentekre, akiknek nevében *Paksy Béla* mondott köszönetet *Márkusnak*. A gyászközsüveget összes résztvevői részvétivel irtak alá, melyet az elhunyt családjához fognak juttatni.

— *Pejacsevics grófnő* temetése. Eszékéről jelentik: *Pejacsevics Gabriella* grófnő, gróf *Pejacsevics* Tivadar volt horvát bán édesanyját ma délután temették a nasicei grófi ősi uradalom kriptájába nagy egyházi és világi pompával. Már délelőtt a ferenczrendiek templomában tartották meg a rekviemet, amelyen majdnem egész Horvátországból előkelő gyászközönség érkezett Nasiceba. A község házai gyászpompát öltöttek, mert az elhunyt grófnő mindenkor emberbaráti szeretetével tünt ki és a lakosság őszintén gyászolja jövevőjét. Ezernél több részvétlívrat érkezett gróf *Pejacsevics* Tivadarhoz, köztük a monarchia legelőkelőbb köreiből. A koszorúk egész erdeje díszítette a koporsót. Eszékéről ma reggel különvonaton 300-nál több vendég érkezett Nasiceba, ahol előbb rekviem volt, majd következett az egyházi beszertelés. A beszertelést dr. *Bauer* zágrábi érsekoadjutor végezte nagy papi asszisztenciával. A rekviem után gróf *Pejacsevics* Tivadar fogadta a küldötteket, amelyek részvétüket fejezték ki. A hült tetemet a *Pejacsevics* grófi családi mauzoleumba helyezték örök nyugalomra.

— Osztrák miniszter automobil-balesete Magyarországon. Báró *Heinold* osztrák belügyminiszterrel izgalmas automobil baleset történt Magyarországon. Bécsi jelentés szerint az osztrák miniszter dr. *Deutsch* Viktor miniszteri tanácsos kíséretében tegnap automobilon a Nagymarton melletti Fraknóvárjárára utazott, hogy megtekintse a híres Esterházy-várkastélyt. Délután félnégykor indultak vissza. Nem messze Nagymartontól, még magyar földön az automobil az átázott földön csuszni kezdett és az út melletti árókba zuhant. Az automobil erősen megrongálódott. A miniszter homlokán az üvegszilánkok sebet ejtettek. *Deutsch* dr. miniszteri tanácsos és a söfför sértetlenek maradtak. Dr. *Kövédy* fraknóvárjárja orvos, akit a járőrelők értesítettek, nyújtotta az első segítséget a miniszternek, majd Nagymartonban az ottani körorvos megvizsgálta és bekötözte a sebet. A miniszter sérülése könnyű és nyolcz nap alatt begyógyul. A miniszter Bécsújhelyől hozatott gépkocsin este kilenc órakor visszautazott Bécsbe.

— A játékos halála. Londonban egy ember az utcán agyonlőtte magát és a kutyáját. Kiderült, hogy *Dimitrescu* János nevű román bojár az öngyilkos, aki másfél milliónyi vagyonát egy napon játszotta el.

— Bányász-sztrájk. Boroszlóból jelentik: A *Breslauer Zeitung* kattowitzi jelentése szerint a lengyel bányász-szövetség márczius 15-én általános bányász-sztrájkot proklamál, ha a bányák igazgatóságai a béremelésre vonatkozó követelést nem teljesítik.

— Megverték *Jaurés* vezért. Nizzában nagy botrány támadt *Jaurés* francia szocialista vezér egy tervbe vett előadásán. *Jaurés* francia szocialista vezér tegnap este a nyári palotában előadást akart tartani a hároméves katonai szolgálat bevezetéséről Franciaországban. Midőn *Jaurés* az emelvényre lépett, botrány tört ki, úgy hogy az előadó nem tudott szóhoz jutni. — Valóságos macskazene tört ki, midőn *Jaurés* vezér a nagy lárma ellenére beszélni próbált. Hirtelen záptojást és rothadt almát dobáltak az emelvény felé és *Jaurés* is több ízben eltalálták. Midőn *Jaurés* a termet elhagyta, minden oldalról kiabáltak felé:

— *Berlinbe vele!* . . . *Jaurés* az utcán nagy embertömeg várta és ismét nagy lárma tört ki ellene. Többen körülfogták és tettleg is inzultálták.

— *Berlinbe vele! Menjén Poroszországba!* — Kiáltások között végül *Jaurés* kocsin hajtattott el.

— *Elek Gusztáv* meghalt. A társadalmi élet egyik kiváló, köztiszteltettségben álló tagja, *Elek Gusztáv* szolgálati viszonyon kívüli huszárezredes ma hajnali két órakor meghalt. *Elek Gusztáv* még néhány évvel ezelőtt is a főváros előkelő társadalmi életének egyik legkiválóbb szereplője volt. Uri modoriért és kedves egyéniségéért mindenütt nagyon szerették és tisztelték. 1875-ben kamarás lett. Egy évvel ezelőtt betegeskedni kezdett a 66 éves öreg ur és ereje egyre fogyott, úgy hogy a *Ferenz-tér* 2. szám alatt lévő lakásáról azóta ki sem mozdult. Néhány héttel ezelőtt tüdőgyuladást kapott, amely siettetve végét és ma hajnalban meghalt. Halála az előkelő társadalomban nagy részvétet kelt és a Nemzeti Kaszinó, amelynek tagja volt, kitzítte a gyászbogót. Temetése holnap délelőtt 3 órakor lesz.

— Az anarchista gróf *Batthyány*. Gróf *Batthyány* Ervint, az anarchista elveiről sokat emlegetett magyar főurat, saját kérelmére törölte a belügyminiszter a magyar állampolgárság kötelekéből. A gróf, mint angol polgár Londonban telepedett meg és bőven áldozik az anarchista eszmék terjesztésére. Most 35 éves, azelőtt huszártiszt volt és hogy a hazától is elszakadt, birtokait is el szeretne volna adni, de ez már nem sikerült a grófi anarchistának, mert a birtokai hitbizományok.

— A bécsi polgármester beteg. Bécsi jelentés szerint *Weiskirchner* polgármester megbetegedett. A jobb lábán nyirokmirigygyulladás támadt. Orvosai nyugalmat tanácsolnak.

— A százesztendő öreg honvéd. A magyar szabadságharcnak egyik legvittebb, híres katonája, *Horváth Ignác* 48-as honvédhuszár alezredes, a Mátyás-huszárok egykori vezír parancsnoka, aki Kolozsváron lakik, folyó évi július hó 31-én tölti be életének századik évfordulóját. *Horváth Ignác* ifjú korában felsőbb katonai iskolát végzett és tisztte való felavatása után, a forradalom kitörésekor belépett a magyar hadseregbe, ahol férfias bátorságával csakhamar őrnagy lett. A Vízakna és Déva közötti ütközetben *Szentpéternél* több súlyos sebet kapott és egy muszka lándzsa mellét is átjárta. Szívós természete azonban kiheverte a bajt és egy hónap múlva már ismét lóra ült és mint alezredes küzdötte végig a szabadságharcot. *Horváth Ignác* születésének századik évfordulóját a kolozsvári honvéd-egylet és a függetlenségi párt a kincses város közönségével együtt nagy ünnepséggel szándékozik megülni.

— Házasság. Szegő Ottó, a Magyar-Francia biztosító társaság főfelügyelője *Frommer* Évi kisasszonnyal házasságot kötött.

Lemberger József, a Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat főpénztárosa eljegyezte *Böhm* Irénkét, *Böhm* Mátyás leányát Budapesten.

Dr. *Gaul* Endre, Csikvármegye első aljegyzője e hó 6-án jegyezte el *Sáska* Annuskát, *Sáska* Kajetán nagybirtokos leányát Gyergyószentmiklóson.

Lamm Tibor eljegyezte *Mayer* Lenkét, szv. *Mayer* Sándorné leányát Budapesten.

Brenner Mariska, turofőljeci *Wlassics* Ernő honvéd főhadnagy jegyesek.

Földes Béla és neje *Hollender* Anna leányát, *Földes* Liviát márczius 11-én vezeti oltárhoz *Mikszáth* Kálmán, néhai *Mikszáth* Kálmán és neje *Mauks* Ilona íta.

— Öngyilkos bankár. Münchenből táviratozzák: *Fritsch* Agoston stuttgarti bankár öngyilkos lett. A bankház a múlt héten esőbe jutott s ez kergette öngyilkosságba a régi jövevű bankvezér tulajdonosát, aki csak két hét előtt kapta meg az udvari tanácsoságot. A bankház passzívái körülbelül 1 millió márkára rugnak.

— **Német-cesh testvériség ököre.** Bécsben vasárnap délelőtt a bécsi cseh joghallgatók egyesülete a Schumann-cirkuszban cseh-matinét rendezett, amelyen cseh operanékesek és humoristák működtek közre. Az előadás körülbelül négyezer ember volt. Ebből az alkalmából a német nemzeti-ségiek nagy utcai tüntetést rendeztek, amelyen négy-ötezer ember vett részt és amelyen dr. Pollauf és Knirsch képviselők is megjelentek. Habár a bejáratot őrség zárta el, ezt nem tudta megakadályozni, hogy az előadás után a németek és csehek között összeütközések ne történjenek. Verekedés kezdődött és több sebesülés történt. A rendőrség számos letartóztatást eszközölt, de a nacionalistáknak elbocsátotta a letartóztatottakat.

— **Márczius 15-ike.** A szabadságot kivívásának és fordulónapján, márczius 15-én, szombaton este kilenc órakor a *Lipótvárosi Társaság* háza innepi lakoma lesz, melyen az alkalmi beszédet dr. Somogyi Alalár volt országgyűlési képviselő tartja. — *A belvárosi Saskör* márczius 15-ét innepi lakomával üli meg. Az innepi beszédet dr. Porcs István, a Saskör jegyzője fogja mondani. — *A Petőfi Társaság* márczius 15-ike alkalmából koszorút helyez Petőfi Sándor szobrára és Petőfi Sándor szüleinek a kerepesi-temetőben lévő sírjára.

— **Orgyilkos támadás egy földbirtokos ellen.** elvetemült emberek véres bosszút állottak egy érdemes, tekintélyes szegedi földbirtokoson. Becsey András felsőtanári földbirtokos évekkal ezelőtt pörben állt két szomszédjával, Csányi György és Zenczi Mihály tanyai lakosokkal. A pört Becsey nyerte meg és azóta két ellenfele halálos bosszút esküdött. Becsey vasárnap délután kiment a faiskolába gyümölcsfákat válogatni. Mikor leguggolt, a faiskola egyik zugából előugrott Csányi és késsel négyszer hátszúrta a földbirtokost. Ugyanekkor Zenczi Mihály egy ásóval háromszor fejbe-vágta. Becsey életveszélyesen megsérült. A merénylők, akik ellen megindították az eljárást, azal védekeznek, hogy nagyon el voltak keseredve a pör elvesztése miatt, mert nagy költséget kellett fizetniük. A szerencsétlen sorus Becsey András testvérbátyja dr. Becsey Károly szegedi ügyvédnek, a város volt népszerű képviselőjének.

— **Robbanás a moziban.** Vervinből táviratozók: Montreauxban le Neuf községben a mozgószínházban robbanás történt. A robbanás következtében 46 ember megsérült, közülük tíz életveszélyesen.

— **Ujabb automobil-merénylet.** A Ruhr melletti Essenből jelentik: A Hennigsdorfi automobilrablásnak párja akadt ma. Dortmund közelében ismeretlen tettesek dróthuzalt feszítettek az országúton keresztül s mikor dr. Entzenau orvos nejével automobilon egy mulatságról hazafelé tartott, a gépkocsi majdnem felborult. Olyan gyorsan robogott az automobil, hogy elszakította a sodronyt s így menekültek meg utasai. Maga az automobil megrongálódott.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Bécsből jelentik: Phiregger ügyvéd cianidkivallal megmérgezte magát. Özvegyet és két árva hagyott hátra. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Sztrájk a fiumei hajógyárban.** Fiuméből jelentik: A Ganz-Danubius hajógyárban, mint jelentették, előbb a mazolók, majd 150 szegecselő munkás sztrájkba lépett. A szegecselő munkások azt kérték az igazgatóságtól, hogy egyik durva elnököt bocsássák el. Az igazgatóság teljesítette a szegecselőmunkások kérését és valószínű, hogy ezek holnap munkába állanak. Ujabb forrongás észlelhető a famunkások között is. Ma mintegy 140 famunkás értekezletet tartott és megbeszéltek a helyzetet. Elhatározták, hogy követeléseiket az igazgatóságnak bejelentik.

— **Gyujtogatnak a szuffragetteket.** Londonból táviratozók: A női szavazati jog hívei ma reggel a Great Western és Great Central Railway Saunderton állomását felgyujtották és az teljesen leégett. A merénylet színhelyén a női szavazati jog mellett kiadványokat találtak. Ugyane vasutársaság Crocksley állomásán is tűz pusztított és azt hiszik, hogy itt is a szuffragettek gyujtogatásáról van szó.

— **Helyreigazítás.** Lapunk folyó hó 6-iki számában a kolozsvári Nemzeti Kaszinó közgyűléséről megemlékezve, megírtuk, hogy a kaszinó a „Magyar Figyelő” helyett a „Magyar Köztársaság” című lapra fizetett elő. Mint ma a kaszinó titkársága bennünket értesít, ez a hír téves információ alapult és a kaszinó a „Magyar Köztársaság”-ra nem fizetett elő.

— **Diák és tanár kardpárbaja.** Lippán egy nyolczadik osztályos gymnáziumi tanuló kardpárbajra megverekedett egy tanárral. Az épületes esetről a következőket jelentik: — A lippai *Polgári Olvasókör* kulturbizottsága néhány nap előtt Uránia-előadást rendezett, amelyet táncmulatság követett. A táncmulatság közben egyre-másra érkeztek a panaszkok Reimholz Árpád felsőkereskedelmi iskolai tanárhoz, a rendező bizottság elnökéhez, Kovács Béla nevű gymnáziumi magántanuló diák rendetlenkedési felől, mire Reimholz tanár kérdőre vonta a diákot, majd amikor ez heveskedni kezdett, kiutasította. Kovács ez ügyből kifolyólag provokálta a tanárt, aki, bár hivatalos minőségben járt el, nem tért ki a fegyveres elégtételadás elől. Tegnap reggel volt meg a párbaj tanár és diák között. A párbaj Reimholz tanár sebesülésével végződött. A sérülés azonban igen könnyű és Reimholz tanár már rendszeren folytatja előadásait.

— **Egy Festetich gróf rendőri köröztetése.** Londonban a bowstreeti rendőrbíró megkeresésére az államügyészség szombaton körözölevelet bocsátott ki gróf Festetich Andor magyar gróf ellen, aki legutóbb Newton Arthur, a híres védőügyvéd és egy Bennet Bernát nevű ügyöntársaságában körülbelül 600.000 koronát csalt ki dr. Thorsch János cseh földbirtokostól, azután megszökött Londonból. A bűnyűg általán nagy feltűnést keltett a londoni előkelő társaság körében, annál is inkább, mert Newton neve Crippen, a feleséggyilkos fogorvos bűnpörének tárgyalása alatt vált világhírűvé. Newtont és Bennetet letartóztatták, Festetich Andor ellen pedig körözölevelet adtak ki. Az ügy további fejleményeit az arisztokrata körök nagy érdeklődéssel várják.

— **Bányászhalál.** A Ruhr melletti Essenből táviratozók: A König Ludwig bányában föld-csuszamlás történt és a nagy földréteg három bányászt eltemetett. Mire a segítség megérkezett, az egyik munkás már megfulladt, a másik kettő halálán van.

— **Zátonyra jutott gőzös.** Fiuméből jelentik: Az Atlantica Fiume nevű gőzöse Pireuszból Küstendje felé való útján Capo di Tenedos közelében zátonyra jutott. A hajónak sikerült saját erejéből kiszabadulni és folytathatta útját.

— **Milliókra menő sikkasztás.** Odesszából táviratozók: A vámbáznál milliókra menő sikkasztásokat fedeztek fel. Alexandrew vámgazgatósági főkönyvezető megszökött.

— **Záptojásokkal megdobált író.** Zágrábban Roda Rodának, az ismert nevű bécsi humoristának szombati felolvasása nagy botrányval végződött. Roda Roda ellen már hetek óta izgatott a zágrábi sajtó egy része. Különösen a Pokret és az Obzor vádolták meg, hogy ellensége a dalszlávoknak, különösen a szerbeknek. Roda ugyan nyilatkozott s megczáfolta e híresztelést, de ez mitsem használt. A felolvasás közben diákok bevonultak a terembe és kényszerítették a jelenlevőket, hogy a termet elhagyják, Rodát pedig záptojásokkal dobálták meg. A botrányok az utcán is folytatódhattak, míg végül lovasrendőrök verték szét a tüntetőket.

— **Az orvosi hivatás áldozata.** Múramaros-megyében dr. Sztán Mihály dragomérfalvai kör-orvos szerencsétlen módon esett áldozatává hivatásának. A fiatal, alig huszonkilenc éves orvos a napokban egy hullaboncolásnál valahogy megsértette a kezét és vérmérgezést kapott. Minden orvosi segítség hiábavaló volt és dr. Sztán tegnap a múramarosszigeti kórházban meghalt.

— **Halálos veszedelme.** Megírtuk lapunkban, hogy a Kaspi-tengeren uralkodó őrüsi viharok valóságos jéghegyeket torlaszoltak össze némely vidéken és hogy a napokban egy ilyen jégtorlaszra jutott 22 halászt a tenger közepe felé sodort. Ma Atrachánból azt táviratozták, hogy a veszedelmebe jutott 22 halászt sikerült megmenteni.

— **Öngyilkos ifju.** Temesvárról jelentik: Hajdunánás és Hajduböszörmény között öngyilkosságot követett el egy második osztályu vasuti fülkében *Sebestyén* Béla temesvári husz éves fiatalember. *Sebestyén* egy temesvári volt törvényszéki bíró fia, siketnéma és gyöngé elméjű volt és sok szomorúságot okozott szüleinek. Fekete kéz aláírással sok zsaroló levelet írt, ami miatt többször meggyűlt a baja a rendőrséggel. Nemrég eltűnt hazuiról s most értesítették őt, hogy édesanyját fia sorsáról.

— **Gyásztüntetés Elzász-Lotharingiáért.** A párisi hazafias diákság feltűnően érdekes tüntetést rendezett vasárnap délután a Strassburg-szobor körül. Néhány száz diák vonult fel zászlókkal, póznákon hatalmas koszorukat vitt a Place de la Concorde-ra s rengeteg közönség csatlakozott hozzá. Némán mentek, utközben egy hang sem hallatszott, gyásztüntetés volt ez Elzász-Lotharingiáért. Letették a koszorukat a Strassburg-szobor talapzatára, a zászlókat meghajtották s ugyanolyan csendben vonultak el, mint ahogy jöttek.

— **Kitolonczolt anarchista.** A tömegsztrájk előrevetődő árnyéka miatt éppen a legnagyobb izgalmomban volt a rendőrség, amikor a múlt hónapban Zürichből táviratot kapott, hogy egy Bruné Fritz nevű nemzetközi anarchista Budapestre utazott. Persze rómhírekről kezdtek beszélni. Éjjel-nappal figyelték a pályaudvarokat, hogy a kiszálláskor megcsípjék az anarchistát. Ez azonban tuljárt az eszükön. Megérkezett, anélkül, hogy tudták vagy látták volna. Csak amikor István-ut 41. szám alatt felvett lakásáról annak rendje és módja szerint bejelentette magát, akkor akadtak rá. Persze rögtön vitték a főkapitányságra, ahol beismerte ugyan, hogy anarchista, de hiába erősitgette, hogy békés szándékai vannak és évek óta nem érintkezik az anarchista bizottságokkal, letartóztatták és kiszállították a tolonczházba. A napokban eltolonczolják.

— **Életunt vidéki primadonna.** Kiskunhalason nagy riadalmat okozott tegnap Tihanyi Vilmosné, Komáromy Gizi, az ott működő Miklóssy-szintársulat primadonnája. A művésznő öngyilkossági kísérletet követett el, revolverrel meglötte magát, de sérülése nem halálos. Környezete ért-hetetlennek tartja tettét s egyáltalában nem tudja, miért akart meghalni. Előző estén igen jókedvű volt és nagy tetszés mellett játszott a szerepét, úgy hogy sejtetni sem lehetett sötét szándékát.

— **Tolvaj cseléd.** Szentseről jelentik: Halász Emília 10 éves cselédleány ma reggel Török Imre gazdájától, aki beteg fekszik, ellopott 11 darab száz és 2 darab huszkoronás bankjegyet. A lány a pénzzel megszökött. A rendőrség keresi a tettest.

— **Robbanás a dinamit-művekben.** Londonból jelentik: Ardee Ayrishirében a Nobel dinamit-művekben ma robbanás történt, melynek következtében igen sok ember megsébesült és a város számos épülete rombadólt. A robbanás következtében nagy pánik uralkodik.

— **Öngyilkos adófőnök.** Eperjesről jelentik: Bartosh Sándor bártfai városi adóhivatali főnök lakásán két kis gyermeke és neje jelenlétében öngyilkossági szándékkal magára lött és azonnal meghalt. Azt hiszik, hogy az erősen ideges eraber pillanatnyi elmezavarban követte el tettét.

— **Vonat elé vetette magát.** Hajduböszörményből jelentik: Kiss Sára hajduböszörményi leány a szomszédos Felsőjózsa községben rokoni látogatására ment. Tegnap a Debreczen felől jövő vonat elé vetette magát, amely a leányt agyon-gázolta. Tettének oka valószínűleg szerelmi bánat.

— **Éhező család a jóságú emberbarátokhoz.** Nedves, hideg, fűtetlen bódében négy kis gyermek dödögve lesi, mikor hoz édesanyjuk egy-egy darab száraz kenyert, hogy fájó éhségüket enyhíthessék. A családapa egy rozoga ágyban, rongyok között már ósz óta beteg fekszik. A gyermekek fogyatékos ruházata csak rongyokból áll, e miatt koldulni sem mehetnek, eltekintve attól, hogy a koldulás a rendőrség sem engedi meg. A kétségbeesett anya, kinek minden idejét és erejét hol az apróságok gondozása, hol a betegségben sanyalódó férj köti le, aki szivettépő fájdalommal látja az egész család leirhatatlan nyomorát — ez uton fordul a jóságú emberekhez. Mentésük meg ártatlan apróságait a pusztulástól. Címe: *Wetterhán* Ferenczné, Budapest, VI., Váci-ut 15., földszint 4. ajtó.

— **Rendőri hírek.** Beleesett a forró vízbe. Tegnap délután a Wesselényi-utca 15. sz. házában *Gross* Zsigmond kereskedő két és fél éves József nevű fia forró vízbe esett. Egész testén sulyos égési sebeket szenvedett. — *Elgázolta a vasút.* *Polonka* János 49 éves Máv. szertári munkás tegnap reggel a nyugati pályaudvaron a síneken ment keresztül, amikor a 121-es számú érsekújvári személyvonat elgázolta. Életveszélyes sérüléseket szenvedett. — *A gyors rohanás áldozata.* *Köszell* Róbert 32 éves sofőr tegnap este részegen automobilozott a Lehel-utczában egy társával, aki a gépkocsit vezette. Kaszil egy fordulónál kizuhant a robogó gépkocsiból és életveszélyes sérüléseket szenvedett. — *Életuntak.* *Bán* Emília, Roguruszky Erzsébet 28 éves magánzó Práter-utca 84. sz. lakásán mellbelőtte magát. Sulyos sérülést szenvedett. *Szentpéteri* Antonia 22 éves felirónó Oránvölgy-utca 18. számú lakásán lúgkoldatot ivott. Az István-kórházba vitték.

— **Halálozás.** Wallenhorn Fischer Károly lovassági tábornok, a legfőbb katonai bíróság volt elnöke, mint Bécsből táviratozzák, ma reggel 80 éves korában meghalt.

— **Időjárás.** Hazánkban változékony, helyenkint szeles idő uralkodott s kisebb-nagyobb (5—15 mm.) esapadék az ország délkeleti részein esett. Ma reggelre tulnyomóan derült az idő. A hőmérséklet súlyos és az éjjel általánosan a fagy-pont alá szállott a hőmérő; a maximum 15 C fok volt Orsován, a minimum —10 C fok Tátrafüreden. — **Prognózis a következő 24 órára:** Ezzelre még éjjeli fagy várható, északon meg keleten elvélve csapadékkal, később hőemelkedés valószínű. (Sürgöny-prog.: Északon, meg keleten elvélve csapadék, később enyhébb.).

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-telezta 2. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítottak a gyermektorna- és vívásra.**

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

*) **Kolosforból.** Szigeti Józsefnek ez a bájos rigjátéka lopott egy kis derűt a Nemzeti Színház színpadára. Van valami kedvesség abban, ha így az elmúlt darabokat nézzük. Mintha a régi idők ködös homályán lyukat vágnánk és így pillantánk be az akkori emberek életébe. Nem a komolykodó irások nehézke levegője bódít el, hanem a való élet pereg le előttünk, egy kedves, szindus szerelmi történet. A kolostor darabos emberéből csinál a szerelem, az asszony világít, méltó házastársat. Különösen azért fértközött közel hozzánk ez a történet, mert a szereplők színt adtak a holt alakoknak, eleven, hevülő emberek járkáltak előttünk. Az asszony: *Vizváry Mariska*, magára vette a nő minden hódító eszközét: szép volt, édes és hódító, csalfa és körmönfont, amikor annak kellett lennie. *Kürthy György* a szögletes férfiből csinált nagyszerű kabinetalakítást. Lassan-lassan máltott le róla a darabosság, a darab végén már mint pompás gentleman hajította meg magát. — Utána *Molière* „Tartuffe“-je került sorra *Ivánfi Jenő*vel a címzerepben. Érdességet kölcsönzött az előadásnak, hogy *Pernellené* szerepében most először szillogtatta meg nagyszerű talentumát *Jászai Mari*.

*) **Beethoven-est.** A legnagyobb zeneszerző legélesebb szemü kutatója és elmélyedő analízálója, *Romain Rolland* állapította meg legteljesebben, legtökéletesebben azt a kapcsolatot, mely Beethoven és kilencedik szimfóniája között akaratlanul is megüti a vizsgálódók figyelmét. „Egy boldogtalan, elhagyott, fájdalom sujtotta ember, aki elől a világ minden gyönyört eltitkolt és eltakart, megalkotja az örömet saját maga és megajándékozza vele a világot.“ Amit ebben a rövid mondatban a kiváló esztéta szavakkal fejez ki, az a gondolat ragyog végig a kilencedik szimfónia káprázatos hangszínein. És valóban úgy is van. Midőn ezelőtt idestova kilenczven évvel a grandiózus alkotást Bécsben bemutatták, a hideg és etikettes közönség ötszörös tapsviharral fogadta a mestert. Az agg, süket Beethoven mit sem hallott a megújuló, orkánikus tapsviharból és szeméi csak akkor teltek meg a boldogság könnyeivel, midőn a közönség felé fordulva ugyan nem hallotta, de meglátta a lelkesedést. Élet-dramák, küzdelmek dühörögnek végig a zenekaron és a szenvedések sora az öröm szavában oldódik fel és nyer derűs kiengesztelődést. A program rövid és egyuttal Beethoven életének is alapigéje „Durch Leiden Freude.“ Ez a gondolat elevenedik meg a pompásan megépített szimfóniában. A kilencedik szimfónia talán éppen azért tökéletes és a többi fölé emelkedő, mert nem tartja be az előirt formákat, felépítésében nem egészen mintaszerű. Az énekhang bevezetése tulfeszíti a szimfónia keretét és könnyen megzavarhatja az egységet. Beethoven azonban páratlan ökonomiával vezeti át az instrumentális zenét az énekhangba. Nála a kórus, az énekesek egyenrangúak a hangszerekkel, nem emelkednek azok felé és hozzájuk simuló karaktert kapnak. Az ének, az öröm-óda témája is először a zenekaron csendül fel és csak később száll át az emberi hangra. Ragyogóan égő téma, mely különböző változataiban

az öröm minden fajtát felöleli, magához szívja és kifejezi. A szomorúságból vezet ez a szimfónia az örömhöz, a mámorhoz, mint Beethoven életének nyomorúsága megteremtette a derűs megnyugvást. A hatalmas koncepcziójú művet nem először hallottuk a Filharmonikus Zenekartól, reméljük, hogy nem is utoljára. Minden évben emelkedettebb, magasabb fokra fejlődik az előadás és ha nem is érte még el a tökéletes fokot, minden esetre a ma esti hangverseny elég garanciát nyújt arra, hogy idővel minden hibás elemet mellőzni fognak. A zenekar nagyszabású szép munkát végzett, csak a női és férfikar volt néha kelletnél gyöngébb. A magánénekesek: *Medek Anna*, *Valent Vilma*, *Székelyhidu*, *Takács és Venczell* jól állták meg helyüket. A hatalmas művet *Kerner István* karnagy vezényelte körültekintéssel és sok finomsággal. Az est másik közreműködője, *Szendy Árpád*, a G-dúr zongorahangversenyt adta elő. Néhány helyen érdekesen és klasszikusan játszott, de erőszakos felfogásával általában elnyomta Beethoven szellemét. A közönség, tekintettel az utolsó hangversenyre, meleg ünneplésben részesítette *Kerner István* karnagyot és sokat tapsolt a közreműködő művészeknek. Az érdekes hangversenyt Beethoven *Egmont*-nyitánya vezette be. (p. a.)

*) **Vernissageok.** A „Kéve“ művészegyesület negyedik kiállítása vasárnap délelőtt nyílt meg ünnepélyesen. A kiállítást pontban tíz órakor a kultuszminiszter képviseletében *Náray-Szabó Sándor* államtitkár nyitotta meg, akit a „Kéve“ részéről *Szabalya-Frischauf* Ferenc elnök és *Szabalya János* ügyvezető igazgató, a Nemzeti Szalon részéről pedig *Déry Béla* igazgató, *Bende János* titkár és *Rubovics Márk* műtáros fogadtak és kalauzolták. Az államtitkárakon kívül megjelentek: *Térey Gábor* udvari tanácsos, *Majovszky Pál* miniszteri osztálytanácsos, *Meller Simon*, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, dr. *Czakó Elemér* az Iparművészeti Iskola igazgatója, dr. *Wildner Ödön* székesszékesfővárosi tanácsnok, *Molnár Viktor* nyug. államtitkár. *Heltai Ferenc* főpolgármester sürgönyben mentette ki magát. A vernissageon művészeink közül is rendkívül sokan jelentek meg és a megnyitás első napján számos műtárgy kelt el. A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában vasárnap délelőtt 11 órakor nyitották meg *Pogány Margit* festőművész és *Betlen Gyula* szobrászművész műveiből rendezett érdekes kiállítást. A megnyitáson nagy és előkelő közönség vett részt, amelynek soraiban ott voltak: *Térey Gábor* udvari tanácsos, dr. *Neményi Imre* kultuszminiszteri tanácsos, dr. *Morelli Gusztáv* egyetemi tanár. A megnyitás után a művásár igen élénken megindult és csakhamar több műtárgyat eladtak.

*) **A Szent György Céh aukeziója.** A magyar műgyűjtés legszebb bizonyítékai a Szent György Céh aukeziói, melyeknek értékes és érdekes műtárgyak kerülnek a kalapács alá, hogy új gazdára tegyenek szert. Az agilis egyesület most készül tizennegyedik aukeziójára és a beküldött tárgyakat ismét kiállította Üllői-uti helyiségeiben. Tarka összevisszaságban vannak felhalmozva a négy tágas szobában ezuttal is képek, szobrok, met-szetek, butorok, iparművészeti tárgyak, üveg, porcellán ékszer, melyeket díszes katalógusba foglal a „Gyűjtő“ legújabbban megjelent száma. A leggazdagabb a képanyag, melyben néhány valóban értékes darab található. A régi mesterek közül *Tiepolo* neve a legérdekesebb. A kép autentikus, nagyon szép és ritka. Budapesten *Tiepolo*, mint árverési darab! *Heinel*, *Albani*, egy *Tizian*-iskolabeli és egy tizenhetedik századbeli spanyol festő a többi érdekesebb régi kép festője. A modernek tulnyomó része magyar. *Rippl-Rónai*, a *Fesztiházaspár*, *Tull Ödön*, *Gulácsy Lajos*, *Barabás Miklós*, *Barta Ernő*, *Penteleci-Molnár János* több darabban is szerepelnek. A gazdag keramiai rész legszebb darabja egy régi berendi tál. Két szép biedermeier-garnitúra is látható a kiállításon, amely holnap nyílik meg a közönség számára és péntekig tekinthető meg. Szombaton, vasárnap és hétfőn tartják az árveréseket, melyeket a kiállítás avatott kezű rendezője, dr. *Siklóssy László*, az egyesület elnöke vezet.

*) **Munkás-hangverseny.** A Műbarátok Köre ingyenes orgonahangversenyt rendezett vasárnap délelben a magyar munkások számára a Zeneakadémia nagytermében. *Antalfy-Zsiros Dezső*, a Zeneakadémia fiatal professzora, *Bach*, *Couperin*, *Gill-*

mant, *Frank Czézár*, *Bonnet* és *Dubois* szerzeményeivel, nemkülönben saját fakturájú *Koráljával*, *Arcadelt* „Ave Mária“-jával *Liszt* átíratában, aztán pedig *Szendy* „Ária“-jával szünni nem akaró tapsokat aratott. Kiválóan díszkréten kísérté aztán az énekeseket is: *Székelyhidu Ferencz* és *Dömötör Ilonát*.

*) **Eltorzított festmény.** Nem régen mondott le *Vaszary Kolos* a volt hercegprímás és szülővárosa, a keszthelyiek elhatározták, hogy megfeszítik arczképét és a mű kivitelével *Vaszary Jánost*, az agg egyháznagy unokaöccsét bízták meg. *Vaszary János* nagy buzgalommal fogott az érdekes munkához, el is készült vele, de a keszthelyiek nem voltak megelégedve a képpel, tul öreg volt nekik *Vaszary Kolos*. Valami vidéki piktorral átfestették a képet, melyből egy fiatalos kinézésű pap lett. *Vaszary János* érthető felháborodással fogadta a dolgot és dr. *Balogh N. Imre* útján feljelentést adott be a nagykanizsai törvényszék vizsgálóbírójához, melyben ismeretlen tettesek ellen rágalmazás címén vádat emel és kéri a festmény bünyjelként való lefoglalását és zár alá helyezését. Az ügyben különben polgári pert is indít *Vaszary*, melyben kétezzer korona kártérítést és a kép megsemmisítését követeli a várostól.

*) **Zeneiskolai hangverseny.** A II. ker. zeneiskola szombaton a budai kat. kör dísztermében sikerült hangversenyt rendezett. A zongoránövendékek közül kiúntek *Weber* *Stefánia*, *Kállay Ilonka*, *Éliás Jenő* és *Szende Jolán*, a hegedűsök közül *Sztrache Antal*, *Gilner Béla*, *Vertag Lajos* és *Éliás Elemér*. Befejezésül a zeneiskola növendékeiből álló zenekar *Moser Sándor* vezetésével zenészdúoktat, legvégén pedig „A porticci noma“ nyitányát adta elő. A kiváló sikerű hangversenyt a nagyszámu közönség lelkesen megtapsolta.

*) **Gróf Bánffy Miklós lemondása.** Hosszas huzavonák után gróf *Bánffy Miklós*, az állami színházak kormánybiztos, ma délelben benyújtotta lemondását az új kultuszminiszternek. *Jankovich Béla* dr.-nak. A kormánybiztos személyesen kereste föl a minisztert és vele hosszasan tárgyalt. Gróf *Bánffy* lemondását a miniszter nem fogadta el és a kormánybiztos meg fog maradni állásában. Valószínű, hogy a kormánybiztosat a közel időben intendánsnak fogják kinevezni.

*) **Színházak hírei.** Az Operaházban holnap, kedden, nincs előadás. Szerdán kezdődik a klasszikus ciklus a „Varázsfuval“ előadásával, melyet új betanulással, rendezéssel, kosztümökkel és díszletekkel hoznak színre. *B. Kosáry Emma*, *Hajdu Ilona*, *Ambrus Etelka*, *Medek Anna*, *Dömötör Ilona*, *Bársony Dóra*, *Arányi Venczell*, dr. *Dalmoki Szemere*, *Toronyi Mihály*, *N. Bodor*, *Marschalkó Rózi*, *Havas Gyöngyike*, *Kertész Déri* és *Pudai* közreműködésével. — Csütörtökön *Puccini* népszerű dalműve, a „Bohémélet“ kerül színre. — Pénteken „Lohengrin“ van műsoron, *Elza* szerepében *Langard Borghild* vendégművésznővel. — A ciklus szombati, második előadása premiére lesz. Mozartnak „Székítés a szerályból“ című vígoperáját

Kerpel-kézfinomító, hiváló hatáson — — — — K 2.00
Kerpel-kézfinomító, rögtön készíti, fiatalit — — — — K 2.50
Kerpel-kézfinomító, tisztán illatú, 3 db k 1.30
Kerpel-pudor, kitűnően tapad — — — — — K 2.—
Kerpel Vilmos Budapest, V. kerület, Lipót-körút 28. sz.

adják. Sándor Erzsé, Hajdu Ilona, Székelyhidy, Gábor, Venczell és Mihályi éneklék a főbb szerepeket. — E hó 10-én fejeződik be a ciklus Glusknak „Május király-nejé” című pásztortjátékával és Beethoven „Prometheus” balletjével.

A Népepera a közelgő húsvéti ünnepekre ünnepi műsort ad. Elhozza a világhírű tenoristát, Slezák Leót, ki hétfőn, 17-én, a Troubadour, szerdán, 19-én, a Faust című szerepét éneklé. A két Mozart-operát a müncheni udvari opera együttese adja elő. Zöldesütrőkön a Figaro lakodalmát, nagyszombaton pedig a Don Juanf adják.

A Vigszinházban holnap, kedden, az „Elnök”, Veber és Hennequin mulatságos bohózata kerül színre. A népszerű újdonság legutóbbi előadására is minden jegy elkel. Holnapután, szerdán, a „Lakások”-at, Hajó Sándor nagyszerepű vígjátékát ismétlik.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Soxlet tanár visszavonul. Münchenből jelentik: Soxlet tanár, a világhírű Soxlet-készülék feltalálója a mostani téli félév befejeztével visszavonul katedrájától.

* Ülés az Akadémiában. A Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya ma délután öt órakor megtartott ülésén Márki Sándor olvasta fel rendes tagsági székfoglaló értekezését „Nagy Péter és II. Rákóczi Ferenc szövetsége” címen. Az előadó értekezését főképp a moszkvai állami levéltár kiadatlan oklevelei alapján írta meg. A nagy tetszéssel fogadott értekezés volt a nyílt ülés egyetlen tárgya. Ezután zárt ülésben folyó ügyeket intéztek el.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Münchenből Budapestig repülőgépen. Janisch aviatikus, aki münchen—bécsi útján tegnap Klosterneuburgban leszállt, ma délután 5 óra 35 perccor ismét felröpült és 5 óra 45 perccor pompás siklórepüléssel szállott le az asperni repülőtéren. Janisch kedvező idő esetén folytatni fogja útját Budapest felé is.

© Halálba hajszolt aviatikus. A londoni bíróság szombaton egy aviatikai balesetnek az ügyét kezdte tárgyalni, amely Geoffrey England aviatikusnak mult szerdán életébe került. Az a monoplán, amelyvel England a Salisbury-síkon lezuhant, egyike volt ama négy aeroplánnak, amely a román kormány sürgősen rendelt meg a larkhilli Bristol-Flying-School-társaságnál. Egy levélből, amelyet a szerencsétlenül járt aviatikus halála előtt egy nappal az anyjához intézett, kitűnt, hogy a román monoplánokkal való próbarepülések a rossz időjárás mellett igen veszedelmesek voltak. Cantacusine herceg román katonai attasé azonban ragaszkodott hozzá, hogy a próbarepüléseket kedvezőtlen időben is megtartsák. Szerdán az időjárás egyáltalán nem volt kedvező, de mert hét kipróbált katonai repülőgép felszállt és sikeresen repült, a társaság vezetősége meghagyta Englandnak, hogy a magassági próbarepülést megtegye. England mintegy 40 percig repült, amikor 600 láb magasságban egyszerre eltört a gép balszárnnya és az aviatikus a géppel együtt lezuhant és szörnyen halt. Az aviatikust tehát valószínűleg a halálba hajszolták, mert a nagy szélben a ki nem próbált gépeken való felszállás a legnagyobb veszedelmek közé tartozott.

© Lezuhant aviatikusok. Lipcséből táviratozták: Bachmann katonai aviatikus és Detten hadnagy, akik egy Albatros-gépen Döberitzből Lipcsébe szándékoztak repülni, Luckenvalle közelében tegnap lezuhantak. Bachmann könnyebb sérüléseket, kísérője csontritort szenvedett és több bordája is betört. A készülék, amely a török hadseregnek volt szánva, erősen megrongálódott.

TANÜGY.

= Egy tanító üldözése. Czabán Samu nagyapási tanító, az állami tanítószék elnöke Klopódiáról helyzetetett át Nagyszénásra politikai magtartása miatt. Klopódián Czabánt nagyon szerették; a község lakosai, kik sehogy sem akartak megválni tanítójuktól, tiltakoztak is az áthelyezés ellen, de ez mit sem használt. Most a tanfelügyelő Czabánt a miatt vontá felelősségre, mert ez állítólag gyűjtött a sztrájkoló munkások gyermekei részére. A tanítószék nagy érdeklődéssel kíséri a tanítómozgalmak látor harcosának újabb „ránézbuzását.”

FŐVÁROS.

(Az erélyes és szigorú főpolgármester. Heltai Ferencz, az új főpolgármester a közigazgatási bizottság mai ülésén olyan erélyes és éppen szokatlan módon elnökölt, amelyvel mintegy igazolni akarta azt az álláspontját, hogy a főpolgármesteri intézménybe életet és tartalmat tud önteni egy a kötelességeit ismerő, de jogaival is élni tudó főúri. Heltai Ferencz ma megmutatta, hogy amennyire tiszteletben tartja a fővárosnak és a főváros legjelentősebb szakközvetítőjének és a közigazgatási bizottságnak autonómiáját, annyira érvényt is tud szerezni egyrészt a szakközvetítő jelentőségének, másrészt a főpolgármesteri állás méltóságának. Ma történt meg először, hogy az egyes jelentéseket nem vették elolvasás után szó nélkül tudomásul, mert nem engedte a főpolgármester. Igen erélyesen megkérte Boda főkapitányt, Séllyey főügyészt és Mosdóssy tanfelügyelőt, akik véletlenül jelen voltak, hogy a jövőben ne helyetteseket küldjenek a közigazgatási bizottság üléseire, hanem személyesen jelenjenek meg. A főorvosi jelentést már ad akta akarták tenni, de Heltai rámutatott, hogy a fertőző betegségek és a halálosok emelkedése mellett nem szabad szó nélkül elcsúszni a gondtalan meg is interpellálta a főorvost, hogyan gondolja a védekezést a rosszabbuló egészségügyi viszonyokkal szemben. A főorvos, aki eddig nem volt az ilyesmire hozzászólván, bizony zavarba jött. De a legjelentősebb volt egy fogalmazónak az esete, aki a gyógydíjak elleni felelősségéről referált. Mint a régi jó időkben, bővebb megokolás nélkül kérte az elutasítást vagy a helybenhagyást. Heltai azonban lecsapott rá és figyelmeztette, hogy a jövőben készüljön el jobban és egyben az egész pontot levette a napirendről.

(A közigazgatási bizottság ülése. A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt dr. Heltai Ferencz főpolgármester elnöklésével ülést tartott. Az elnök abból az alkalomból, hogy mint a székesfőváros újonnan megválasztott főpolgármestere, első ízben elnökölt a bizottságban, üdvözölte a bizottságot. Amikor a közigazgatási bizottságról szóló törvényt megalkották — ugymond — aggodalmak merültek fel, hogy ez a bizottság károsan fogja befolyásolni a főváros önkormányzatát. Az aggodalmak alapjában bizonyultak, sőt ma már el lehet mondani, hogy a bizottság egyik pótolhatatlan szerve a közigazgatásnak. Nagy megnyugvására szolgál, hogy a bizottság tagjai régi és kipróbált emberek. Kéri a bizottságot, hogy bizalmával tisztelje meg, ő viszont megígéri, hogy a tárgyalásokat objektív pártatlansággal fogja vezetni. A bizottság nevében dr. Feleki Béla válaszolt az üdvözlésre. A főpolgármester szavai visszhangra találtak a bizottság összes tagjaiban. Valamennyien ismerik — ugymond — a főpolgármester nagy kvalitásait, tudását és energiáját és azt hiszi, hogy a bizottság összes tagjainak érzését tolmácsolja, amikor őt bizalmukról biztosítja. Arra kéri, hogy mindenkor azok élén álljon, akik a főváros autonómiáját és a lakosság érdekeit minden külső beavatkozással szemben megóvják. Heltai ezután elment a dr. Morzsányi Károlyt, a közigazgatási bizottságnak legrégebbi tagját, aki mindenkor buzgalommal és odaadással vett részt a bizottság tárgyalásaiban. Indítványára emléket jegyzőkönyvben örökítették meg. Majd áttértek a napirend tárgyalására, melynek során tudomásul vették a rendőrség jelentését és az adófelügyelői jelentést is.

(Szaktanácskozás a ragályos gyermekbetegségek ellen. A közigazgatási bizottság mai ülésében dr. Magyarevits Mladen tiszti főorvos beszámolt a székesfőváros február havi közegészségügyi állapotáról. Eszerint a hevenyfertőző kórok összes száma 1429, tehát 80-nál több volt, mint január hóban. Ez a többlet azonban csakis az enyhe lefolyású kanyaróra esik. A főpolgármester kijelentette, hogy a hevenyfertőző kórok ilyen nagymértékű fellépése mellett nem lehet szó nélkül elcsúszni. Kéri a főorvost, hogy a ragadós betegségek terjedésének okairól felvilágosítást adjon. Dr. Magyarevits Mladen tiszti főorvos megállapította, hogy ebben az időszakban különösen a kanyaró mindig nagyobb mértékben lép fel. Most a skarlát is jobban elterjedt. Februárban a skarlát esetek száma 19-el több volt ugyan, mint januárban, de még így is a megbetegedések száma a mult év ugyanezen időszakához képest igen nagy csökkenést mutat. Ő különben személyesen ellenőriz

minden egyes megbetegedést és maga is intézkedik a betegek elhelyezéséről, illetve kórházba szállításáról. Az iskolák is kellő megfigyelés alatt állanak és eddig mindenesetre sikerült elérni azt, hogy a skarlát fellépését nem lehet járványszerűnek mondani. Dr. Feleki Béla szerint az igazi segítség az volna, ha a főváros a környező községekkel egyetemben egy közegészségi igazgatás alá kerüljön. Dr. Magyarevits Mladen rövid reflexiói után Heltai főpolgármester azt indítványozta, hogy a kérdést egy megelőző tanácskozás után ismét a közigazgatási bizottság elé hozzák. Nem lehet nyugodtan elnézni azt, hogy a főváros minden áldozatkészsége mellett is hogyan pusztítanak ezek a ragadós betegségek, amikor azok ellen, amint a külföldi példák is mutatják, sikeresen fel lehet venni a harcot. Gondoskodni fog, hogy az illetékes hatóságok bevonásával ebben a kérdésben szaktanácskozást tartsanak. A bizottság elfogadta az indítványt.

(A VII. ker. előjáróság. Annak idején megírtuk, hogy a tanács megbízást adott Böhm Henrik és Hegedüs Ármán műépítőknak, hogy a VII. ker. előjáróság végleges elhelyezésére az épület kiviteli terveit készítsék el. Az épület részére a tanács, mint ismeretes, a VII. ker., Dob, Hársfa- és Csengery-utcák által határolt telektömböt jelölte ki. A megbízott építészek most terjesztették be a kívánt kiviteli terveket. Ezek szerint az épületben a kerületi előjáróságon kívül helyiséget kap a ker. anyakönyvvezetőség, a ker. adófelügyelő és a ker. tűzvédelem és mind-egyik megfelelő helyiségek és berendezések felett fog rendelkezni. Az egész építkezés teljes bekerendezésével egyetemben mintegy 2,200,000 koronába kerül. A tervek most műszaki elbírálás alatt állanak és ha ezzel végeztek, a városgazdasági ügyosztály pénzügyi szempontból teszi meg arra a maga észrevételeit és az ügyet még a nyári szünet előtt a pénzügyi bizottság és a közgyűlés elé viszik.

(A főváros és a munkanélküliség. A szociálpolitikai bizottság ma délelőtt Parall Ferencz bizottsági tag elnöklésével ülést tartott. Az elnök megemlékezett lovag Falk Zsigmond elhunytáról, akinek emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg. A bizottság ezután az ügyosztálynak a munkanélküliség segélyezése ügyében készült ismeretes előterjesztését vette tárgyalás alá és többek hozzájárulása után azt egyhangulag elfogadta.

(A fővárosi házinyomda. A fővárosi házinyomda működésére felügyelő bizottság dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A városgazdasági ügyosztály javasolta, hogy a könyvnyomdai és gépjárműipari fejlesztése céljából egy-egy gyorsajátót szerzeszenek be. Czettel Gyula bizottsági tag azt kérdezte, nincs-e szándékában a tanácsnak ebben az üzemben magánmegrendelés részére is dolgozni, ami a helybeli nyomdaiparra nézve veszedelmes volna. Dr. Márkus Jenő tanácsos Czettel Gyulának válaszolva, kijelentette, hogy a házinyomda annyira túl van halmozva a főváros megrendeléseivel, hogy magánmegrendeléseket nem tudna vállalni. Miután még Jauernik Nándor nyomdaigazgató is felszólalt, a bizottság a javaslatot egyhangulag hozzájárult. Több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után az ülés véget ért.

Berson

DALOK. — II.

Csak akkor lesz béko, akárik meglássa,
(Hába a kormány minden kapkodása)
Ha majd minden ember titkos szavazáshoz,
„BERSON” gumisarkon léphet az urnához

KÖZIGAZGATÁS.

Egy város összeütközése egy vármegyével. Kiskunfélegyháza rendezett tanácsú város összeütközésbe került Pestmegyével. A város egymásután háromszor megválasztotta ugyanazt a rendőrségi kapitányt és a megye mindannyiszor megsemmisítette a választást. Végre is Pestmegye alispánja, gróf Ráday Gedeon megelégedte a város nyakasságát és indítványára a megyegyűlés felfüggesztette a város autonómiáját, a megyegyűlés felügyelősége utasította a vármegyét, hogy megbízottot küldjön Kiskunfélegyházára. Ma ismét közgyűlése volt Pestmegyének és bár időközben Kiskunfélegyháza más alkaptányt választott és kérte autonómiájának visszaállítását, a megyegyűlés ezt a kérelmet elutasította, megbízottot kiküldte Fazekas Ágoston alispánt és mindjárt megállapította az új községi képviselőtestületi választás napját is.

Bíró vagy főbíró? Tolnamegyében mozgalmat indítottak a falvak bírói, hogy ezental a község első bíráját főbírónak címezzék. Megjegyezzük, hogy Pestvármegyében már bevezették ezt a titlust.

EGYESÜLETEK.

A magyar dráma- és ujságírás.

— Rákosi Jenő beszéde. —

Budapest, márczius 10.

Az „Otthon írók és hírlapírók köre“ vasárnap délelőtt tartotta huszonkettedik évi közgyűlését Rákosi Jenő elnöke alatt. Szellemi életünknek ez a vezérő kiválósága a magyar drámaírás és az Akadémia közt viszonyról, valamint a modern ujságírásról klasszikus értékű beszédet mondott.

Az elnök megnyitó beszédében többek között a következőket mondotta:

— Ha nézzük az írókat, az irodalmat, azt fogjuk találni, hogy az írók manapság azok, akiket nagyok tartanak, akiknek sikerei vannak, azok nem az emberi természet nagy vívódásait és annak tragikus összeütközéseit tárgyalják, azok inkább az emberi elme evolúcióját teszik vizsgálatuk tárgyává és fegyverük ebben a szellemesség. Én nem tudok hirtelenben a modern irodalomban nagyobb benyomást tenni egyénre gondolni, mint Wilde Oszkára, aki kétségteljesen a legérdekesebb írói egyéniségek közé tartozik, de ha jól megnézzük, azt fogjuk látni, hogy belőle a gazdag szellemességet kivéve, igen sivár és kevés anyag marad arra, hogy vele táplálkozhassunk. Látjuk Oszkár Wildenél a legesodálatosabb szofizmákat és paradoxokat, amelyeket úgy ráz ki kabátjából, mint Kant a könyveket, oly kimeríthetlenséggel, hogy elkápráztatta a világot. Nézzünk más területére a szellemnek. Így például örvendetes jelenség, amelyről nap-nap után olvassuk, hogy drámaíróink vezetnek Európában. Az Akadémián ezt lenézik, azt mondják, ez nem az igaz. Az Akadémiának a maguk szempontjából mindig igazuk van: Meghajolunk tekintélyük előtt, hiszen ezért improduktívek. (Tetszés és taps.) Az Akadémia őrzí a maga dogmáit, őrzí azt, amelyet századok nagyjai, művészei alkotásaiból, törekvéseiből mint dogmákat levon, aki ahhoz nem megy füstölő tömjénrel, azt az Akadémia nem ismeri el, azt örökre lerázza. Akik korukat megértik, akik a haladó közönség számára írnak, hogy annak izgalmát, vágyát táplálják, mozgalmait ösztökélik, azok nem fogják tartani magukat az Akadémiához, hanem megírják a jelent. Ez a technikus, mechanikus, vagy konstruktív irány, nem a shakespeare-i összeütközést választja, nem a sophokles-i szenvedelmeket, hanem ennek a társadalomnak baját, ennek bűneit és erőnyeit veszi, ennél fogva a társadalom magára ismer ezekben, elmegy, hogy megnéze, mert megérti, közel áll hozzá. Ezek a jelen kor historikus írói és az Akadémia majd ötven év múlva fogja megismerni őket. (Derültség).

A telefon és vasut után most jött a repülőgép, amely egy kombinatív találmány, hivatva volt ez a kor, hogy rátaláljon és jött a sajtó, napisajtó, az ujságírás, a mi mesterségünk. Tisztelt uraim! Mindig hallhatjuk a jajtásokat, hogy a Kossuth Lajosok, hogy lettek, nincsenek klasszikus publicistáink. Mi megragadunk minden alkalmat, hogy ezek előtt zászlóinkat lengessük, de egyet a magunk számára kérünk: azok nagy publicisták voltak, de nem tudtak ujságot csinálni. Amit ők csináltak, azt egy pár száz ember olvasta és élvezte, mi pedig ujságot csináltunk. Nem vagyunk nagy szellemek, nagy ujságírók, de jó ujságírók vagyunk, mi népszerűsíteni tudtuk az ujságot, úgy, hogy az emberek százai olvassák azt. Nekünk is konstruktív szellemünk van, amely megcsinálja és terjeszti az ujságot.

Az elnök szavait kitörő lelkesedés és éljenzés követte. Ezután megemlékezett az elnök lovag Falk Zsigmond péntárorszról, akit betegsége gátol, hogy megjelenhessen a közgyűlésen. Táviratot küldtek neki. Közben történt Falk Zsigmondnak sajnálatos halála. Ezután bejelentette Márkus Miksa főtitkár távozását, aki hosszú éveken át az egyesület főtitkára volt, aki buzgóságával, szeretettel sok szolgálatot tett, jelenlétével a baráti kapcsolatot megerősítette. Üdvözli Márkus Miksát azon a szép pályán, amelyen van és ajánlja, hogy a kör levélben tudassa ezt vele. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az elnök indítványát. Ezután a zárszám-

adásokat tudomásul vették és a választmánynak a felmentvényt megadták.

Utána a megüresedett főtitkári állásba megválasztották Sajó Aladárt. Választmányi tagokul a következők választották meg három évre: Bakonyi Mikea, Balázs Ignác, Bárony István, Bónicz Ferencz, Csajthay Ferencz, Eröss Gyula, Friedmann Lipót, Gajary Ödön, Guthi Soma, Hajdu Miklós, Herceg Géza, Hatvany Lajos, Kóbor Tamás, Lenkey Gusztáv, Márkus Miksa, Mártonffy Márton, Miklós Andor, Molnár Géza, Papp Dávid, Ruttkai György és Sonnenfeld Zsigmond.

Az elnök üdvözölte Sajó Aladárt. Berczik Árpád szólalt fel ezután. Kifejezte köszönetét az elnöknek azon a jogzsimen, hogy ő kortásra és legjobb barátja neki.

Rákosi Jenő felelt ezután. Megköszönte azokat a szavakat és érzelmeket, amelyek a szívek tolmácsolai voltak. Ezután az ülést bezárta.

(—) A Lipótvárosi Kaszinó új elnökei. A Lipótvárosi Kaszinó csütörtökön tartja az idei rendes közgyűlést. Értesülésünk szerint elnöké dr. Heltai Ferencz főpolgármestert, alelnöké Ruzsák Józsefet és Márkus Miksát jelöli a kaszinói tagok többsége.

(—) A Magyarországi Kárpát-Egyesület központi választmánya Iglón tartott ülésén gróf Csáky Albin, az egyesület tiszteletbeli elnökéről és Döller Antal tiszteletbeli tagról kegyelettel emlékezett meg. A zárszámadási jelentést, valamint az osztályok és a muzeumi bizottság jelentését tudomásul vették. Ezután az 1913. évi munkaprogramot állapították meg.

(—) A ferencvárosi függetlenségi és 48-as pártkör tegnap tartotta rendes évi közgyűlését. Az évi jelentés megemlékezett a múlt évi községi választásról is, mely alkalommal a ferencvárosi függetlenségi párt elbukott. A községi választásnál történt bukást fényesen helyrehozta a legutóbbi képviselőválasztás, melyen az egyesült ellenzék győzött. Ezután a tisztkart választották meg.

(—) A magyarországi Cionista szervezet vasárnap délután ünnepelte meg tízéves fennállásának évfordulóját. A Makkabea nevet viselő egyesület nagyszabású ünnep keretében ülte meg ezt a jelentős dátumot, dr. Jordán Viktor nyitotta meg az ülést és utána dr. Pataj József olvasta fel sajtó szerzeményű alkalmi ódáját. Dr. Kahan Nison ünnepi beszédet mondott, Feuerstein Anigdor héber költeményt olvasott fel. Azután a külföldi és hazai testvéregyesületek üdvözölték a jubiláló egyesületet.

(—) A Budapesti III. ker. Egyesült Polgári Kör márczius 9-én tartotta meg az évi közgyűlést. A titkári és pénztári jelentések tudomásul vétele után a tisztkart választották meg. Elnök lett: dr. Stern József kir. tan., alelnökök: Nebenführer József és Szende Antal.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Husvétli szünet a felsőbbbíróknál. A m. kir. Kurián és a budapesti kir. ítélőtáblán a husvétot megelőző és következő heteken a tárgyalásokat nem a keddi napokon kezdik, hanem a husvét előtti héten e hó 17-én, hétfőn, a husvét utáni héten pedig e hó 26-án, szerdán.

§ Az új ügyvédi párt értekezlete. Az új ügyvédi párt holnap, kedden, este nyolcz órakor az ügyvédi kör helyiségében értekezletet tart, amelyen a párt által az évi rendes közgyűlés előterjesztendő kérdéseket fogják megvitatni. Megbeszélés tárgyát fogják képezni ezenkívül az egyesületi és gyülekezeti jog garanzái, a szabaddalmi novella és végül a gondnoki kirendelések arányosságának kérdései.

§ Megvédte a marháit. Marczitrics János és Nimesovics Béla hajesár Csáky Ferencz hódmezővásárhelyi marhakereskedő marháit hajtotta Szabadkára. A határban pihenőt tartottak, miközben a fáraútságtól a hajesárok elaludtak és csak a közelgő vonat zakatolására ébredtek fel. Elrémülve látták ekkor, hogy a marhák a sinek között feküsznek. Marczitrics, hogy a marhák elgázolását megakadályozza, a vonat elé feküdt és torkaszakadtából kiabált. A gépezető a mozdonyt Marczitrics-től csak néhány lépésnyire tudta megfékezni. Az életmegvető bátorságot tanúsító hajtsárt. A Máv. feljelentése folytán közbiztonság elleni kihágás miatt három napi fogházra ítélték.

§ Kirakatfosztogatók a bíróság előtt. Kleinecker Lajos borbélysegéd és Palkovics Béla műszerész ez év január havában öt üzleti kirakatot nyitottak ki, hamis kulcsosal. Ez év január 16-án Singer Mór kirakatából egy látesövet, január 20-án Szlavik Mihály üzleti kirakatából egy pár cipőt, ugyanakkor a Pfeiffer és Szabadi cég kirakataiból egy vég vásznat, január 22-én Oroszy Gyula üzletéből egy forgópisztolyt, végül Kupkay Domokos üzleti kirakatából két üveg pálinkát loptak el. Ez utóbbi helyen tetten érték őket. A bíróság Kleinecker Lajost egy évi börtönre, Palkovics Bélat pedig három hónapi fogházra ítélte.

§ Ügyvédi kamara és a nyomozások ellenőrzése. A szegedi ügyvédi kamara a napokban tartott közgyűlésén egy igen érdekes indítványt fogadott el, amely arra mutat, hogy a bünygyi nyomozások terén sok visszaélés fordult elő. Az indítvány egy kamarai bizottság alakítását célozza, amely a bünygyi nyomozások lelkiismeretes ellenőrzésére lesz hivatva.

Palma-szinpad
Holnap: Julius Caesar.

SPORT.

( ) A vasárnapi labdarugó-mérkőzések. Nemzetközi mérkőzés. MAC—Vienna 2:0 (0:0) Üllői-uti pálya. Technikai felsőbbbsége révén a bécsi csapat uralta a helyzetet, míg a MAC csak szélsői révén jutott szóhoz. A csatárok sokat hibáztak, Bodnár lövéseit pedig kapus rendre elfogta. A második félidőben a MAC szőllel játszva, nagy lendülettel vitt a játéka és fölénybe került. A 18. percben Rác szép beadását Vangel belövi. A MAC ettől kezdve erősen támad és Bodnár szép fejese révén újabb goalt ér el. A mezőny legjobb embere Kehrling volt.

Elsőosztályu bajnokság. FTC—BAK 7:0 Az első negyedórán nívós játék folyik. Az első goalt Szeitler beadásából Pataki helyezi a jobb sarokba, majd öt perc múlva ugyancsak Szeitler csonterezéséből rugja Pataki az elvetődött kapus kezei között a másodikat. A II. half-timeban a ferencvárosiak kapják a hátszelet. A harmadik goalt Schlosser 20 lépésről irányított meglepetészerű sívítő lövése hozza meg. Salzberger Potyát a 16-oson belül eliaultolja. A megítélt tizenegyet Schlosser rendeltetési helyére juttatja. Weinberg Közsmárkyt gáncsolja. A 11-est Schaeffer Ungár kezébe lövi. 2 percre rá Schlosser már az ötödik goalt rugja. Az utolsó gól Pataki érdeme. — MTK—NSC 6:0 (4:0) Hungária-uti pálya. Az MTK óriási felsőbbbséggel, majdnem végig egy kapura játszott ellenfelével. A goalok közül Lane kettőt, Kertész II. kettőt, Kertész I. és Sebestyén II. egy-egyét rugtak. A mezőnyben Lane produkált esodálatosan szép játékot. — BTC—UTE 1:0 (0:0) Millenaris pálya. Jobb csatárjátékával nyerte meg a BTC a meccset, amelyben az újpesti csapat is szép formát mutatott. A játék a végén eldurvult, aminek Rubos, Molnár II. és Dobó kiállításán volt az eredménye. A győztes gólt Kincs jobbszélső lötte. — 33 FC—Törökös 3:3 (2:1) Hungária-uti pálya. Székány lövése révén a harminczhármascok már az első percekben a vezető goalhoz jutnak. Ging 11-esből kiegyenlít. Csárdás a half-time végén ismét megszerzi csapatának a vezetést. Szünet után Réka háromra szaporítja a „33“ FC. goalját. A lendületbe jövő munkás csapat azonban Franz révén egalizálja az eredményt. Bíró Minder.

II. osztályu bajnokság. III. ker. TVE—ETC. 2:0 — KAOE—ESC 5:1. — JAC—URAK 4:0. Nagy meglepetés! — Föv. TC—BTK 3:0 — BKAE—FIAK 5:1. — MAFC—FSC. 1:0.

( ) Mezei futóverseny. A Budapesti Egyetemi Atlotikai Club cross-countryjának eredménye a következő:

1. Forgács (BEAC) 42 p. 8.6 mp. 2. László (BEAC). 3. Wohlarik (MTE). 4. Marschalko (MTK). 5. Váradi (BEAC). 6. Thomka (BEAC). 7. Blák (MTE). 8. Zöllner (BKAE). Csapatversenyben: 1. BEAC 22 pont. 2. MTE 44 pont.

( ) Ausztria 2000 méteres bajnoksága. A Schwimm Club Donau Wacht rendezésében lefolyt verseny eredményei a következők:

200 méteres bajnokság: 1. Breslmayer Kálmán (Ausztria) 2 p. 39.8 mp. 2. Wastl (Amateure) 2 p. 37.2 mp. 3. Neuvelt (Ausztria). — 100 méteres főverseny. 1. Breslmayer 1 p. 44.8 mp. 2. Wastl.

KÖZGAZDASÁG.

A jegybank állása és a pénzpiac helyzete.
Az Osztrák-Magyar Bank márczius 7-éről közzétett kimutatása javult ugyan a megelőző kimutatáshoz képest, de még mindig igen kedvezőtlen. A jegybankhoz márczius első hetében mintegy 65 millió korona folyt vissza, amennyiben a váltótárca csökkent 60 millió koronával s a lombard állomány harmadfél millió koronával. Hogy ezzel szemben az adóköteles bankjegyforgalom mégis 75 millió koronával csökkent, annak az az oka, hogy az érczkészlet is fogyott egy és háromnegyedmillió koronával. A váltótárca ma csak 18 millió koronával nagyobb, mint egy évvel ezelőtt, ellenben a lombard 138 millió koronával szaporodott egy év alatt. Az érczkészlet 134 millió koronával csökkent a múlt évhez képest, úgy, hogy a jegybank minden tétele a szilárd pénzpiaczi viszonyokról, az abnormis drágaságról tesz tanuságot. Amint a jegybankkal szemben nagy igényeket támasztanak, éppen úgy felsziv minden pénzajánlatot a magánforgalom. Csak hogy a kínálat a pénzpiaczon minimális. Azok az okok, amelyekre már nem egyszer rámutattunk, még mindig visszaszorítják a tőkét rejtkebe s amint a belga és francia tőke gazdasági életünk táplálására meg nem jelenik, addig a viszonyok a rendes kerékvágásba nem terelődhetnek. Ma például súlyosabb a pénzpiac helyzete, mint más években decemberi ultimókor. A magánkamatláb szombatiról mára egynolczad százalékkal 5% százalékra emelkedett, míg Berlinben a privátdiszkont változatlanul hat százalék, azaz annyi, mint a bankráta. A magánkamatláb emelkedése maga után vonta a deviza-kurzusok szilárdulását s a londoni aranyszélű váltó ¼ fillérrel drágult 24.18% koronára s a berlini csekk is emelkedett a szombati jegyzéshez képest két és fél fillérrel és 118.27 és fél filléren zárult. A párisi váltó pedig éppen öt fillérrel drágább lett s 95.77 és fél koronára eszkött fel. A pénzpiac minden mezején a legteljesebb enerváltságot és pesszimizmust látjuk. Az emberek lassanként elveszítik reménységüket s nem merik remélni a viszonyok javulását. Annyi szent igaz, hogy a gazdasági élet nehezebb viszonyok között évtizedek óta nem volt, mint most. — Egyébként az Osztrák-Magyar Bank állása, egybevetve a megfelelő múlt évivel, 1913. márczius 7-én a következő volt:

	1913.	1912.
	márczius 7.	
	ezer koronákban	
Bankjegyforgalom	1.398,894	2.264,363
Érczkészlet	1.522,332	1.656,898
Váltótárca	932,419	914,083
Lombard	242,422	104,194
Rövid lejáratu tartozások	217,681	272,920
Adóköteles bankjegyforgalom	270,362	7,464

370.000 korona összegű hamis váltó. A vidéki pénzintézetek szakavatott vezetésére s a vezetők ellenőrzésére vall, hogy egy kis vidéki bankoska, a *Tardoskeddi Takarékpénztár* vezérigazgatója úgy manipulált a betevők pénzével és a részvénytőkével, hogy 370.000 korona összegű hamis váltót hozott forgalomba s az intézet tőkéit, meg a kezelésre rábizott tőkéket saját czéljaira fordította. A Magyarországi Pénzintézetek Országos Szövetsége most foglalkozik az intézet státusának az

összeállításával s minthogy az aktívák és passzívák már világosan állanak az igazgatóság előtt, a hitelezőknek 40 százalékos kiegyezési kvótát ajánlottak fel. A hitelezők egy szűkebb körű bizottságot delegáltak, akik néhány nap mulva ismét tanácskozási gyűlének össze, hogy a felajánlott kvótáról nyilatkozzanak.

Serfőzők tanácskozása. A Magyar Serfőzők Egyesülete tegnap tartotta rendes évi közgyűlését Aich György elnöke alatt. A napirend első tárgya az igazgatóság évi jelentése volt, amely konstatálja, hogy a lefolyt év nem felelt meg teljesen a hozzá fűzött várakozásoknak. A serfőzők az idei évad kezdetén nagy készletekkel rendelkeztek, a sörtermelés a szeptember 1-én megindult új kampany első négy havában 301,184 hektoliterrel kisebb volt, mint az 1911. év megfelelő időszakában. Az 1911/12-iki idény alatt 2.932,090 hektoliter sör termeltetett, mely után az államkincstár söradó címén 11.988,288 koronát, söradó pótlék címén pedig 26.216,947 koronát vett be. A pénzügyminiszter a folyó évben a sörtermelés további emelkedésére is számít. Az idei költségvetésben söradó címén 12.800,000 korona, söradó pótlék címén pedig 28.800,000 korona bevételt irányzott elő. A közgyűlés dr. Halász Frigyes indítványára köszönetet szavazott az elnökségnek, az igazgatótanácsnak, a titkárnak és a pénztárosnak. Az igazgatóság és a számvizsgálók jelentéseit tudomásul véve, a felmentvényt megadta. Azután közfelkiáltással megválasztották elnöké Aich György, alelnöké dr. Hegedűs Lóránd orsz. képviselő, az igazgatótanácsba beválasztottak: Fellner Henrik, dr. tőszegi Freund Antal, tőszegi Freund Emil, Glück Frigyes, Gremberg Adolf, báró Gutmann Vilmos, ifj. Hagenmacher Henrik, dr. Schmidt József, Sener Kajetán, Stein Sándor, Tauber Mihály, Weisz Miksa.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank üzlet-eredménye. A Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság legutóbb tartott igazgatósági ülésében megállapította az intézet 1912. évi mérlegét és nyereség- és veszteségszámláját, mely 1,269,291 korona 12 fillér bruttó nyereséget tüntet fel. Az igazgatóság a folyó évi rendes közgyűlés elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy a költségek leírása után fenmaradó 554,148 K 28 f. tiszta nyereségből a tartalékalap javadalmazására 70,000 korona fordíttassék, mi által az 515,000 koronára emelkedik. Javasolni fogja továbbá az igazgatóság, hogy a 40.000 darab egyenként 200 korona névértékű részvény 7. számú szelvényének bevéltására darabonként 10 korona, vagyis 5 százalék, tehát 400.000 korona fordíttassék és az alapszabályszerű levonások után fenmaradó 34.169 korona 45 fillér az 1913-iki üzletév számlájára vitessék át.

A Budapesti Villamosági közgyűlése. A Budapesti Villamosági Részvénytársaság vasárnap tartotta 19-ik évi rendes közgyűlését Széll Kálmán titkos tanácsos elnöke alatt. A közgyűlés határozatképességének megállapítása után Szeltenreich Kornél vezértitkár előterjesztette az évi jelentést mely szerint a fogyasztók száma 21.769-re emelkedett és ezeknek energia-szükséglete 33,675 kilowattot tett ki. A lefolyt évben ismét 1,846,580 korona 77 fillért utaltak az értékesítési alapnak. Az értékesítési levonás után 1,625,645 korona 12 fillér áll a közgyűlés rendelkezésére. Ebből a külön értékesítési tartalékalap javára 300,000 koronát, az adótartalékalap javára 150,000 koronát és az alkalmazottak segélyalapja javára 80,000 koronát utaltak át. Osztalékul és felülosztalékul részvényenként 25 koronát fizetnek ki márczius 10-től kezdve, ami 12 és fél százaléknak felel meg, míg a fenmaradó 178,919 korona 46 fillért új számlára írják elő. A közgyűlés a je-

lentést egyhangulag tudomásul vette, a felmentvényt megadta és Leyrer Lőrincz részvényes indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Széll Kálmán elnöknek, dr. Fodor István vezérigazgatónak, az igazgatóságnak, a felügyelő-bizottságnak és a tisztikárnak. Széll Kálmán köszönte meg az elismerés nyilvánítását, mely után a felügyelő-bizottságba újból egyhangulag megválasztották dr. Havas Rezsőt, Gaszner Bélát, Kubinyi Árpádot, dr. Stétina Józsefet, gróf Thoroczkai Miklóst és báró Vojnits Sándort, mire a közgyűlés véget ért.

Magyar gyufatröszt. A magyar gyufagyárak egyesülésére irányuló tárgyalások sikeresen befejeződtek s így a huszonnégy magyar gyufagyár érdekközössége biztosítva van. A bizottság, amely a tárgyalásokat vezette, megszerezte valamennyi gyár hozzájárulását s az új részvénytársaság, mely a gyufagyárak karteljét financozza, ebben a hónapban meg is alakul. A Hitelbank, a Kereskedelmi Bank, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság alakítják meg az új részvénytársaságot tíz és fél millió korona alaptőkével. A társaság alelnöke Reisner Ádám, vezérigazgatója Lakner Adolf lesz.

A kisbirtokosok közgyűlése. A Kisbirtokosok Országos Földtelintézete vasárnap tartotta dr. Imrédy Kálmán elnöklésével évi rendes közgyűlést. Elnök a közgyűlést megnyitván, konstatálja annak határozatképességét, amennyiben 812 szavazatot képviselő 38 alapító és megbízott jelent meg. Bemutatja a kormány képviselőjét, dr. Agoraszto Miklós miniszteri osztálytanácsost és felkéri dr. Imrédy Károly intézeti titkár a jegyzőkönyv vezetésére. A napirend első pontja az évi jelentés előterjesztése, melyben az igazgatóság megelégedéssel konstatálja, hogy dacára az elmúlt évben uralkodott kedvezőtlen viszonyoknak, az elért eredmény, nevezetesen a folyósított kölcsönök főösszege, mely 21,200,300 koronát tett ki, teljesen kielégítőnek mondható. Az 565,727 korona 12 fillér tiszta nyereségre vonatkozólag javasolja az igazgatóság, hogy abból mindenekelőtt az alapítók részére az alapszabályok 19. szakasza szerint megengedett legmagasabb, az az 5 százalékos kamatosztalék 334,023 korona 83 fillér összegben a közgyűlést követő naptól kezdve kifizetessék az ezután fenmaradó összegből pedig az alapszabályszerű jutalékok és leírások kihatása után 115,851 korona 65 fillér az intézet saját tartalékalapja növelésére fordíttassék. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, az igazgatóság javaslatát elfogadta s a felmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak megadta. Végül a választásokat ejtették meg. Megválasztottak újból: alelnökök három évre Ivánka Oszkár, Uhl Sándor, Ullmann Adolf, felügyelő-bizottsági elnökül Rhorer Viktor, felügyelő-bizottsági tagokul Bechker Károly, dr. Darvai Fülöp, Bernát István és gróf Teleki Sándor.

Vegyészeti gyárosok az összeférhetlenségi törvény ellen. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete tegnapi közgyűlése után az Egyesület igazgató-választmánya ülést tartott, amelyen dr. Bokor Gusztáv főtitkár bemutatta a brassói Kereskedelmi és iparkamara felterjesztését, amely a képviselők összeférhetlenségéről szóló törvény revízióját oly értelemben sürgeti, hogy az államnak vállalkozóira és szállítóira nézve kimondott összeférhetlenség töröltessék. Az igazgató-választmány kimondta, hogy képtelenségnek minősíti azt az állapotot, hogy míg az új választójogi törvény értelmében az ipari munkások nagy számban fognak beválasztatni a képviselőházba, addig az ipari munkaadók továbbra is megfosztatnak a passzív választói joguktól. Az egyesület ez értelemben felterjesztést fog intézni úgy a kereske-

Heti műsor:

Március hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Budapesti Színház	Uránia	Hangversenyek
12 Szerda	A varázsfuvola	Neduzza	—	Aranyosó	Lakajok	A farkas	A cigányprimás	—	Az angyaltól	—
13 Csütörtök	Bohémélet	A faun	—	Aranyosó	Bella	Tavaszi ünnep	A cigán primás	—	—	—
14 Péntek	Lolengrin	M duza	—	Aranyosó	Lakajok	A farkas	A cigányprimás	—	A sze elem története	—
15 Szombat	Székítés a szerlyből	II. Rákóczi Fere cz fogsága	—	Aranyosó	Oskai brigaderos	Királyok	A cigán primás	—	—	—
16 Vasárnap	Délután: Hunyadi fészle Este: Carnea	A boszorkány A faun	—	Carmen Aranyosó	Az cinökna Lakajok	A farkas Királyok	Eva A cigányprimás	—	—	Szinfonikusok Zs. epalota (B)

delemügyi és belügyi miniszterekhez, mint az országgyűlés képviselőbizához.

A gyapjamosó közgyűlése. Az első magyar gyapjamosó és bizományi részvénytársaság vasárnap tartotta 44-ik évi rendes közgyűlését...

Pénzüntézetek egyesülése. Az Érmellék két legnagyobb és legrégebb pénzüntézte, az Érmihályfalvai Takarékpénztár R.-T. és az Érmelléki hitelbank R.-T. az Osztrák-Magyar Bank debreczeni főnökének kezdeményezésére a két intézet egyesülését határozta el...

hathatósan működhetik majd közre a vidék hitelviszonyainak szabályozásában és biztos alapokra fektetésében.

Indítványok a Közuti közgyűlésén. A Budapesti Közuti Vaspálya Társaság — amint már megirtuk — márczius 20-án, délután 3 és fél órakor tartja az évi közgyűlést.

Egybehívott közgyűlések.

- Márczius 13. Magyar Jelzálog Hitelbank rt.
Márczius 13. Magyar Agrár- és Járadékbank rt.
Márczius 14. Első Magyar Általános Biztosító rt.
Márczius 19. Magyar Általános Hitelbank rt.
Márczius 24. Budapesti Közuti Vaspálya Társaság.
Április 8. Angol-Osztrák Bank.

Felolvasó szerkesztő:

DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Újságkiadó Vállalat.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

Gabonátőzsde.

Budapest, márczius 10. A készáruüzletben ma kedvetlen volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok semmi vételkedvet sem mutatnak és rossz árakat is igértek...

A készáruüzletben köttetett:

Buza. Tiszavidéki: 300 q 79 kg. 23.50 K, 100 q 79 kg. 23.45 K, 100 q 78.5 kg. 23.35 K, 150 q 78.5 kg. 23.30 K...

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró ár, Pénz, Áru, Részvény, Könyvek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Értékpapírok, Pénzjegyek, Pénzremek és váltók. Includes various stock and commodity prices.

A határidőpiacon kötetett:

Délelőt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.

Buza 1913 áprilisra	11.43-50-41-45-49
Buza októberre	12.19-20-14-16-15
Rozs áprilisra	9.65-49-51-63-65-64
Rozs októberre	9.65-66-54-57
Zab áprilisra	9.76-78-67-73-70
Zab októberre	8.50-58-62-57
Tengeri 1913 májusra	7.45-46-40-42-41
Tengeri júliusra	7.69-70-65-67-66

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.43-11.44
Buza októberre	12.15-12.16
Rozs áprilisra	9.51-9.52
Rozs októberre	9.57-9.58
Zab áprilisra	9.69-9.70
Zab októberre	8.56-8.57
Tengeri 1913. májusra	7.41-7.42
Tengeri júliusra	7.66-7.67

Bécs, márczius 10. (Saját tudósítónktól.) A piac kedvetlen és alig volt forgalom. Buza gyengén ártartó, rozs 5-10 fillérrel hanyatlott, árpa kedvtelen és bágyadt, zab és tengeri tartott.

Buza: Uj, tiszavidéki 11.95-12.40, mosoni és győri 11.05-11.45, délivasuti 11.05-11.45, felsőmagyarországi és csepelei 11.05-11.50, alsóausztriai 10.20-10.65. — **Rozs:** Felsőmagyarországi 9.65-9.90, csepelei 9.60-9.90, pestmegyei 9.80-10.00, délivasuti 9.60-9.90, ausztriai 9.20-9.60, magyarországi 9.60-9.85, csehországi 9.35-9.60. — **Árpa:** Morvaországi 8-9, marchfeldi és bécsvidéki 8-8.60, felsőmagyarországi 8.10-9, csepelei 8.10-8.50, mosoni és győri 8.15-8.75, délivasuti 8.50-9, maláta 8-8.25, takarmány 7.40-7.80, magyar tengeri régi 10.05-10.35, uj 7.85-9.10, cinquantine 9.60-10.40. — **Magyar zab:** Uj, válogatott 10.75-11.15, elsőrendű 10.25-10.65, közepes 9.85-10.30, ausztriai 9.35-9.85.

Értéktözsde.

Budapest, márczius 10. Az üzlet iránya ma ismét lanya volt, mert a külpolitikai hírek nyugtalanították és a bécsi piac magatartása sem elégitette ki az itteni spekulánsokat, akiknek nagyobb része csaknem teljesen távol tartja magát az üzlettől. Az árfolyamok ehhez képest 2-3 koronával gyöngültek. A Közuti-részvény a szombati zárlat óta ismét 4 koronával csökkent. A készáru-piacon alig volt forgalom. Salgó és Ujlaki néhány koronával csökkent. A járadékpiac lanya. A zárlat gyöngye maradt. A déli tőzsdén az irányzat eleinte

tovább lanyhult, később azonban helyi és bécsi fedező vásárlásokra az árvesztés az összes értékben megtérült. A forgalom most is csekély volt. A zárlat barátságosabb maradt.

Az előtőzsdén kötetett: Magyar hitel 820-820.75, Per. kor. 83.35-83.40, Magyar bank 562-563.25, Lezámitoló 516.50, Mercour 269-269.50, Rima 715.50-720, Atlantica 346.50-347.50, Közuti vasut 650-651, Hazai sorsjegy 115.50-111.50, Salgó 747-750, Ujlaki 264-265.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 628.25-628.75, Magyar hitel 618.75-820, Prompt kor. 83.15, Per. kor. 83.30, Keresk. Iparbank 172, Magyar bank 561-562.25, Keresk. bank 35.85, Budapesti takarékpénztár 406, Belvárosi takarékpénztár 632, Lipótvárosi takarékpénztár 201.50, Általános takarékpénztár 634, Rima 714.50-716, Közuti vasut 649-650, Városi vilamos 367.50, Államvasut 702-703, Hazai sorsjegy 111, Salgó 749, Horvát czukor 1500, Konvertált sorsjegy 154.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 628, Magyar hitel 819.25, Lezámitoló 515, Jelzálog 430, Rimamurányi 415.50, Államvasut 702, Városi 367, Közuti 649.50, Magyar bank 563.50.

Bécs, márczius 10. Berlini ösztönzés hiányában tartósan kedvetlen volt a mai tőzsde menete. Kulisszértékek tartottak. Járadékok gyengék.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 628.75, Magyar hitel 820, Anglo 340.75, Bankverein 514.75, Union 596, Laenderbank 315.50, Államvasut 703.50, Déli vasut 113.25, Skoda 833.50, Dolányrésvény 322, Rimamurányi 716, Alpsei 1048.50, Május járadék 84.35, Magyar korona-járadék 83.20, Török sorsjegy 226, Márka 118.32-20 nyugodt.

Az egész világot uraló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harangcsapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 10 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes pedálokat, láncokat, konzolokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrészek nagykereskedők

Budapest, VIII. József-körút 41. szám.

Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán: Margit-körút 6. Minthogy a Helical Premier kerékpárokkal, — az utolsó 2 évben rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a gyárral az összekötést megszüntetni és kerékpárjait, míg a készlet tart 125 koronájával szállítjuk. — **Diszárnyezékünk 1500 képpel kerékpár és alkatrészeiről ingyen és bérmentve.**

Kivonat a hivatalos lapból

— Márczius 9. —

Kinevezések. Az igazságügy-miniszter dr. Erdely Jenő nagyszombati járásbíró a lipótvári országos fegy- és közbiztonsági igazgatójává, Kovács II. János és Vágó Zsigmond budapesti orsz. gyűjtőfogházi fegy-őröket, alkalmazásuk helyen, főfegyőrökké; a földmivelségi miniszter Székely Jenő földmivesséskolai tanfelügyelői címme felruházott földmivesséskolai igazgatót földmivesséskolai tanfelügyelővé, Lukácsy Imre földmivesséskolai igazgatót, jelen minőségében, a VII. fizetési osztályba;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kurucz István temesvármegyei tanfelügyelői fizetésnélküli tollnokokat a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába tollnokká;

a pénzügyminiszter Lugossy Gyula pénzügyi számgyakornokokat a beregszászi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségénél a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz;

a debreczeni ítélőtábla elnöke dr. Lang Ádám máriaföldi (Torontálmegye) lakost a debreczeni ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügy-miniszter Rihmer Adár járásbíró saját kérelmére törvényszéki bírói minőségben a pécsi törvényszékhez, Osváth Pál gyulai törvényszéki írnokot a gyulai járásbírószághoz helyezte át.

Véglegesítés. A földmivelségi miniszter a kísérletiügyi személyzet tisztí létszámában dr. Herjes-Tóth Jenő állomásvezetőt jelen minőségében a VII. fizetési osztályba, dr. Varga Oszkár göröcsövezetőt fővegyészsé, dr. Bernard Ernő tudományegyetemi tanárségét ideiglenes minőségű segédvegyészsé a X. fizetési osztályba a végül Fülöp Károly okleveles vegyész-mérnök, szaknapidijast ideiglenes minőségű fizetésellen segédvegyészsé nevezte ki. Földváry Dezső, Schick Pál, Pierre János, Kovács Laura, Bárány Nándor, Györfly Jenő, Komlós Hugó és Obermayer Ernő ideiglenes minőségű fizetésellen segédvegyészeket, illetve asszisztenseket pedig jelen állásukban véglegesítette.

Pályázatok. A balassagyarmati ügyészségnél hivatalosjogi állásra 6 hét, a trencsényi pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi fővizsgálói és több vizsgálói állásra 2 hét, a budapestvidéki pénzügyigazgatóságnál hivatalosjogi állásra április 30-ig, a győri pénzügyigazgatóságnál irodatiszti állásra április 12-ig, a miskolci járásbírószágnál joggyakornoki állásra 2 hét, a szilágysomlyói járásbírószágnál írnoki állásra 4 hét adatt lehet beadni a pályázatokat.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MÁTYÁS.**

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —

IRTA: **RICHEBOURG EMIL.**

— Ön kétségtelenül Soleure grófné s még törvényes válás után is jogában állana azt a nevet viselni, melytől semmi sem foszthatja meg a világon, de be kell látnia, menyire terhére lenne az önnök. Minden pillanatban ki lenne téve az oly kérdéseknek, melyekre semmit sem tudna felelni. Másrészt pedig annyi lenne az, mint odadobni a közönség kíváncsiságának a titkot, amit mi gondosan akarunk megőrizni. Ön még alig ismeretes azon körben, hová a gróf bevezette; azonkívül az én előrelátásom folytán csak nagyon kevesen értesültek összekelésükről; most aztán gratulálók magamnak, hogy annak idején ragaszkodtam akaratomhoz, hogy az esküvőt minden feltűnés, zaj és pompa nélkül, a legnagyobb csendben s csak az elkerülhetlen tanuk s néhány bizalmas barát jelenlétében tarttuk meg; s aztán ne feledje, asszonyom, hogy Soleure gróf jelenlegi állapotában számos év lefolyása előtt nem is gondolhat arra, hogy Párisban láttassa magát, sőt ki tudja, fogja-e egyáltalán valaha viszontlátni akarni barátait. Ön tehát egész könnyen felveheti újra Dugmin Raymunda nevet, vagy ha az nem felel meg, választhat akármi más is. Csaknem feleslegesnek tartom felvilágosítani, miért ragaszkodunk e követelésünkhöz. Mi a Soleure név becsületét akarjuk minden szennytól megvédelmezni. Ezért tehát s még annyi másért is, ami ezzel összefügg, reméli Soleure gróf, hogy nem lesz kénytelen kellemtelen eszközökhöz folyamodni és ön ellen a legnagyobb eréllyel fellépni. Megértett ön engemet jól? — fejezte be Soleurené.

— Tökéletesen, asszonyom.

— És mit válaszol milderre?
— Semmit.
— Mit jelentesen ez?
— Azt, hogy meg fogom gondolni s majd meglátom.

— Vigyázzon!
Raymunda felugrott.
— Vigyázzon ön magára, asszonyom, — mondá Ryszul palástelt gumnyal, — mindjárt nem lesz ön oly nyugodt.

Soleurené homlokát ránczoló és összeszorítá ajkait.

— Jól van hát, legyen, — mondá, — fontolja meg, amit öntől kívánunk s amit a saját érdeke is követel. Nem esatolok tehát a már elősorolt igen komoly okokhoz semmit sem. Hanem van még egy másik megvitandó pont s amit önnök most mondani szándékozom, azt hiszem, tökéletesen meg fogja győzni. Hallgasson reám és pedig teljes figyelemmel. Házassági szerződésében bizonyos ötszázezer franknyi összegről van szó. Azon összeg nincs oly alakban bevezetve a házassági szerződésbe, hogy válás esetére, mint kifizetendő hozomány volna tekintendő, miképp ön talán azt tévesen hitte, hanem mint egy oly ajándék szerepel, melyet a gróf halála esetére, ha az házasságból származó egyenes örökös hátrahagyása nélkül következnék be, rendelt neje részére. Oh, a házassági szerződést fogalmazó jegyző ügyes ember, aki figyelembe tudta venni a mi érdekeinket; valóban azt lehetne hinni, hogy előre sejtette, ami bekövetkezett. Magától értődik, hogy e körülmény azért nem vonta meg Soleure gróftól a jogot, hogy végrendeletében megemlékezzék önről és pedig akár lesz gyermeke, akár sem. Mi volt az ő szándéka akkor? Egyedül az, hogy az ön életét biztos szilárd alapra helyezze, vagyis biztosítsa az élet minden változékonysága ellen. Tegyük fel tehát az esetet, hogy férje meghalt volna anélkül, hogy előnyére végrendelezte, azért minden esetben megkapta volna ötszáz-

ezer frankját és pedig az ő rendelkezése folytán épp az esetben, ha gyermeke nem maradna, máskülönben csakis a haszonélvezetre, vagyis a tőke jövedelmére tarthatott volna igényt. Nos asszonyom, tehát a házassági szerződés hatodik cikke s a többi következő pontokból kiindulva, miután Soleure gróf, hála Istennek, nem halt meg, ön semmiféle módon sem élvezheti a számára tett ajándékozást. Semmit, de egyáltalán semmit sem követelhet, legalább most nem.

Raymunda elsápadt s képtelen volt belső izgatottságát elfojtani.

— Semmit? — mondá kételkedő arczezal, — semmit?

— Nálam van egy hiteles másolata a házassági szerződésnek, melyből mindaz, mit az imént közöltem önnel, pontosan s világosan kitűnik. De hiszen személyesen is meggyőződhetik, asszonyom.

Soleurené egyik zsebéből előhuzta a hiteles kéziratot s odanyújtá azt a fiatal nőnek e szavakkal: — Olvassa át a hatodik, hetedik és nyolcadik cikkeit!

Raymunda gyorsan, de figyelemmel futotta át. Ő tehát esatolkozott s most az a vágyon, melyre számított, kisiklik kezéből! Érezte, hogy az említett cikkek értelmében ugy férje, mint anyósa hatalmába esett.

— Én megengedem ez okmány bizonyító erejét, asszonyom, — mondá önkénytelenül reszkető hangon. — Mindazáltal — folytatta miután lassan-lassan mindinkább visszanyeré önmuralmát, — mindazonáltal ugy tesz nekem, hogy egy férfinak oly vagyonnal, minővel Soleure gróf bir, nem áll jogaiban, hitvesét ugy üzni ki házából, mint valami eselédet, anélkül, hogy számára állásához képest megélhetéséhez az eszközöket ne biztosítsa.

Hideg mosoly lebegett az öreg grófné ajkain.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Kedd, 1913. márczius 11-én.

Nemzeti Színház

Este 8 órákor

A faun.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Edward Knoblauch. Fordította: dr. Sebestyén Karoly.

Népopera

Este 8 órákor

Szojzer Ilona és Berky Lily vendégfellépésével

Aranyeső.

Operett 3 felvonásban. Irták: Beldi Izor. Zenéjét szerzelte: Zerkovitz Béla.

M. Kir. Operaház

Nincs előadás.

Vigszínház

Este 8 órákor

Az elnöké.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Veber. Fordította: Karinthy Fülöp.

Várszínház

Nincs előadás.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató.

Nagymező-utca 17.

Ma és minden este:

SYLVESTER CHÄFFER

és az imozsás márciusi műsor. Célzárú korán jenni, mert az 1-56 rész romok! Jegyértéket 10-1. és 8-6 ig

Legközelebbi d. u. előadás csütörtökön 13-án

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31.

Telefon 110-22.

Minden éjjel 12 órákor nagy nemzetközi cabaret előadás.

40 szonológus ének és táncatrakció. Többek közt: ELLY VAN DE WETT, ELLY BACH, LA BELLE LISBETH, GEORGETTE LOLE, Anny Jas, Eise Wulfen, Jenny Lili, Linda Bellini, Fodor Vilma, Stöffl Erli, Olga Steininger, Ely Schalk, Erdélyi Ferike, Stöffl Sári, Ellen Angelo, Koleson Öcske, Virág Maresa, Tódy Hollen, Abonyi Irén, Franzl Bauer, Regina Hochendorf stb. stb. Kukó Vince zenekara. Bal mábiló. Keringőverseny reggelig. Új nóták! Új táncok!

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. szám. Telefon: József 21-16.

Kezdeté 7/9 órákor.

9 órákor Ujdonság! 9 órákor.

11 órákor.

A háboru áldozata!

A KÉK DOMINÓ.

Bohózatok. Irták: GLINGER és TAUSSIG.

Új kuplék és remek külföldi számok!

Jegyek: Dél előtt 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban. Egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban, Andrássy-ut 19. és a Hungária-fürdő pénztáránál kaphatók.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18.

Telefonszám: 14-22.

Ma és minden este:

„Die Geschichte vom Wolf“

Irták és rendezte: Trebitsch Sándor.

EZT MEGELŐZI:

„Szégyen! Gyalázat!“

és az új szólószámok.

Jegyek elővételben: a nappali pénztárnál d. e. 9-1-ig és d. u. 3-4-ig. Először: Andrássy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. „Az Est“ hirdetőben és Bronner Izsida, Teréz-körút 64. — 13 óra után az első emelet „Casino de Parisban“ a legjobb ének- és táncosnőknél kaphatók.

A NÉPOPERA HUSVÉTJA

MINDEN ESTE ARANYESŐ

SLEZÁK 17-én TROUBADUR 19-én FAUST

A MÜNCHENI UDVARI OPERA VENDÉGJÁTÉKA

WALTER BRUNÓ főzeneigazgató vezényletével

20-án FIGARÓ HÁZASSÁGA FEINHALS, SCHREINER, GEIS, BENDER, WOLF urak
22-én DON JUAN FAY MAUD, ROSETTI HERMIN, MOTTLE-FASSBENDER hölgyek közreműködésével

Az Aranyeső : 25-ik előadása Mindezen előadásokra
: márczius 18-án jegyek már válthatók!

Alkalmi vételt

ajánl szóp és finom

41936

butorok,

perzsa

szőnyegek

csillárok-ban

NAGY ZSIGMOND

VI., Lázár-utca 3.
Bazilika közelében (Saját ház.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélküli mindenkinnek megtekinteni ajánlatos.

Eladó 800 drb fülgyfa

továbbá

palán oszlopok

henger és négyzetű alaknak.

NEMES PÉTER

u. p. Mikeészász, Csicsóholdvilág, Alsó fehérm.

MARGIT GYÓGYFORRÁS

(Beregmezeje)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatásu még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskút L.-nél Budapesten és a forrás kezelőszéknél Munkácsen.

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1913. március 11-én.

Magyar Színház

Este 8 órákor
Tavaszi ünnep.
Dráma 3 felvonásban.
Írta: Biro Lajos.

Király Színház

Este 8 órákor
Pálmai Uka, Fedák Sári és
Nyárai Antal vendégfellépéssel

A cigányprimás.

Operette 3 felvonásban írták:
Wilhelm és Grünbaum. Fordította
Harsányi Zsolt. Zenejét szerelte
Kálmán Imre

Uránia Színház

Este 8 órákor

**Tudományos mozgó-
fénykép-előadás.**

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Minden este 8 órákor
legelsőrangú színházi- és
variété-előadás.

BANDIKA és nővére Fonfon
léghajóutazása. — A jószívű
BANDIKA. Eredeti mozisikecs.
Játszja: **BANDIKA** a világhí-
rű kis mozsizésznő nővérel
FONFON-nal és saját szin-
tulájával. **Clemons és Dean**
az utóéletetlen amerikai tán-
cospár. **Bernhard Mörbitz** a
legvidámabb német kómikus.
Még csak néhány napig. **PRIN-
CESS RAJAH** azonoskivül az
összes márciusi új attrakciók.
Előadás után **Royal-Cabaret**.
Jegyek elővételi díj nélkül vál-
thatók a **Royal-Orfeum** jegy-
pénztáránál és a városi jegy-
pénztáraknál.

Csütörtökön, március 13-án d. n.
3 1/2 órákor mérsékelt helyáru
családi előadás, **Bandika** és
az összes attrakciók fellépéssel.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Minden este 8 órákor :: **a márciusi sláger-műsor!!**

BANDIKA

és nővére **FONFON** léghajó-
utazása **A jószívű Bandika**.
Eredeti mozisikecs. Játszja:

BANDIKA, a világhí-
rű kis mozsizésznő nővérel
FONFON-nal és saját szin-
tulájával.

Clemons és Dean
utóéletetlen amerikai táncospár

Bernhard Mörbitz

a legvidámabb német kómikus. **Még csak néhány napig:**

PRINCESS RAJAH azonoskivül az összes márciusi új pompás attrakciók.
Előadás után **ROYAL-CABARET**. Jegyek az összes előadásokra
elővételi díj nélkül, válthatók a **Royal-Orfeum** jegypénztáránál
az összes városi jegypénztáraknál. — Csütörtökön, március
13-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyáru családi elő-
adás **Bandika** és az összes attrakciók fellépéssel.

**London, Páris, Berlin, Bécs, Brüsszel,
Budapest** hangversenydobogóján **Szigeti József**
és **Geyer Stefi** hazánk elsőrangú művészei

REMÉNYI MIHÁLY

a magy. kir. zene-akadémia házi hangszer-
készítője által sajátkezűleg készített má-
hegedőkön nagy sikerrel hangversenyoznek.

REMÉNYI hangfokozó gerendája által
bármely rossz hangú hegedű
sokkal jobb, erősebb és nemesebb hangot
kap, kezeség minden egyes hangszerért.

REMÉNYI quintázta hangverseny hur-
ját a legértékesebbek.

REMÉNYI régi mesterhangszerek javítá-
sát a legművészebben végzi

REMÉNYI hegedűkészítési műterme

BUDAPEST, Király-utca 58. szám.

Telefonszám: 87-84. Árjegyzéket kérjen.

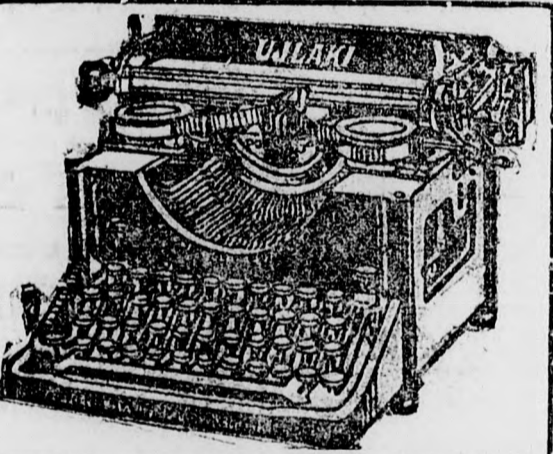
PALAIS DE DANSE

(Táncpalota)
VI., Szerecsen-utca 35. Telefon: 120-77.

Kezdeté este fél 11 órákor.
!Csak rövid ideig!

NINON DE BEAUVAIL fellép-
tével: **klasszikus szépségesték!**

Ezenkívül **La Sirena** a „Tenger fenekén” című csodás jelenetben,
LESKA török csabancsónó, **Washington** trió a legjobb néger
együttes stb. Előadás után párisi vig hangulat és láncmúltság
reggelig. Kitérő könyvb. **American bar**. Reggelig két zenskar.
Jegyek este fél tíz óratól kaphatók a pénztárnál.

Részletfizetésre is!
Látható írásu

UJLAKI írógépek

Arjegyzék kívánatra. Arjegyzék kívánatra.

UJLAKI írógéptelep

Bpest, VII., Erzsébet-körút 28.

Telefon 122-60. Telefon 122-60.

Sérültek!

A világhírű **Multiform-sérvkötő**

szabadalom leírását ingyen és bérmentve küldjük.
— Kicsérélhető nyomlapok. Legfinomabb kiállítás,
kényelmes viselet.

Sérvkötők egyoldalu 6-8-10-12-15 K
kétoldalu 12-16-20-24-30 K

Műláb a lehető legjobb kivitelben műkéz a leg-
kényelmesebb kiállításban műfüző

Támogató, haskötő, gumiharisnyák stb. saját gyárukban
jótállással, mérték szerinti készíttettek.

Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Orvosi Műszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32, a Rókus-kórházzal szemben.

A vörös keresztre ügyeljünk.

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

hangszervi bajokat, syphilist, önfertő-
zésből származott idegbajokat, külö-
nösen pedig a **férfigyengeség**
(impotencia) **makaos alakjait**, me-
lyek már más kezeléssel daczoltak,
meglepi eredménynyel gyógyítja ratio-
nalisán kombinált módszerével szá-
mos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI

szpecialista, v. kórházi orvos (a nemi
betegek osztályán)

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalan válasz. — Kivánatra gyógyszeresek.

Rendelés: 9-3, este 5-7-ig.
Budapest, Rákóczi-út 8/a.
(Lépcsőházi bejárat.)

„UJ IDŐK“

TÁRSADALMI ÉS SZÉP-
IRODALMI KÉPES HETILAP
Szerkesztő: **HERCZEG FERENCZ**

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-UT
16. SZÁM. ÁRA:
NEGYEDÉVEN-
KÉNT 5 KORONA

ALKALMI SZÖNYEGEK, BUTOROK, CSILLAROK

szalon- és bõrgar-
niturák, teljes lak-
berendezések
legolcsóbban kaphatók az

Alkalmi Butoráruházban

VIII., Baross-utca 9.

(az egész házban)

AMERICAN SHOE COMPANY LIMITED

Amerikai cipő r.t.

Kizárólagos

amerikai cipő-
különlegességeink

az
eddigi árakon

kaphatók:

BUDAPEST,

IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bérpalota.)

V., Dorottya-utca 6.

VII., Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN, Piac-utca 44. sz.

ZAGREB, Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket.

(Postal megrendelések: IV., Kigyó-tér 1. sz. Inté-
zendők.)

SPECIALISTA

Dr. KAJDACS

Gyógyít biztos sikerrel kórházalban szerzett
tapasztalatai alapján: vér-, bőr-, idegbaj és
gyengeségi állapotok és mindentelő női bajokat

Budapest, VIII., József-körút 2.

RENDEL: 10-4-ig. ESTE: 7-8 óráig.

A vérhaj vegyelmzése Wassermann tanár módszerével.

Gyógyítás „**HERLICH 606**” szerével.

Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok
kik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy
túl a fővárostól laknak. Gyógyszerek vés-
tással kívánatra küldetnek.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Noemi.

Beteg vagyok. Nem mehetek. Boldog husvét ünnepeket kívánok. — Csókol számtalanszor. Ó.

Házasságokat

dizskrétén, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismertén legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36., I. emelet 3. Czégnélküli levelezés.

Örökre

írtója tyukszemnek, minden bőrbajnak, fagyásnak, viszketegnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 kor. Relháné, Nagykáta, Pest megye.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A Gyorsíró Társaság szaktanfolyama lényegesen meggyorsított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalapvetőbb kiképzés gépírás-magyar-és német gyorsírásban. — Gabelberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tanulmánydíj mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, 'Kartothek' amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, öszoadó-és számlógépek kezelése. Párhuzamosan eső tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glegowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

MIKSZÁTH KÁLMÁN utolsó könyve:

Tövískes látogatóban

Elbeszélések (Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regényterjedéke.)
Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendes tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánosság joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényül egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelberger Szakiskola (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7, előbb a szemközti Liszt Ferenc-ter 10. szám alatt). A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az 'Országos' és 'Gabelberger Szakiskola' jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 64-68.

Feltalálónak

díjtalanul küld szabadalmi tanácsadót találmányokat minden Államban értékesít Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest József-körút 21.

ADORJÁN ANDOR

könyve: SORSOK ÉS PÁLYÁK Irodalmi arcképek Ára 3 kor.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elváltáló minifurkák a kúszóváltató és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.

LEFKOVICS ADOLF

Budapest, VII., Wesselényi-ut 51/E Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a Társalgás Művészete című könyv. Szegény az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartás? Olvassa el a Társalgás Művészete (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekciós útmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszeresheti.) Áttekinthető kiadványt (tartalomjegyzéket) ingyen, díszkrétén küld a 'Csodás Könyvtár' kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Hungária beszélő-gépek

tölcsermélkűliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részlettízítésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérje árjegyzékét.

Veresátonya

befőtt 5 kilós postakosár K 8.50. Felkai konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Találmányokat

főmegítkeket megvételre külföldnek állandóan keres Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

Haj fiatalok

szín visszanyerését és hullás óvását tanítom 4 K 45 fillér beküldésével. Ránctól óvó rózsaszekecs 90 fill. Minden rendelés árához 45 fillér beküldésével portomentesen szállíthatók. Relháné Nagy-káta, Pest megye.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ULLÓI-UT 123. Telefon: 62-89. Alapított 1886-ban.

Szőlőoltványok

szőlővesszők és kiténő érmelléki hegyi borokról tessék azonnal egy levelezőlapra ingyen kérni a most megjelent legújabb nagy képes fűzjegyzéket, melyet bárkinek is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírnök övendő Érmelléki szőlőoltványok és vesszőszaporító telepek tulajdonosai. Cím: Györgyevich és Lakatos, szőlőnagybirtokosok, Székelyhid, Bihar.

Malagaszőlő.

kávé, tea, rum, teásütemény, maróni, narancs, datolya, füge, mandula, dió, mogoró, szaloncukor, csokoládé, alma, körte vegyesen, postacsomagoként 6.— és 10.— Kért Szabó Budapestről, Ferenc-körút 32.

A magyar memoár-irodalom értékesége I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM Első kötet Ára 6 korona

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékűt kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Isabella-utca sarokán.

Juniperus

(nemes boroviczka) 4 1/2 literes postatarállyal bérmentve K 12.90. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Több métermázsa

saját termései skatmész eladó 5 kilós postacsomagokban kor. 9.50. Nikola Mihály, Áll. tanító, Pészák.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HŐSE

Verses regény. Ára 3 korona. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT. Kapható: Lampel R. Könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai R.-T.) Budapest, VI., Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön Természeti és vadászkepek

Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Helyi költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt. Ára 6 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3. lélemlét. Vétel és átadása használt és új poigári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és pallsander butorok, őr szobák, angol bőrgarnitúrák és teljesen berendezett miniszobák, keleti szőnyegek, csillárak. Telefon 82-13. 28598

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért hátszó a dr. William Hartly tanár amerikai orvóipar-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek köblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért állást. Vöröszén-sav, gyöngöcs, idegesség ellen és gyomorba-jóknak nélkülözhetetlen tápszor. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készítő levelek minden országból. Dobozonként 1 írt 10 kr. Használati utasítással. — Főraktár: Balázs Károly drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 23-29.

Szabadalmakat

külföldi értékesítésre elfogad Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 21.

Gyümölcsfa,

díszfa és rózsaszárgyökérkel ingyen szolgál Weber falkolája, Békésmegye-rem, (Budapest mellett.)

Budapest-dunaparti teherpályaudvar 5123.

Hirdetmény.

Budapest dunaparti teherpályaudvar állomáson a kézbesítetlen árúk árverése f. hó 14-én délelőtt 9 órakor kezdődik. Árverésre kerül: vasfa- és fűszerárak, szeszes italok, varrógépek, ruhaműtékek. 1913. évi március 10. Az állomásfőnökség.

Vigyázzon

ha meghült és valódi Réthy-féle cukorkát vásároljon 60 filléért.

12 kor. helyett csak 5 kor.

17.000 pár ábrászerinti finom fűzős, gombos és onos bőrcipők erős talppal melyek Törökországban voltak szánva és háború következtében visszamaradtak. E készleten mielőbb tul kell adnom és azért adom a cipőket készletű áron alul csak 6 K., legjobb minőségű 6 és 7 K-ért pártját, hozzávaló gumiszarok 50 fill. Kapható minden nagyságban hölgyek és urak részére. Szaküzlet utánvét mellet. Gyermekcipők 3-4 korona. Weissz cipőáruháza, Nagysálló, Bors megye.

ÚJ KÖNYV!

GYULAI PÁL KRITIKAI DOLGOZATOK 1854-1861. Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melylyel irodalmunk leghatalmasabb kritikusa a felelőmetes polemikusává küzdött fel magát. Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Kitűnő fegyverek

öröknök. Önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Werndl gyulagsági fegyver 5 kor., szurony lüvelyvel 1 K. Werndl lovassági karabély 16 korona, Kroppschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. fegyverszif 1 korona, éles töltény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puska-műves Által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Tokaji

szamorodni 1908. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittnér Lajosnál, Tokajban.

Régi jó üzlet

vegyeskereskedés Budapest környékén teljesen berendezve olcsón bérbeadó, esetleg olcsó áron eladó házsal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. L. 4.

Rekedtség

biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle cukorka, 60 filléért mindenütt kapható.

MAKAY BÉLA

új könyve: A LÁP VIRÁGA és egyéb irások

Ebben az új könyvében megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természetleírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerekít ki. Ára 4 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete: A francia forradalom legzáróan érdekes eseményei a világhírű író ragyogó fantáziájának a megvilágításában.

Anatole France: Az istenek szomszajnak Regény, 384 old. Ára 1.90 Eddig megjelentek:

- KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
- BÉRO LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
- BALZAC: A szamárhör. Regény (387 old.) Ferdinotta Karsányi K.
- ZOLA: Pascal orvos. Reg. (438 o.) Ford. Gerő A.
- DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
- ANATOLE FRANCE: APIN-TOINEK szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.)
- CSEHÓV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal)
- BOLSCHÉ: Szeretem az élk világában. (1152 oldal). Két kötet.
- TOLSTOJ: Madzi-Murát. Regény. Az örök. Elbeszélés. (374 old.)
- VOSS RICHARD: A kőltő és az asszony. Regény. (384 oldal)
- TÓTH BÉLA: A boldogasszony dervise. (372 oldal)
- MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal)
- C. F. MEYER: A barát nássa és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
- HEITAI JENŐ: Hét sóvány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)
- GEIJERSTAM: Az őcsike. Az örök rejtelék. (384 o.)

Minden kötet ára 1.90 Kapható minden könyvárusnál. Kiadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.